

Buk bilong Sirak Tok i go pas

Dispela buk Sirak i gat planti nem liklik. Sotpela nem, em Sirak. Longpela nem em “Gutpela na stretpela tingting na save bilong Jisas, pikinini bilong Sirak.” Na narapela nem gen, em “Eklisiastikus,” em i olsem “Buk bilong sios.” Ol namba wan lain manmeri bilong sios i save ritim dispela buk moa yet, na ol i save laikim ol gutpela tingting bilong en.

Wanpela man, nem bilong en Josua o Jisas, em i bin raitim dispela buk long tok Hibru. Na bihain, tumbuna pikinini bilong en i bin tanim long tok Grik.

Dispela buk i bungim ol gutpela na stretpela tingting na save bilong ol Juda. Na em i soim olsem God yet i bin givim dispela gutpela na stretpela tingting long ol. Planti hap bilong dispela buk i gat tok long ol samting bilong lotu na ol pasin bilong gutpela sindaun. Na buk i gat planti arapela gutpela tok tu.

Tok bilong man i tanim tok

Mipela i kisim planti gutpela skul long ol buk bilong lo na bilong ol profet, na bilong ol arapela saveman i bin kam bihain long ol. Olsem na mipela i mas litimapim nem bilong ol Israel, long wanem, ol Israel yet i gat dispela gutpela skul na save.

Wanem man i ritim ol dispela buk na i laik kisim gutpela na stretpela tingting, em i no ken tingting long kisim save bilong helpim em yet tasol. Nogat. Em i mas inap tu long helpim ol arapela man long skul em i givim long ol, na tu long ol buk em yet i raitim.

Tumbuna bilong mi, Jisas Sirak, em i kain man olsem. Em i bin wok hat tru long save gut long ol buk bilong lo bilong God na long ol buk bilong ol profet, na long ol arapela buk bilong ol tumbuna bilong mipela. Em i kamap saveman tru bilong ol dispela buk, olsem na em i pilim em tu i mas raitim wanpela buk bilong givim skul na save long ol man i laikim gutpela na stretpela tingting. Em i laik bai ol man i ken ritim dispela buk bilong em, na bai ol i ken kisim helpim moa yet long bihainim lo.

Mi bin tanim dispela buk bilong em, na mi laik askim yupela long ritim na skelim gut dispela buk bilong mi. Tasol yupela i no ken bel nogut sapos sampela toktok mi no tanim gut tumas. Long wanem, mi bin traim hat tru, tasol sampela taim i no isi tumas long tanim mining bilong tok Hibru i go stret long ol arapela tok ples. Dispela hevi i no samting bilong dispela buk tasol. Nogat. Em i samting bilong ol buk bilong lo yet, na bilong ol buk bilong ol profet na bilong ol arapela buk tu. Olgeta taim ol man i tanim sampela tok i go long narapela tok ples, tok i no save kamap wankain stret.

Taim mi kam i stap long Isip, Uergetes i bin i stap king inap long 38 yia. Mi sindaun i stap long Isip, na mi painim ol kain kain helpim bilong

skulim mi gut. Olsem na mi ting mi mas taitim bun na hatwok long tanim ol tok bilong dispela buk. Long dispela taim, mi no malolo liklik. Nogat. Mi bungim olgeta save bilong mi long pinisim dispela buk. Mi tingting long givim dispela buk long ol manmeri i stap long ol kantri nabaut, bilong helpim ol. Long wanem, ol tu i laik kisim save na ol i save strong moa long bihainim lo bilong Moses.

**Gutpela tingting na save i save
skulim yumi
long ol gutpela pasin yumi mas
mekim long God na long ol
arapela manmeri**

(Sapta 1.1–4.10)

Tok amamas long gutpela tingting

¹ Olgeta gutpela tingting i kam long Bikpela, na i stap wantaim em oltaim oltaim. ² Husat inap kaunim ol wesan bilong nambis? Husat inap save hamas ren i pundaun? Husat inap kaunim ol de i go pinis, na ol de i laik kamap? ³ Husat inap metaim antap bilong skai, na op bilong graun na daun bilong solwara? Na husat tru inap long glasim gutpela tingting? ⁴⁻⁵ Dispela gutpela tingting i bin kamap pastaim long olgeta samting, na i stap bipo yet.* ⁶⁻⁷ God i bin soim as bilong gutpela

1:1: Snd 2.6 * **1:4-5:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Tok bilong God i stap long antap tru, em i as bilong gutpela tingting, na ol lo bilong oltaim ol i rot bilong gutpela pasin.”

tingting long husat? Na husat i save long ol kain kain wok bilong gutpela tingting?† 8 Wanpela tasol i gat gutpela tingting. Em Bikpela i save sindaun long sia king bilong em. Yumi mas pret na aninit long em, na litimapim biknem bilong em. 9 Bikpela yet i mekim kamap gutpela tingting. Em i glasim na i skelim em, na em i kapsaitim em antap long olgeta samting em i bin wokim. 10 Bikpela i tilim gutpela tingting long ol manmeri inap long skel bilong ol. Tasol long ol manmeri i laikim em tru, em i givim planti moa.

11 Ol manmeri i pret long Bikpela‡ na i aninit long em, ol bai i kisim biknem na gutpela bilas. Na ol bai i belgut tru na i amamas moa yet. 12 Ol manmeri i aninit long Bikpela, bel bilong ol bai i amamas, na bai ol i belgut na i lap. Na bai laip bilong ol i longpela tru. 13 Taim laip bilong ol dispela manmeri i laik pinis, ol bai i stap gut, na long de bilong i dai ol bai i kisim gutpela taim. 14 Pasin bilong harim tok bilong Bikpela em i as tru bilong kamapim gutpela tingting. Ol stretpela man i kisim dispela gutpela tingting taim ol i stap yet long bel bilong mama. 15 Long taim bipo na i kam inap nau, gutpela tingting i stap namel long

† **1:6-7:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “I gat man o meri i klia na i save pinis long pasin bilong gutpela tingting? Na husat i bin lukim ol kain kain wok bilong em?” **1:9:** Snd 8.22-31, Sir 24.9

‡ **1:11:** Taim yumi tok long ol manmeri i mas pret long Bikpela, yumi no laik tok God i save mekim ol manmeri i pret. Nogat. Yumi laik tok, ol manmeri i save gut long strong na biknem bilong God, na ol i laik i stap aninit long em na bihainim gut olgeta laik bilong em.

ol manmeri, na em bai i stap wantaim ol pikinini bilong ol inap oltaim oltaim. ¹⁶ Olgeta gutpela tingting bai i pulap long ol manmeri i stap aninit long Bikpela, inap ol i amamas tru long ol kaikai ol i kisim long en. ¹⁷ Gutpela tingting bai i pulapim tru haus bilong ol manmeri long ol samting ol i mangalim, na tu em i pulapim ol stua bilong ol kain kain kaikai. ¹⁸ Pasin bilong harim tok bilong Bikpela em i givim bilas tru long gutpela tingting, na tu em i bringim gutpela taim na bel isi na strong. ¹⁹ Bikpela i glasim na skelim gutpela tingting, na em i kapsaitim ol kain kain stretpela save na tingting long ol manmeri i laikim em na em i givim biknem long ol. ²⁰⁻²¹ Gutpela tingting em i olsem wanpela diwai. Rop bilong en i makim pasin bilong i stap aninit long Bikpela, na ol han bilong en i makim laip i longpela tru. §

Pasin isi em i gutpela pasin

²² Ol manmeri i save kros nogut, ol i no stretpela manmeri. Long wanem, kros inap long mekim ol manmeri i pundaun. ²³ Ol manmeri bilong pasin isi ol i save wet pastaim, na bihain amamas i save kamap long ol. ²⁴ Ol i save wet na ol i no tokaut kwik, na bihain maus bilong planti manmeri bai i stori long save bilong ol.

Tok bilong ol kain kain stretpela pasin

1:17: GST 7.11 **1:20-21:** Snd 3.16, 4.10 § **1:20-21:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Ol manmeri i harim tok bilong Bikpela, ol i save abrusim sin. Sapos ol i stap olsem, kros i no inap painim ol.”

²⁵ Gutpela tingting i olsem wanpela stua ol kain kain gutpela skol i pulap tru long en. Tasol pasin bilong pret long Bikpela na i stap aninit long em, dispela i save mekim ol manmeri bilong mekim sin i laik traut. ²⁶ Sapos yu laik kisim pasin bilong gutpela tingting, orait yu mas bihainim ol lo bilong Bikpela, na em bai i pulapim yu tru long gutpela tingting. ²⁷ Tru tumas, sapos yu bihainim tok bilong Bikpela, orait bai yu kisim gutpela tingting na skol. Bikpela i amamas tru long ol manmeri i save bihainim em na i save daunim nem bilong ol yet. ²⁸ Yu no ken lusim pasin bilong harim tok bilong Bikpela, na yu no ken go long em wantaim tupela tingting. ²⁹ Yu no ken tingting long mekim nem bilong yu i go antap na mekim olkain tok giaman bilong grisim ol manmeri. Mobeta yu was gut long ol tok bilong yu. ³⁰ Yu no ken litimapim nem bilong yu yet, nogut yu pundaun na yu sem olgeta. Long wanem, Bikpela bai i mekim ol tingting hait bilong yu i kamap ples klia, na em bai i daunim yu long ai bilong ol manmeri. Long wanem, yu no bin wari long daunim yu yet long ai bilong Bikpela long taim yu kamap long em, na ol pasin giaman i pulap long bel bilong yu.

2

Yumi mas sanap strong long taim bilong traim

¹ Piginini,* sapos yu tingting strong long bihainim Bikpela, orait yu mas redi long taim bilong

* **2:1:** Sirak i tok "Piginini," long wanem, em i laik skolim nau ol sumatin bilong en. Lukim wankain tok i stap long Sindaun 1.15 na 2.1 na 3.1.

traim. ² Stretim gut tingting bilong yu na sanap strong, na taim trabel i kamap yu no ken seksek kwik. ³ Yu mas pas tru wantaim Bikpela na yu no ken lusim em, na bihain tru bai yu no inap sot long wanpela samting. ⁴ Wanem samting i kamap long yu, yu mas karim tasol. Sapos ol kain kain senis i kamap na i daunim yu, orait yu stap isi tasol. ⁵ Paia i save kukim gol, bilong rausim ol samting nogut na mekim gol i kamap klin tru. Olsem tasol ol samting bilong daunim nem bilong ol i save traime ol stretpela manmeri. ⁶ Yu mas i stap klostu long Bikpela na bai em i helpim yu, na yu mas wokabaut stret na bilip tru long em.

⁷ Yupela ol manmeri i save pret long Bikpela na aninit long em, yupela wetim marimari bilong em. Yupela i no ken lusim em, nogut yupela i pundaun. ⁸ Yupela ol manmeri i save bihainim tok bilong Bikpela, yupela i mas stap klostu long em. Olsem na bai yupela i kisim gutpela pe. ⁹ Yupela ol manmeri i save stap aninit long Bikpela, yupela wetim ol gutpela samting bai i kamap, em amamas na marimari bilong oltaim.

¹⁰ Tingim bek ol lain tumbuna bilong bipo na skelim gut. Husat bilong ol i bin i stap klostu long Bikpela, na Bikpela i semim em? Husat bilong ol i bin harim tok bilong Bikpela, na Bikpela i lusim em? Husat bilong ol i bin singaut long Bikpela, na Bikpela i givim baksait long em? ¹¹ Tru tumas, Bikpela i save sori na marimari. Em i save lusim sin na mekim yu i stap orait long taim bilong trabel. ¹² Sori tru, yupela ol manmeri bilong

seksek na guria, yupela i manmeri bilong mekim sin na bilong traim tupela rot wantaim. ¹³ Sori tru, yupela ol manmeri bilong pret, yupela i no gat bilip, olsem na Bikpela i no inap was long yupela. ¹⁴ Sori tru, yupela ol manmeri i les pinis, bai yupela i mekim wanem samting long taim Bikpela i kotim yupela?

¹⁵ Ol manmeri i save pret long Bikpela na aninit long em, ol i no save sakim tok bilong em. Na ol manmeri i laikim em, ol bai i bihainim ol rot bilong em. ¹⁶ Ol manmeri i save bihainim tok bilong Bikpela, ol i save wok hat bai God i ken mekim gut long ol. Na ol manmeri i laikim em, ol lo bilong God bai i pulap tru long laip bilong ol. ¹⁷ Ol manmeri i save stap aninit long Bikpela, ol i redi long bihainim em, na ol i save daunim ol yet long ai bilong Bikpela. ¹⁸ Na ol i tok, “Mobeta mipela i putim mipela yet long han bilong Bikpela, nogut mipela i pundaun long han bilong ol manmeri. Long wanem, strong na marimari bilong Bikpela i moa moa yet.”

3

Yumi mas mekim gutpela pasin long papa na mama

¹ Ol pikinini, harim tok bilong papa bilong yupela. Yupela i mekim olsem, na bai yupela i stap i orait. ² Long wanem, Bikpela i putim papa antap long ol pikinini, na em i strongim mama bilong bosim ol pikinini bilong em. ³ Pikinini i stap aninit long papa, sin bilong em bai i lus, ⁴ na

pikinini i litimapim nem bilong mama, em bai i stap olsem man i hipim planti gutpela samting. ⁵ Sapos pikinini i stap aninit long papa, orait bihain ol pikinini bilong em yet bai i amamasim em na Bikpela bai i harim prea bilong em. ⁶ Pikinini i litimapim nem bilong papa, em bai i kisim laip i longpela tru. Na pikinini i harim tok bilong Bikpela, em bai i amamasim mama bilong em. ⁷ Papamama i stap bos bilong pikinini bilong tupela, olsem na pikinini i mas harim tok bilong tupela. ⁸ Yu mas givim biknem long papa bilong yu long tok na long wok, olsem na bai blesing bilong papa i ken kamap long yu. ⁹ Long wanem, blesing bilong papa i save strongim haus bilong ol pikinini, tasol tok kros bilong mama i save kamautim ol pos bilong haus.

¹⁰ Sapos yu no i stap aninit long papa bilong yu, yu no ken ting yu antap long em. Long wanem, yu givim sem long papa bilong yu na yu no inap long kisim biknem. ¹¹ Tru tumas, ol pikinini bai i kisim biknem sapos ol i aninit long papa bilong ol na givim biknem long em. Na ol bai i kisim nem nogut, sapos ol i daunim nem bilong mama. ¹² Pikinini, yu mas lukautim papa bilong yu long taim em i lapun. Yu no ken givim hevi long em long taim em i stap laip yet. ¹³ Na sapos papa i kamap longlong liklik, yu mas sori long em. Maski yu yet yu gat strong, yu no ken tok bilas long em. ¹⁴ Bikpela bai i no lusim tingting long pasin marimari yu bin mekim long papa. Nogat. Em bai i lusim sin bilong yu na bai em i mekim haus bilong yu i kamap strong. ¹⁵ Long taim bilong

trabel, Bikipela bai i tingim yu. Bai em i rausim sin bilong yu, olsem san i save rausim kol. ¹⁶ Ol pikinini i lusim tingting long papa, ol i olsem ol manmeri i tok bilas long Bikipela. Na ol pikinini i krosim mama, ol bai i kisim hevi, long wanem, Bikipela bai i kros long ol.

Daunim yu yet na marimari long ol arapela

¹⁷ Pikinini, yu mas daunim yu yet long olgeta wok yu mekim, na ol stretpela manmeri bai i laikim yu. ¹⁸⁻¹⁹ Sapos nem bilong yu i bikipela, orait pasin bilong daunim yu yet i mas kamap bikipela tu, na bai yu painim blesing long ai bilong Bikipela.* ²⁰ Strong bilong God em i bikipela moa, na ol manmeri i save daunim ol yet, ol i save litimapim nem bilong em. ²¹ Yu no ken wari long lainim ol samting i antap tumas long save bilong yu, na yu no ken traim long glasim gut olkain samting yu no inap long en. ²² Yu mas tingting tasol long ol wok ol i makim bilong yu, na yu no ken wari long ol samting i hait yet. ²³ Yu no ken traim long mekim ol wok yu no inap long en. Nogat. Wok yu kisim pinis, em inap long yu. ²⁴⁻²⁵ Planti manmeri i save paul nabaut, long wanem, ol i bihainim tingting bilong ol yet. Het

3:18-19: Fl 2.3 * **3:18-19:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Planti manmeri i gat biknem, na Bikipela i no save mekim klia tingting bilong em long ol. Nogat. Tasol em i save soim ol samting i hait long ol manmeri i bihainim pasin bilong daunim ol yet.” **3:22:** Lo 29.29

bilong ol i pas long kranki tingting.†

²⁶ Ol manmeri i bikhet bai ol i painim samting nogut, na ol manmeri i laikim samting nogut bai ol i bagarap long en. ²⁷ Ol wari bilong ol manmeri i bikhet, ol i no ken pinis. Olsem tasol, rong bilong ol manmeri bilong mekim sin, em i save kamap bikpela moa. ²⁸ I no gat marasin i ken stretim trabel i kamap long ol manmeri bilong bikmaus. Long wanem, pasin nogut i pas tru insait long ol olsem rop bilong diwai. ²⁹ Ol manmeri i gat gutpela tingting ol i save kisim kwik gutpela save. Na ol manmeri i gat gutpela tingting ol i laik harim gut ol skul.

Yu mas sori long ol rabisman

³⁰ Yu mas sori long ol rabisman. Long wanem, pasin marimari i save lusim ol sin, olsem wara i save mekim dai bikpela paia. ³¹ Ol manmeri i soim pasin sori ol i tingim taim bihain, na taim ol yet i pundaun ol i save painim helpim.

4

¹ Pikinini, yu no ken stilim ol kaikai samting bilong ol rabisman. Na taim ol i lukluk strong long yu, yu no ken larim ol i wet nating. ² Yu no ken mekim ol manmeri i hangre bai ol i wari moa, na yu no ken krosim ol manmeri i sot long ol samting. ³ Yu no ken hipim planti trabel antap long ol manmeri i gat hevi pinis, na sapos rabisman i singaut long wanpela samting yu no ken pasim.

† **3:24-25:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Ol manmeri i no gat ai, ol i no inap lukluk. Na husat i no gat save, maski long toktok.”

⁴ Yu no ken givim baksait long tarangu i askim yu long wanpela samting, na yu no ken givim baksait long ol manmeri i sot long samting. ⁵ Yu no ken abrusim ol manmeri i sot long samting. Nogut ol i toknogutim yu. ⁶ Long wanem, sapos bel bilong ol i hevi tru long yu, na ol i toknogutim yu, orait bai Papa Antap i harim prea bilong ol.

⁷ Yu wokabaut long dispela pasin, orait ol manmeri bai i laikim yu. Yu mas daunim het bilong yu long ai bilong ol bikman. ⁸ Yu mas putim yau long tok bilong ol rabisman, na yu mas bekim gude bilong ol olsem yu save mekim long poroman bilong yu. ⁹ Yu mas kisim bek ol rabisman long han bilong ol manmeri i wok long mekim nogut long ol, na long kot yu no ken pret long skelim gut ol manmeri. ¹⁰ Lukautim gut ol pikinini, papa bilong ol i dai pinis, na sambai long mama bilong ol. Olsem na bai yu kamap pikinini bilong Bikpela Antap Tru. Tru tumas, mama bilong ol bai i laikim yu, tasol Bikpela bai i laikim yu moa yet.

Gutpela tingting na save i save helpim yumi long lukaut gut long ol samting nogut i stap nabaut

(Sapta 4.11–6.17)

Gutpela tingting em i gutpela tisa

¹¹ Gutpela tingting i save givim biknem long ol pikinini bilong em, na em i lukautim ol lain i wok long painim em.* ¹² Ol manmeri i save

* **4:11:** Gutpela tingting i olsem wanpela mama i skulim ol pikinini bilong em long ol gutpela pasin.

laikim gutpela tingting, ol i laikim gutpela taim tu, na ol manmeri i kirap hariap long painim em, bikpela amamas bai i pulap long laip bilong ol. ¹³ Ol manmeri i holimpas gutpela tingting, ol bai i gat biknem, na Bikpela bai i mekim gut long wanem ples gutpela tingting i go long em. ¹⁴ Ol manmeri i litimapim nem bilong gutpela tingting, ol i litimapim nem bilong God i holi olgeta, na ol manmeri i laikim gutpela tingting, orait God i laikim ol tu. ¹⁵ Ol manmeri i harim tok bilong em, bai ol i kamap lida bilong ol pipel. Husat i putim yau long em, em bai i sindaun gut tasol. ¹⁶ Sapos ol manmeri i bilip long gutpela tingting, orait ol bai i kisim na holim em, na ol lain pikinini i kamap bihain ol tu bai i kisim em. ¹⁷ Pastaim gutpela tingting i save pulim ol manmeri i go nabaut long ol rot i krungut, na i mekim ol i pret na guria. Gutpela tingting i mekim save long ol long hatpela skul, inap long taim pasin bilong ol manmeri i kamap stret olgeta, na ol i strong pinis long bihainim ol gutpela skul bilong em. ¹⁸ Orait nau gutpela tingting i kamap long ol manmeri long stretpela rot, na i mekim ol i amamas, na i soim ol tok hait bilong em long ol. ¹⁹ Tasol sapos ol manmeri i paul, orait gutpela tingting i lusim ol, na i larim ol i go bagarap olgeta.

Sanap strong long tok tru

²⁰ Long gutpela taim, yu no ken westim taim, tasol yu mas lukaut, nogut sampela kain trabel i kamap na bai yu sem. ²¹ Pasin bilong sem i save kamapim sin, tasol pasin bilong daunim yu yet bai i givim yu biknem long ai bilong ol arapela.

²² Nogut yu grisim ol arapela na yu yet yu lus, na dispela em i as bilong pundaun bilong yu. ²³ Taim yu mas toktok, yu no ken pasim maus. ²⁴ Long wanem, gutpela tingting i ken kamap ples klia long taim yu toktok, na maus bilong yu i autim save bilong yu. ²⁵ Yu no ken giaman nabaut. Mo-beta yu tokaut klia olsem yu no save long olgeta samting. ²⁶ Maski sem long autim ol sin bilong yu, long wanem, yu no inap long pasim wara i ran. ²⁷ Yu no ken putim yu yet aninit long ol manmeri i longlong, na yu no ken grisim ol manmeri i gat pawa. ²⁸ Maski yu i dai, yu mas hatwok bilong mekim tok tru i win, na Bikpela bai i pait long helpim yu.

²⁹ Yu no ken toktok na mauswara, na yu no ken slek na les long taim bilong wok. ³⁰ Yu no ken singaut olsem laion insait long haus bilong yu, na yu no ken bikmaus long ol wokman na wokmeri bilong yu. ³¹ Yu no ken putim han bilong yu long kisim samting, na long taim bilong bekim, yu no ken pasim han bilong yu.

5

Yu no ken ting yu yet yu inap

¹ Yu no ken pas long ol mani samting bilong yu, na yu no ken tok, “mi inap pinis.” ² Yu no ken pinisim laik long olgeta samting yu mangalim, ³ na tok, “husat inap bosim mi?” Long wanem, Bikpela bai i mekim save tru long yu. ⁴ Yu no ken tok, “mi rong pinis, tasol i no gat asua i kamap long mi.” Long wanem, Bikpela i save wet long taim

bilang mekim save long ol man. ⁵ Yu no ken ting, “maski, Bikipela i save lusim olgeta sin,” na yu go het tasol long mekim pasin bilang sin. ⁶ Yu no ken tok, “Marimari bilang Bikipela i antap moa na bai em i rausim ol planti sin bilang mi.” Tru, em i save marimari, tasol em i save belhat tu. Na belhat i save pundaun antap long ol manmeri bilang mekim sin. ⁷ Yu mas hariap na kam bek long Bikipela. Yu no ken senisim de i go long tumora. Kros bilang Bikipela bai i kamap wantu tasol, na bai em i mekim save long yu, na yu pinis olgeta. ⁸ Yu no ken hangamap long mani yu kisim pinis long pasin nogut. Long wanem, dispela mani i no inap helpim yu long de bilang bagarap.

Tok bilang yu i mas stret tasol

⁹ Yu no ken kukim gaden long taim win i senis nabaut, na tu yu no ken bihainim ol kain kain rot. Dispela em i pasin bilang ol manmeri bilang mekim sin, em ol lain i gat tupela tingting. ¹⁰ Tingting bilang yu i no ken senis nabaut. Toktok bilang yu i mas stret tasol. ¹¹ Yu mas redi kwiktaim long harim tok, na yu mas wet pastaim long bekim tok. ¹² Sapos yu gat save, orait yu bekim tok bilang poroman. Sapos nogat, pasim maus tasol. ¹³ Toktok i ken kamapim gutpela nem o nem nogut tu. Long wanem, tang bilang ol manmeri em inap long bagarapim ol. ¹⁴ Yu no ken larim ol i kolim yu man o meri bilang tok stil, na yu bagarapim ol arapela manmeri long maus bilang

yu. Long wanem, ol stilman* i save kisim sem, na ol manmeri bilong tupela maus bai i painim kot nogut. ¹⁵ Yu no ken mekim rong, maski em i bikpela o liklik rong.

6

¹ Sapos yu orait long wanpela pren, orait yu no ken kamap birua gen long em. Long dispela pasin bai yu kisim nem nogut na bai yu sem tru. Em tasol pe bilong ol manmeri nogut i gat tupela maus. ² Mangal nogut i no ken bosim yu. Nogut em i kamap olsem bulmakau man na i kikim yu nabaut na bagarapim yu. ³ Dispela mangal nogut bai i kaikaim ol lip na prut bilong yu, na bai yu kamap olsem diwai i drai pinis. ⁴ Tru tumas, wanem man i gat dispela kain mangal em bai i bagarap olgeta, na ol birua bai i lap nogut long em.

Pasin bilong pren tru

⁵ Switpela tok i save winim planti pren, na gutpela tok gris i save kamapim pasin isi. ⁶ Maski planti manmeri i stap belgut wantaim yu, wanpela tasol namel long wan tausen bai inap long stiaim yu. ⁷ Sapos yu laik painim wanpela pren, yu no ken hariap long bilipim em. Mobeta yu glasim em gut pastaim, ⁸ Long wanem, i gat ol kain kain pren. Narapela em i pren bilong yu long taim yu stap gut, tasol long taim bilong trabel em bai i no inap sambai long yu. ⁹ Narapela em i pren bilong yu, tasol bihain em i kamap birua, na em bai i autim ol tok hait bilong yutupela, na bai yu sem.

* **5:14:** Sapos yu bagarapim nem bilong narapela man, yu mekim olsem ol stilman, long wanem, yu stilim gutpela nem bilong dispela man.

¹⁰ Narapela em i pren bilong yu long taim yu givim kaikai long em, tasol long taim bilong trabel em bai i no inap helpim yu. ¹¹ Dispela kain pren bai i wanbel tru wantaim yu long taim yu stap gut. Em i save autim olgeta tingting bilong em insait long haus bilong yu. ¹² Tasol long taim ol i daunim nem bilong yu, em bai i givim baksait na haitim pes long yu. ¹³ Yu mas i stap longwe long ol birua bilong yu, na lukaut na skelim gut ol pren bilong yu.

¹⁴ Pren tru i olsem strongpela haus. Ol manmeri i painim pinis kain pren olsem ol i painim samting i dia tumas. ¹⁵ Pren tru, ol manmeri i no inap long baim. Em i gutpela tumas, na yu no inap long makim pe bilong em. ¹⁶ Pren tru em i rot bilong gutpela laip, na husat i pret long Bikpela na i givim biknem long em, em bai i painim dispela kain pren. ¹⁷ Tru tumas, man i stap aninit long Bikpela em bai i painim gutpela pren. Na tupela bai i gat wankain tingting tasol.

Gutpela tingting na save i save helpim yumi long sindaun gut wantaim ol arapela manmeri

(Sapta 6.18–14.19)

Kisim skul long gutpela tingting

¹⁸ Pikinini, taim yu yangpela yet yu mas wari long kisim save, na yu mas wok long painim gutpela tingting inap long taim yu kamap lapun. ¹⁹ Yu mas go het long painim gutpela tingting olsem ol manmeri i save wok hat tru long brukim

graun na planim kaikai long gaden, na wetim ol gutpela prut bilong en i kamap. Tru, yu wok hat long gaden long liklik taim, tasol kwiktaim bai yu kaikai ol samting gaden i kamapim. ²⁰ Long ol manmeri i no bin i go long skul, gutpela tingting i hat tumas, na em i no ken i stap longpela taim wantaim ol manmeri i no gat bun. ²¹ Gutpela tingting i olsem wanpela ston i hevi tumas, na em i pulim ol manmeri i go daun. Olsem na ol i hariap long tromoim gutpela tingting i go. ²² Sapos yu kolim nem bilong gutpela tingting, orait yu kolim nem bilong samting i gutpela tru, na i no gat planti manmeri inap long painim em.

²³ Pikinini, harim, na bihainim tingting bilong mi. Yu no ken givim baksait long toktok bilong mi. ²⁴ Pasim lek bilong yu long ol sen bilong gutpela tingting, na nek bilong yu long ol rop bilong em. ²⁵ Putim hevi bilong em antap long sol bilong yu na karim em i go, na yu no ken surik long ol rop na sen bilong em. ²⁶ Go het long painim gutpela tingting long bel bilong yu olgeta, na bihainim ol rot bilong em long strong bilong yu olgeta. ²⁷ Go, na wok long painim em, na bai yu lukim em, na sapos yu holim em pinis, yu no ken larim em i go. ²⁸ Olsem na bihain tru bai yu painim pasin bel isi gutpela tingting i save givim, na bai yu amamas tru long em. ²⁹ Na ol sen i bin pasim yu, nau ol i lukautim yu, na ol rop bilong bipo i kamap olsem paspas i bilasim yu. ³⁰ Hevi bilong en i kamap olsem bilas gol, na ol sen na rop i kamap olsem plaua i naispela tru. ³¹ Na bai yu painim gutpela tingting olsem naispela laplap bilas bilong het, na

bai yu amamas na putim em olsem bilas bilong yu.

³² Pikinini, sapos yu laik, yu ken kisim gutpela skul. Na sapos yu taitim bun long skul, bai yu kamap smat moa. ³³ Sapos yu strong long harim ol tok, bai yu kisim save. Na sapos yu putim yau, bai yu kamap man o meri bilong gutpela tingting. ³⁴ Yu go sindaun long kibung bilong ol lapun. Sapos yu painim wanpela man o meri bilong gutpela tingting, orait yu mas poromanim em. ³⁵ Yu mas putim yau long olgeta stori bilong God, nogut ol gutpela toktok i abrusim yu na i go lus nating. ³⁶ Sapos yu lukim wanpela man o meri i gat save, orait yu mas kirap long moningtaim tru na go long em inap yu krungutim lata bilong haus bilong em.

³⁷ Yu mas tingting long ol tok Bikpela i bin givim long yu, na oltaim oltaim tingim gut ol lo bilong em. Em bai i strongim yu na bai i givim gutpela tingting long yu inap long laik bilong yu.

7

Ol kain kain tok long pasin bilong gutpela sindaun

¹ Yu no ken mekim rong, nogut bagarap i kamap long yu. ² Yu mas abrusim pasin i no stret, olsem na bai yu no ken kisim bekim nogut. ³ Pikinini, sin i olsem kaikai bilong gaden. Nogut yu planim em long gaden, na em i karim moa moa yet.

⁴ Yu no ken askim Bikpela long mekim yu i kamap bikman, na yu no ken askim king long givim biknem long yu. ⁵ Yu no ken grisim Bikpela

na mekim em i ting yu save mekim ol stretpela pasin. Na yu no ken trikim king na mekim em i ting yu gat gutpela save. ⁶ Yu no ken mangalim wok bilong jas. Nogut yu no inap long stretim pasin nogut bilong ol manmeri. Na yu no ken tingting long kisim dispela wok, nogut yu surik long wanpela bikman, na yu bagarapim gutpela nem bilong yu. ⁷ Yu no ken mekim rong long ol manmeri bilong ples, na soim pasin longlong long ai bilong ol manmeri.

⁸ Yu no ken mekim wanpela sin tupela taim. Wanpela wanpela sin i gat pe bilong en.

⁹ Yu no ken tok, “God Antap Tru bai i lukluk i kam daun long ol planti presen bilong mi, na em bai i kisim ofa mi givim long em.” Nogat. ¹⁰ Mobeta yu prea wantaim strongpela bilip, na olgeta taim yu helpim ol rabisman.

¹¹ Yu no ken lap long ol manmeri i pilim sem nogut tru. God wanpela tasol, em i save daunim na litimapim nem bilong ol manmeri.

¹² Yu no ken wokim giaman stori bilong bagarapim brata bilong yu, na yu no ken mekim wankain pasin long wantok bilong yu. ¹³ Yu no ken giaman. Nogat tru. I no gat wanpela gutpela samting i save kamap long pasin giaman.

¹⁴ Yu no ken mauswara nating long kibung bilong ol bikman, na yu no ken mekim planti toktok nating long taim yu prea.

¹⁵ Yu no ken ranawe long hatwok bilong gaden. God Antap Tru, em yet i kamapim dispela wok.

¹⁶ Yu no ken bung wantaim ol manmeri bilong mekim sin. Tingim gut, belhat bilong Bikpela i save kamap kwiktaim.

¹⁷ Yu mas daunim yu yet olgeta. Long wanem, paia wantaim ol liklik snek bai i kaikaim ol manmeri nogut.

Pasin bilong lukautim haus bilong yu

¹⁸ Yu no ken lusim pren bilong yu bilong winim mani tasol, na yu no ken lusim brata tru bilong winim olgeta gol bilong graun.

¹⁹ Yu mas painim wanpela gutpela meri i gat save. Long wanem, smatpela meri i winim olgeta gol bilong graun.

²⁰ Yu no ken mekim nogut long ol manmeri i lukautim gut haus bilong yu, na yu no ken mekim nogut long ol wokman na wokmeri i save wok hat tru.

²¹ Yu mas laikim wokman i save wok gut, na yu no ken pasim em long taim em i laik i go bek long ples.

²² Sapos yu gat bulmakau samting, orait yu mas lukautim ol gut, na sapos ol i helpim yu long wok bisnis bilong yu, orait yu mas pasim ol i stap. Yu no ken salim ol.

²³ Sapos yu gat ol pikinini, orait skulim ol gut, na stretim ol long taim ol i yangpela yet.

²⁴ Sapos yu gat ol pikinini meri, orait was gut long ol, na yu no ken isi tumas long ol. ²⁵ Sapos yu givim wanpela long marit, orait yu mekim bikpela wok pinis. Tasol yu mas givim em long man i gat save. ²⁶ Sapos yu laikim meri bilong yu, yu no ken

rausim em, tasol lukaut sapos meri bilong yu i gat tupela tingting.

²⁷ Givim biknem long papa, long olgeta strong bilong yu, na tingim pen mama i kisim long taim em i bin karim yu. ²⁸ Tingim gut. Papamama yet i bin givim laip long yu. Yu no inap long bekim ol samting ol i bin givim long yu.

Ol kain kain wok bilong lotu

²⁹ Yu mas i stap aninit long Bikpela long bel bilong yu olgeta, na mekim gut long ol pris bilong em. ³⁰ Long strong bilong yu olgeta, yu mas laikim God na yu mas tingim gut ol manmeri i go pas long lotu. ³¹ Yu mas pret long Bikpela na aninit em, na givim biknem tu long ol pris. Yu mas givim ol samting long ol olsem lo i tok, em ol namba wan pikinini kaikai bilong gaden na ol ofa bilong rausim sin na ofa bilong lek samting bilong abus na ol arapela ofa i holi na ol samting i tambu.*

³² Yu mas givim ol samting long ol rabisman, na Bikpela bai i mekim gut tru long yu. ³³ Yu mas givim ol gutpela presen long ol manmeri i stap yet, na tingting gut tu long ol manmeri i dai pinis. ³⁴ Yu mas sori wantaim ol manmeri i sori, na yu mas krai wantaim ol manmeri i krai. ³⁵ Yu no ken lusim tingting long i go lukim ol man na meri i gat sik. Yu mekim olsem, na ol manmeri

7:27: Kis 20.12 * **7:31:** Tok bilong ol namba wan pikinini kaikai bilong gaden i stap long Namba 18.11-18. Tok bilong ol ofa bilong rausim sin i stap long Wok Pris 5.5-6. Tok bilong ofa bilong lek samting bilong abus i stap long Kisim Bek 29.17 na Wok Pris 7.32 na Lo 18.3. Na tok bilong ol arapela ofa i stap long Wok Pris 2.1-16.

bai i laikim yu. ³⁶ Maski wanem samting yu laik mekim, tingim taim bilong i dai. Olsem na yu no inap mekim wanpela sin.

8

Sampela pasin bilong i stap gut

¹ Yu no ken pait long ol manmeri i gat biknem, nogut yu pundaun long han bilong ol. ² Yu no ken tok kros wantaim ol manmeri i gat planti mani samting, nogut ol i baim ol bisnisman bilong daunim yu. Long wanem, gol i save bagarapim planti manmeri, na i save paulim tingting bilong ol king. ³ Yu no ken tok pait wantaim ol manmeri i save mauswara. Nogut yu kamap olsem wanpela man i tromoim bombom long paia. ⁴ Yu no ken tok pilai long ol manmeri i longlong na i no gat save. Nogut ol i tok bilas long ol tumbuna bilong yu. ⁵ Yu no ken semim ol manmeri i wok long lusim pasin bilong sin. Tingim gut, yumi olgeta bai i kisim bekim stret. ⁶ Yu no ken rabisim ol lapun, long wanem, yumi tu bai i kamap lapun. ⁷ Na yu no ken amamas long taim wanpela man o meri i dai. Tingim gut, yumi olgeta bai i dai.

⁸ Yu no ken ting ol stori bilong ol saveman i samting nating. Nogat. Oltaim yu mas holim gut skul bilong ol, long wanem, ol i lainim yu long i stap stret, na long helpim ol bikman long wok bilong ol. ⁹ Yu no ken lusim stori bilong ol lapun, long wanem, ol yet i kisim ol dispela stori long ol tumbuna bilong ol. Sapos yu putim yau gut long ol dispela stori, bai yu kisim skul bilong bekim ol askim i save kamap long ol kain kain wari.

¹⁰ Yu no ken kirapim mangal nogut i olsem paia insait long ol manmeri bilong sin. Nogut dispela paia i kukim yu. ¹¹ Yu no ken belhat kwik tumas long ol manmeri i skrapim bel bilong yu long toktok. Nogut ol i paulim ol tok bilong yu bilong bagarapim yu. ¹² Yu no ken larim ol manmeri i strong moa long yu, na yu givim dinau mani long ol. Tasol sapos yu givim pinis, orait sori, mani bilong yu i lus pinis. ¹³ Yu no ken promis long bekim dinau bilong ol arapela manmeri sapos mani bilong yu i no inap. Sapos yu mekim dispela promis pinis, orait yu mas redi long bekim mani nau tasol. ¹⁴ Yu no ken bringim jas i go long kot, long wanem, namba bilong em bai i stiaim tingting bilong kot. ¹⁵ Yu no ken wokabaut wantaim ol hambak manmeri nogut ol i givim planti hevi long yu. Long wanem, ol bai i bihainim laik bilong ol yet, na longlong pasin bilong ol bai i bagarapim yupela wantaim.

¹⁶ Yu no ken pait long ol manmeri bilong kros, na yu no ken wokabaut wantaim ol long ples i no gat man. Long wanem, ol i ting laip em i samting nating. Na sapos ol i laik kilim yu long ples i no gat man, husat bai inap long helpim yu? ¹⁷ Yu no ken sindaun toktok wantaim ol longlong manmeri, long wanem, ol bai i autim ol tok bilong yu long ples klia. ¹⁸ Samting i mas stap long ples hait, yu no ken mekim long ai bilong ol manmeri bilong narapela ples. Long wanem, yu no inap save wanem samting bai i kamap long en. ¹⁹ Yu no ken autim tingting bilong yu long ol manmeri nabaut. Ol i no save liklik long yu.

9

Pasin bilong sindaun wantaim ol meri

¹ Yu no ken jeles long meri bilong yu. Nogut yu skulim em long pasin nogut, na em i mekim wankain pasin long yu. ² Yu no ken givim yu yet long wanpela meri, nogut em i daunim strong bilong yu. ³ Yu no ken bungim meri i laik prenim yu, nogut em i hukim yu. ⁴ Yu no ken sindaun wantaim meri bilong danis na singsing, nogut yu paul long ol trik bilong em. ⁵ Yu no ken lukluk strong long yangpela meri, nogut yu pundaun na yu mas baim em.* ⁶ Yu no ken givim yu yet long ol pamukmeri, nogut yu lusim olgeta mani samting bilong yu. ⁷ Yu no ken lukluk nabaut long ol rot bilong taun, na yu no ken raun nating long ol hap rot i no gat man. ⁸ Taim yu lukim wanpela smatpela meri, orait yu mas lukluk i go long narapela hap. Na yu no ken lukluk strong long naispela meri bilong narapela man. Tru tumas, planti man i bin paul long ol arapela meri, long wanem, mangal bilong ol i kirap strong olsem paia. ⁹ Yu no ken sindaun wantaim wanpela maritmeri, na yu no ken pati wantaim em na spak. Nogut yu tingting strong long em, na yu pundaun na yu bagarap olgeta.

¹⁰ Yu no ken lusim wanpela olupela pren, long wanem, nupela pren i no inap winim pren bilong bipo. Nupela pren i olsem nupela wain. Tasol sapos wain i stap longpela taim na i kamap gutpela, orait bai yu amamas tru long dringim.

9:1: Nam 5.12-15

* **9:5:** Lukim Kisim Bek 22.16-17 na Lo 22.28-29.

¹¹ Yu no ken mangalim biknem bilong ol manmeri bilong mekim sin, long wanem, yu no ken save wanem kain bagarap bai i painim ol. ¹² Yu no ken amamas long ol samting ol manmeri i save amamas long en. Tingim gut, ol i no kamap yet long ples bilong ol man i dai pinis, na bekim nogut bai i painim ol. ¹³ Yu mas stap longwe long ol manmeri i gat pawa bilong kilim ol arapela manmeri i dai, na bai yu no inap pret long ol i kilim yu. Tasol sapos yu go klostu long ol, lukaut, nogut yu lusim laip long asua bilong yu yet. Tingim dispela. Yu olsem man i save wokabaut namel long ol hul i hait, na yu olsem man i stap long ples klia long taim bilong pait.

¹⁴ Yu mas skelim gut tru ol wantok, na kisim gutpela tingting long ol manmeri i gat save. ¹⁵ Yu save sindaun toktok wantaim ol manmeri i gat gutpela tingting. Tasol olgeta taim, yu mas stori long lo bilong God Antap Tru. ¹⁶ Singautim ol stretpela manmeri tasol long kam sindaun kaikai wantaim yu, na yu mas amamas tasol long i stap aninit long Bikpela na yu mas pret long em.

¹⁷ Kamda i save kisim namba long ol samting em i wokim, na lida bilong ol manmeri i save kisim biknem long gutpela toktok em i autim. ¹⁸ Ol manmeri long ples, ol i save pret long ol manmeri bilong mauswara, na ol i no save laikim tru ol manmeri i toktok nating nabaut.

10

Gutpela wok gavman

¹ Hetman i gat gutpela tingting, em bai i stiaim gut ol manmeri bilong em, na ol manmeri i gat save bai i mekim gut wok lida bilong ol. ² Sapos hetman bilong ol manmeri i gutpela, orait ol manmeri bilong em tu bai i stap gut. Na sapos lida bilong ples em i gutpela, orait olgeta manmeri tu bai i stap gutpela. ³ King i no gat gutpela tingting, em i save bagarapim ol manmeri bilong em. Tasol bikman i gat save, em bai i mekim ples i go het. ⁴ Pawa bilong bosim graun i stap long han bilong Bikpela, na em bai i kirapim ol gutpela manmeri long taim em yet i makim. ⁵ Bikpela yet i mekim wok bilong ol manmeri i kamap gut, na em i givim biknem long ol kuskus bilong king.

Bikpela bai i pinisim ol hambak manmeri

⁶ Yu no ken krosim poroman bilong yu long liklik rong em i bin mekim. Na taim wanpela man o meri i bikhet tru long yu, larim em pastaim. Yu no ken mekim wanpela samting. ⁷ Pasin bilong hambak na pasin bilong mekim nogut long ol arapela manmeri, em i sin long ai bilong Bikpela na long ai bilong ol manmeri. ⁸ Ol kain kain gavman i save bihainim ol pasin i no stret na pasin bilong hambak na pasin bilong stil. Olsem na wanpela lain i save holim gavman nau, na tumora narapela lain i kisim ples bilong ol. ⁹ Ol manmeri i kamap long graun tasol. Ol i samting nating. Olsem na ol i no ken apim nem bilong ol yet. Taim ol i stap laip yet, mak bilong dai i stap pinis long ol. ¹⁰ Bikpela sik inap winim dokta wantaim marasin bilong em. ¹¹ Maski yu stap king nau, tumora yu inap i dai.

Taim ol manmeri i dai pinis, ol snek na lang na binatang bai i lukautim ol.

¹² Ol manmeri bilong mekim pasin hambak, ol i save lusim Bikpela. Long bel bilong ol, ol i no save tingting moa long God. ¹³ Sin yet i kamapim pasin hambak. Na ol manmeri i pas long sin, ol i save wokim tasol olkain pasin i nogut tru. Olsem na Bikpela bai i mekim save long olkain manmeri olsem na pinisim ol. ¹⁴ Bikpela i daunim pinis ol king, na em i putim ol manmeri nating long ples bilong ol. ¹⁵ Bikpela i rausim ol manmeri long as ples bilong ol, na em i putim lain i no gat nem bilong senisim ol. ¹⁶ Bikpela i bagarapim graun bilong ol, na em i pinisim tru ol ples bilong ol. ¹⁷ Sampela lain em i rausim olgeta, na i no gat manmeri i tingim moa nem bilong ol. ¹⁸ Bikpela i no bin wokim ol manmeri bilong raun, bai ol i ken hambak na ol i ken pairap long kros.

Husat tru i gat biknem?

¹⁹ Husat inap long kisim biknem? Ol manmeri tasol. Husat tru inap long kisim biknem? Ol manmeri i save harim tok bilong Bikpela. Husat i no inap long kisim biknem? Ol manmeri tasol. Husat i no inap long kisim biknem? Ol manmeri i save kalapim ol lo bilong God. ²⁰⁻²¹ Ol lain manmeri i save givim biknem long lida bilong ol. Olsem tasol Bikpela i save givim biknem long ol manmeri i bihainim tok bilong em.*

10:14: 1 Sml 2.8, Lu 1.52 * **10:20-21:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, "Ol manmeri i save pret long Bikpela, ol bai i stap i orait. Na ol manmeri i bikhet na i hambak, ol bai i lus."

²² Maski ol manmeri i gat planti mani samting, na maski ol manmeri i gat biknem o i stap rabis, olgeta bai i kisim biknem, sapos ol i pret long Bikpela na i stap aninit long em. ²³ Em i no stret long daunim wanpela rabisman i gat gutpela save. Na em i rong long givim biknem long ol manmeri bilong mekim sin. ²⁴ Tru, ol manmeri i save givim biknem long ol bikman na hetman na jas. Tasol i no gat man o meri namel long ol bai i winim man o meri i save harim tok bilong Bikpela. ²⁵ Papa bilong haus bai i bihainim wokman i gat gutpela save. Na ol manmeri i gat gutpela tingting, bai ol i no ken sem long dispela.

Rot bilong kisim gutpela nem

²⁶ Taim yu mekim wok, maski long mauswara nabaut. Na taim yu stap rabis, maski long giaman na litimapim nem bilong yu yet. ²⁷ Ol manmeri i mekim wok na i no sot long wanpela samting, ol i winim tru ol manmeri i save mauswara na i stap hangre.

²⁸ Pikinini, sapos yu daunim yu yet, bai yu kisim gutpela nem. Na i orait long litimapim nem bilong yu yet, sapos tok bilong yu i tru. ²⁹ Husat bai i helpim ol manmeri i no save lukautim ol yet? Na husat bai i givim biknem long ol manmeri i save semim ol yet? ³⁰ Rabisman i save kisim biknem long gutpela tingting em i autim. Tasol maniman i save kisim biknem long ol samting em i holim. ³¹ Sapos rabisman i gat biknem, orait taim em i kamap maniman, nem bilong em bai i go bikpela moa. Sapos maniman i no gat nem, orait taim

em i kamap rabisman, nem bilong em bai i go lus olgeta.

11

¹ Rabisman i gat gutpela tingting em i ken amamas. Na em inap sindaun wantaim ol bikman.

Yu no ken tingting tumas long nem bilong ol manmeri

² Yu no ken litimapim nem bilong ol manmeri i luk nais. Na yu no ken rabisim ol manmeri i no luk gut. ³ Binatang i save wokim hani, em i liklik binatang tru, tasol dispela hani bilong en i swit olgeta na i nambawan tru. ⁴ Nogut yu hambak long putim naispela klos, na nogut yu litimapim nem bilong yu yet long taim ol i givim biknem yu. Long wanem, ol samting Bikpela i mekim ol i gutpela tru, tasol ol manmeri i no inap long lukim olgeta wok bilong em. ⁵ Planti bikman i lusim wok bilong ol, na ol i sindaun i stap long graun. Na wanpela man i no gat nem em i kisim namba bilong ol. ⁶ Nem bilong planti bikman i bagarap olgeta, na ol manmeri i gat biknem ol i stap long han bilong ol arapela.

Lukaut gut long ol samting yu mekim

⁷ Sapos yu laik kotim ol manmeri, orait skelim ol gut pastaim. Na sapos yu laik krosim ol, tingting gut pastaim. ⁸ Yu no ken katim tok bilong ol manmeri. Harim gut pastaim na bihain yu ken bekim. ⁹ Yu no ken kros long samting bilong ol arapela manmeri, long wanem, em i no wari bilong yu. Na taim ol manmeri bilong mekim sin ol i wokim kot, yu no ken helpim wok bilong ol.

¹⁰ Pikinini, yu no ken kirapim planti kain kain wok bisnis. Sapos yu traim planti samting, bai yu bagarap. Maski yu hariap tumas, yu no inap long win. Na sapos yu ranawe, yu no inap long abrusim ol dispela wok. ¹¹ I gat ol manmeri i wok hat, na i mekim save long wok, na i taitim bun tru, tasol ol i sot yet long planti samting moa. ¹² I gat ol arapela manmeri i no inap long wok hat na ol arapela manmeri i mas helpim ol. Ol i no gat strong na ol i sot long planti samting. Tasol ai bilong Bikpela i save lukluk i kam daun long ol na em i mekim gut long ol. Na em i save kirapim dispela ol manmeri i bagarap pinis, ¹³ na em i litimapim het bilong ol. Na planti manmeri i lukim na ol i kirap nogut.

¹⁴ Bikpela i save givim ol gutpela samting na ol samting nogut. Em i givim laip na em i kisim bek gen. Em i mekim ol manmeri i stap rabis na em i givim planti samting. ¹⁵ * Bikpela i save givim gutpela tingting na skul na save bilong lo bilong em. Na tu em i givim pasin bilong laikim na helpim ol arapela manmeri. ¹⁶ Tasol kranki pasin na pasin bilong tudak i kamap wantaim ol manmeri bilong mekim sin. Na pasin nogut i save stap wantaim ol manmeri i amamas long sin, i go inap long taim ol i dai.* ¹⁷ Kain presen Bikpela i save givim long ol stretpela manmeri, em i no inap bagarap. Na sapos God i laikim tumas wanpela wok, orait olgeta taim bai dispela wok i go het gut tasol. ¹⁸ Sapos maniman i wok hat na i hipim

* **11:15:** Sampela saveman i ting dispela tok i stap namel long tupela sta, em i no bin i stap long dispela buk pastaim, tasol narapela man i bin raitim bihain. **11:18:** Sng 49.10, Lu 12.16-21

planti samting, bai em i kisim wanem kain pe?
¹⁹ Em i tok, “Nau mi ken malolo, na mi ken kaikai ol gutpela samting bilong mi.” Tasol em i no save long hamas taim bilong em i stap yet, na bai em i dai, na ol arapela manmeri bai i kaikai ol samting bilong em.

²⁰ Holim gut kontrak bilong yu. Yu no ken lusim. Holim inap long taim yu kamap lapun. ²¹ Yu no ken mangalim ol wok bilong ol manmeri bilong mekim sin. Holim wok bilong yu, na stap klostu long Bikpela. Long wanem, em i isi tru long Bikpela long givim planti samting wantu tasol long rabisman. ²² Na kwiktaim, bai em i mekim ol blesing i kamap planti moa. ²³ Yu no ken tok, “Mi sot long wanem samting, na wanem kain gutpela samting bai mi kisim bihain?” ²⁴ Yu no ken tok, “Mi inap pinis, na wanem kain samting nogut bai i painim mi bihain?” ²⁵ Long gutpela taim ol manmeri i save lusim tingting long taim nogut. Na long taim nogut, ol i no save tingting bek long gutpela taim. ²⁶ Tru tumas, em i isi tru long Bikpela i givim pe long ol manmeri. Long taim ol manmeri i dai, Bikpela bai i bekim ol pasin bilong ol. ²⁷ Taim ol manmeri i kisim bagarap, wantu tasol bai ol i lusim tingting long ol gutpela samting. Na taim ol manmeri i laik i dai, olgeta wok bilong ol bai i kamap ples klia. ²⁸ Yu no ken litimapim nem bilong ol manmeri long taim ol i no i dai yet. Skulim gut ol pikinini bilong ol, na bai yu ken save gut tu long pasin bilong papamama bilong ol.

Skelim gut ol pren bilong yu

29 Yu no ken singautim ol kain kain manmeri i kam insait long haus bilong yu. Long wanem, pasin nogut bilong ol inap tru long trikim yu. 30 Ol hambak manmeri i olsem tasol. Ol i olsem ol giaman pisin ol manmeri i save putim bilong trikim ol arapela pisin. Tingting bilong ol hambak manmeri i wankain tasol. Ol i save lukluk stil na wet inap yu pundaun. 31 Ol i wet i stap, bilong tanim ol gutpela wok bilong yu i kamap olsem wok nogut. Na ol i save autim ol giaman stori long ol gutpela pasin bilong yu. 32 Wanpela liklik hap paia inap long kirapim traipela paia. Olsem tu, ol manmeri bilong mekim sin i wet i stap bilong trikim yu inap yu dai olgeta. 33 Lukaut long ol manmeri nogut, long wanem, ol i wok tasol long bagarapim ol samting. Yu lukaut, nogut ol i givim sem long yu na dispela sem bai i stap oltaim. 34 Sapos yu kisim ol manmeri bilong narapela hap i kam long haus bilong yu, ol bai i pulim yu long ol kain kain trabel, na bai yu paul olgeta. Na bai yu kamap olsem man bilong narapela lain insait long famili bilong yu.

12

1 Sapos yu laik mekim gut long ol manmeri, orait skelim gut ol dispela manmeri yu laik helpim. Olsem na bai yu kisim tenkyu long ol gutpela wok bilong yu. 2 Sapos yu mekim gut long ol stretpela manmeri, orait bai ol yet i bekim pe long yu. Sapos nogat, Bikpela Antap Tru bai i givim pe long yu. 3 I no gat wanpela gutpela samting bai i kamap long ol manmeri i pas long ol samting

nogut, na long ol manmeri i no save helpim ol rabisman. ⁴ Mekim gut long ol stretpela manmeri, tasol yu no ken helpim ol manmeri i save mekim sin. ⁵ Yu mas mekim gut long ol manmeri i no gat nem. Yu no ken givim samting long ol manmeri nogut, na yu no ken givim nating kaikai long ol. Mobeta yu pasim kaikai i stap, nogut ol i painim rot bilong bagarapim yu nau. Long wanem, bai ol i bekim pe nogut tru long yu, maski yu bin mekim ol gutpela pasin long ol. ⁶ Bikpela Antap Tru i save bel nogut long ol manmeri bilong mekim sin, na bai em i mekim save tru long ol. ⁷ Mekim gut long ol stretpela manmeri, tasol yu no ken helpim ol manmeri i save mekim sin.

⁸ Long gutpela taim, yu no inap save husat i pren tru bilong yu. Tasol long taim nogut, ol birua bilong yu i no save hait. ⁹ Long taim ol samting bilong yu i stap gut, ol birua i save bel hevi. Na long taim ol samting bilong yu i bagarap, ol pren tu bai i lusim yu. ¹⁰ Yu no ken bilipim birua bilong yu. Nogat tru. Long wanem, bai em i bagarapim yu olsem ros i bagarapim kapa. ¹¹ Maski em i daunim em yet na em i grisim yu, yu mas lukaut na was gut long ol dispela kain manmeri. Wok hat long skelim pasin bilong ol, olsem man i save wok hat long klinim glas bilong lukluk, tasol em i painim hap pipia i stap yet. ¹² Yu no ken mekim ol i sindaun klostu long yu. Nogut ol i rausim yu na i kisim ples bilong yu. Yu no ken larim ol i sindaun long han sut bilong yu, na nogut ol i pulim wok bilong yu. Na tru tumas, bihain bai yu painimaut olsem, mi bin tok tru. Na tok mi bin autim bai i sutim tru bel bilong yu. ¹³ Sapos ol manmeri i save

lukautim ol snek, na snek i kaikaim ol, husat bai i sori long ol? Na ol manmeri i go klostu long ol wel abus, husat bai i sori long ol? ¹⁴ Olsem tasol, ol bai i no inap marimari long wanpela man o meri i save poromanim ol manmeri bilong mekim sin, na i go insait tru long ol wok nogut bilong ol.

¹⁵ Liklik taim tasol bai ol i stap wantaim yu, tasol sapos yu laik bihainim narapela rot, bai ol i lusim yu. ¹⁶ Tok gris bai i pulap long maus bilong birua, tasol long bel bilong em, em i tingting long tromoim yu i go daun long hul. Ai bilong birua bai i krai, tasol em bai i wet long painim rot bilong dringim blut bilong yu. ¹⁷ Sapos trabel i bungim yu, birua i sambai pinis i stap, na em bai i giaman long helpim yu. Tasol em bai i kikim lek bilong yu na bai yu pundaun. ¹⁸ Em bai i kamap narakain man olgeta. Bai em i tanim het bilong em na paitim han na mekim planti tok baksait long yu.*

13

¹ Sapos yu holim kolta, em bai i pas long han bilong yu. Olsem tasol, sapos yu stap wantaim ol hambak manmeri bai yu kamap wankain olsem ol. ² Yu no ken traim long litimapim samting i hevi tumas long yu. Na yu no ken bung wantaim ol manmeri i antap tumas long yu na i winim yu long planti mani samting. Yu no ken putim sospen graun klostu long sospen ain. Sapos tupela i bam wantaim, sospen graun bai i bruk. ³ Sapos

* **12:18:** Dispela pasin bilong tanim het na paitim han, em i olsem pasin bilong tok bilas. Lukim Jop 16.4 na Song 22.7 na 109.25 na Esekiel 25.6 na Nahum 3.19 na Matyu 27.39.

maniman i mekim rong, em bai i tok hambak long rong. Sapos ol i rongim wanpela rabisman, rabisman yet i mas tok sori antap long hevi em i kisim. ⁴Sapos maniman i laikim ol samting bilong yu, bai em i wok long pulim nating tasol. Na sapos yu sot long wanpela samting, bai em i givim baksait long yu. ⁵Sapos yu gat mani samting, bai em i stap wantaim yu, na bai em i no wari long pinisim olgeta samting bilong yu. ⁶Na sapos em i singautim yu long helpim em, orait bai em i trikim yu. Na bai em i mekim switpela tok long yu olsem, “Inap mi helpim yu long wanpela samting?” ⁷Em bai i givim yu planti kaikai bilong semim yu. Tasol em i tingting long pinisim olgeta samting bilong yu. Em i mekim olsem tupela o tripela taim, na las tru em i lap tasol long yu. Na sapos em i lukim yu gen, em i no laik save moa long yu. Em i tantanim het tasol.

⁸Lukaut, nogut ol i paulim yu, na longlong pasin bilong yu i semim yu olgeta. ⁹Sapos wanpela bikman i singautim yu i kam, yu wet pastaim, na bai em i strong moa long askim yu long kam. ¹⁰Yu no ken kam hariap, nogut em i rausim yu. Na tu, yu no ken i stap longwe tumas, nogut em i lusim tingting long yu. ¹¹Yu no ken ting em i poroman tru inap yu ken gris wantaim em, na yu no ken bilip long ol planti toktok bilong em. Long wanem, taim em i mauswara, em i laik traिम yu. Na taim em i lap wantaim yu, em i wok long skelim pasin bilong yu.

¹²Man i save stori nabaut long samting yutupela i bin toktok long en, em i no man bilong marimari liklik. Na bai em i no surik long bagarapim na

kalabusim yu. ¹³⁻¹⁴ Mobeta yu sarap na lukaut gut, long wanem, yu wokabaut wantaim ol manmeri i laik bagarapim yu.*

¹⁵ Ol kain kain animal i save poromanim ol wanlain bilong ol yet, na ol manmeri tu i save bung wantaim ol wantok bilong ol. ¹⁶ Ol samting i gat laip i save painim ol wanlain bilong ol, na ol manmeri tu i save bung wantaim ol manmeri i wankain olsem ol. ¹⁷ Olsem wanem, ating weldok bilong bus inap long pren wantaim pikinini sip-sip? Olsem tasol, ol manmeri bilong mekim sin i no inap long bung wantaim ol stretpela manmeri. ¹⁸ Olsem wanem, ating weldok bilong bus inap long i stap gut wantaim dok bilong ples? Olsem tasol, maniman i no inap long i stap wanbel wantaim rabisman. ¹⁹ Ol laion i save kaikai ol wel donki long ples nating. Olsem tasol, ol maniman i save kaikaim ol samting bilong ol rabisman. ²⁰ Pasin bilong daunim yu yet, em i samting nogut tru long ai bilong ol hambak manmeri. Olsem tasol, rabisman em i samting nogut tu long tingting bilong maniman. ²¹ Taim maniman i laik pundaun, ol pren bilong em bai i helpim em long sanap stret. Tasol taim ol manmeri i no gat nem ol i pundaun, ol pren bilong ol bai i lusim ol. ²² Taim maniman i pundaun pinis, planti manmeri i wok long helpim em. Em i mekim ol kranki toktok, na ol i tok orait long en. Tasol taim manmeri i no gat

* **13:13-14:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, "Sapos yu harim ol dispela samting long taim yu slip, orait yu kirap. Olgeta de yu mas laikim Bikpela, na singaut long em bai em i mekim yu i orait."

nem i pundaun pinis, ol arapela manmeri i krosim ol. Ol i autim gutpela toktok, tasol ol manmeri i no harim ol. ²³ Taim maniman i toktok, orait olgeta manmeri i save sarap, na ol i kolim toktok bilong en i nambawan tru. Tasol taim rabisman i toktok, ol i save askim olsem, “Em husat?” Na sapos em i laik pundaun, bai ol i kikim em.

²⁴ Ol mani samting i gutpela, sapos ol manmeri i no kisim long pasin bilong sin. Na ol manmeri bilong mekim sin tasol i save tok, “Pasin bilong i stap rabis em i nogut tru.” ²⁵ Ol tingting i stap long bel bilong ol manmeri bai i mekim pes bilong ol i kamap gutpela o nogut. ²⁶ Sapos ol manmeri i pilim belgut, orait pes bilong ol bai i amamas. Tasol sapos ol i laik kamapim olkain gutpela tingting, het bilong ol bai i pen.

14

¹ Ol manmeri i no bin mekim liklik asua long toktok bilong ol, ol i ken amamas. Ol i no ken sori long ol sin bilong na pilim bel hevi long en. ² Tru tumas, ol dispela kain manmeri i ken amamas, sapos bel bilong ol i no kotim ol long wanpela sin ol i bin mekim, na ol i no ken les long wetim ol gutpela samting i laik kamap.

Rot bilong lukautim ol mani samting

³ Planti mani i no gutpela samting, sapos ol manmeri i save haitim na pasim ol samting bilong ol. Bai mani i helpim ol dispela kain manmeri olsem wanem? ⁴ Sapos ol manmeri i pasim mani bilong ol, na ol i no laik baim kaikai, ol i pasim nating. Long wanem, bihain ol arapela manmeri

bai i kisim na amamas long en. ⁵ Man i no mekim gutpela pasin long em yet, em bai i mekim gutpela pasin long husat? Em i no inap amamas liklik long ol gutpela samting bilong ol. ⁶ Ol manmeri i no save lukautim skin bilong ol yet, bai ol i bagarap olgeta. Dispela em i pe bilong pasin nogut bilong ol. ⁷ Sapos ol i mekim gut long ol arapela manmeri, ating ol i lusim tingting na ol i mekim. Bihain tru, pasin nogut bilong ol bai i kamap ples klia. ⁸ Ol manmeri i rong tru, sapos ol i pasim ai, na ol i no laik givim samting long ol arapela manmeri. Na em i rong, sapos ol i tanim het na i givim baksait long ol tarangu. ⁹ Ol dispela kain manmeri i no amamas long kisim liklik samting. Pasin mangal bilong ol bai i mekim ol i wari tasol. ¹⁰ Ol manmeri olsem, ol i no save laik long baim bret, olsem na haus bilong ol i no gat kaikai.

¹¹ Pikinini, sapos yu inap, orait yu mas lukautim gut yu yet. Na bringim ol ofa Bikpela i save laikim tumas. ¹² Dai i no save surikim taim bilong en. Na yu no save, ol i bin makim wanem de bilong yu i go long ples bilong ol man i dai pinis. ¹³ Taim yu stap yet, mekim gut long pren bilong yu. Na sapos yu inap, orait givim planti presen long em. ¹⁴ Sapos de bilong singsing i kamap, orait yu no ken lusim. Na taim gutpela kaikai i stap, yu no ken tok maski. ¹⁵ Ating yu laik givim pe yu save kisim long wok bilong yu i go long ol arapela manmeri? Na ol i ken pilai laki long samting i kamap long hatwok bilong yu? ¹⁶ Givim ol samting bilong yu long ol arapela manmeri. Tasol yu yet yu mas holim sampela samting bai yu ken amamas long

en. Long wanem, long ples bilong ol man i dai pinis, yu bai i no inap painim amamas. ¹⁷ Laplap i save kamap olupela, na olsem tasol olgeta manmeri i save go lapun. Long wanem, lo bilong bipo tru i tok olsem, ol manmeri i mas i dai. ¹⁸ Tru tumas, laip bilong ol manmeri i olsem. Ol olupela lain i save dai, na ol nupela lain i kamap. Em i olsem lip bilong bikpela diwai. Sampela i pundaun, na sampela i kamap nupela gen. ¹⁹ Olgeta samting ol manmeri i wokim i save bagarap na bai i pinis olgeta. Na ol manmeri tu bai i dai wantaim ol wok bilong ol.

Ol manmeri i mas lukaut gut long pasin bilong ol, nogut ol i mekim God i belhat long ol

(Sapta 14.20–23.27)

Ol manmeri i gat gutpela tingting ol i ken amamas

²⁰ Ol manmeri i wok long painim pasin bilong gutpela tingting na i save autim gutpela toktok, ol i ken amamas. ²¹ Tru tumas, sapos ol dispela manmeri i traिम long save gut long ol rot bilong gutpela tingting, ol bai i painimaut as bilong en na bai ol i amamas. ²² Bihainim gutpela tingting olsem ol manmeri i painim abus. Na hait na was i stap long ol rot bilong em. ²³ Lukluk insait long ol windo bilong em, na putim yau long ol dua bilong em. ²⁴ Sindaun malolo klostu long haus bilong em. Sanapim ol pos, na pasim long banis bilong haus

bilang em, ²⁵ na putim sel, na bai yu gat ples bilang sindaun gut. ²⁶ Wokim kem aninit long diwai i gat ol bikpela han, bai ol han i ken karamapim ol pikinini bilang yu, ²⁷ na haitim ol long tuhat bilang san. Na bai yu sindaun gut wantaim strong bilang gutpela tingting.

15

¹ Sapos yu pret long Bikpela na yu stap aninit long em, orait yu bai mekim stretpela pasin. Na sapos yu bihainim lo bilang Bikpela, bai yu painim gutpela tingting. ² Gutpela tingting i tok welkam long yu, olsem mama i lukim gen pikinini bilang em. Na i olsem yangpela meri i bungim man bilang em. ³ Na gutpela tingting i givim yu gutpela save i olsem kaikai, na gutpela tingting i olsem dring. ⁴ Em bai i sambai long yu, bai yu no ken pundaun. Na bai em i strongim yu, bai yu no ken kisim sem. ⁵ Gutpela tingting bai i givim biknem long yu namel long ol wantok bilang yu. Na bai em i helpim yu long autim gutpela toktok long taim bilang bung. ⁶ Bai yu amamas na yu amamas olgeta, na bai yu kisim biknem i stap oltaim.

⁷ Ol longlong manmeri bai i no inap painim gutpela tingting, na ol manmeri bilang mekim sin bai i no inap lukim em. ⁸ Gutpela tingting i stap longwe long ol hambak manmeri. Na ol manmeri bilang giaman i no ken tingting long en. Nogat tru. ⁹ I no stret, sapos ol manmeri bilang mekim sin i tok amamas long gutpela tingting. Long wanem, Bikpela i no save putim dispela kain tok long maus bilang ol. ¹⁰ Tasol sapos ol manmeri i gat gutpela tingting, na ol i mekim dispela kain tok, em i stret.

Long wanem, Bikpela i putim dispela kain tok long maus bilong ol.

Ol manmeri yet i kamapim sin

¹¹ Yu no ken tok, “Bikpela i trikim mi.” Long wanem, samting God i no laikim, em i no ken kamapim. ¹² Na yu no ken tok, “Bikpela i paulim mi.” Long wanem, Bikpela i no save givim wok long ol manmeri bilong mekim sin. ¹³ Bikpela i belhat tru long olgeta pasin bilong sin. Na ol manmeri i stap aninit long em, ol tu i no inap laikim dispela kain pasin. ¹⁴ Bipo bipo tru, Bikpela i mekim kamap man na meri. Na em i givim strong long ol manmeri bilong skelim ol samting long tingting bilong ol yet. ¹⁵ Tru tumas, yu inap long bihainim lo bilong Bikpela. Long wanem, em i laik bilong wan wan long mekim gutpela pasin. ¹⁶ Bikpela i putim paia na wara long han bilong yu. Orait yu skelim na wanem samting yu laikim, yu kisim. ¹⁷ Olsem tasol, laip na i dai i stap long han bilong Bikpela. Na wanem samting ol manmeri i laik kisim, bai Bikpela i givim long ol. ¹⁸ Save bilong Bikpela i antap moa. Bikpela i win tru, na i no gat wanpela samting i hait long em. ¹⁹ Ai bilong Bikpela i save was long ol manmeri i bihainim tok bilong em. Na olgeta samting ol i mekim, Bikpela i lukim. ²⁰ Bikpela i no bin tokim ol manmeri long ol i mas mekim rong, na em i no tok orait long ol lain i ken mekim sin.

16

God i mekim save long ol manmeri bilong mekim sin

¹ Yu no ken amamas long bikpela lain pikinini. Sapos ol i bikhet, ol i no bihainim lo bilong Bikpela. ² Maski ol i kamap planti, yu no ken amamas long ol, sapos ol i no pret long Bikpela na i aninit long em. ³ Yu no ken ting, bihain bai ol pikinini i lukautim yu na bai ol i bekim ol hatwok bilong yu. Tru tumas, wanpela gutpela pikinini i winim ol tausen pikinini i save bikhet. Sapos wanpela man i gat planti pikinini na ol i no save bihainim lo bilong Bikpela, orait mobeta dispela man i bin i dai na i no gat pikinini olgeta.

⁴ Ples i ken go het sapos i gat wanpela stret-pela man o meri i stap. Tasol sapos i gat planti manmeri i no bihainim lo, bai ples i bagarap olgeta. ⁵ Planti bilong ol dispela samting, mi bin lukim long ai bilong mi yet. Na planti samting moa, mi yet mi bin harim. ⁶ Kros bilong Bikpela tasol i kamap olsem wanpela paia namel long ol manmeri i no harim tok bilong em.* ⁷ Ol arapela strongpela man bilong bipo i laik winim Bikpela, olsem na em i no marimari long ol. ⁸ Bikpela i bin belhat tru long ol wanples bilong Lot.† Ol i mekim pasin hambak tru, olsem na em i no sori

* **16:6:** Dispela i bin kamap long Kora wantaim ol lain bilong en (lukim Namba 16.35 na Song 106.18) na long ol manmeri i no bilip long God na ol i traim strong bilong en (lukim Song 78.21-22).

16:7: Stt 6.4, GST 14.6 † **16:8:** Ol wanples bilong Lot, em ol lain bilong taun Sodom na Gomora. Lukim Stat 19.24-29.

liklik long ol. ⁹ Bikpela i no marimari long ol Kenan. Em i rausim ol, long wanem, ol i bagarap pinis long pasin bilong sin. ¹⁰ Na tu, em i no bin marimari long ol 600,000 manmeri i wokabout long ples wesan. Long wanem, olgeta i bikhet na i sakim tok bilong em. ‡ ¹¹ Na sapos wanpela bikhet man o meri i stap, em tu i mas kisim bagarap. Long wanem, Bikpela i save sori, tasol em i save belhat tu. Em inap long marimari na tu em inap long kros nogut tru. ¹² Sori bilong em inap kamap bikpela, na kros bilong em tu inap kamap bikpela. Na em bai i kotim ol manmeri inap long ol wok ol i bin mekim. ¹³ Ol manmeri bilong mekim sin ol i no inap long ranawe wantaim ol samting ol i bin stilim. Na ol gutpela manmeri i no ken les long wetim pe bilong ol. ¹⁴⁻¹⁶ Olgeta wok marimari bai i gat gutpela pe bilong en. Na olgeta manmeri bai i kisim bekim inap long ol wok ol i bin mekim. §

¹⁷ Yu no ken tok, “Bai mi hait long Bikpela. Husat i stap long heven na i save long tingting long mi? Husat inap luksave long mi namel long planti lain manmeri? Na mi husat tru, namel long olgeta samting Bikpela i bin mekim kamap? ¹⁸ Taim

16:9: Kis 23.23-33, 33.2, Lo 7.1, GST 12.3-7 ‡ **16:10:** Lukim Kisim Bek 12.37 na Namba 11.21. Ol dispela manmeri i bin dai long ples i no gat man, na ol i no kamap long graun Kenan. Lukim Namba 14.20-23. § **16:14-16:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Bikpela i bin pasim tingting bilong king bilong Isip, olsem na king i no bin save long em. Na ol manmeri bilong graun ol inap long lukim strong bilong Bikpela. Olgeta manmeri i stap long graun bai ol i lukim marimari bilong Bikpela, long wanem, Bikpela i givim lait na tudak long ol.”

Bikpela i kam bilong mekim kot, olgeta samting bai i guria, em skai na heven, na graun na as bilong solwara. ¹⁹ Taim em i lukluk i kam daun, ol maunten na as bilong graun tu bai i seksek na i pret. ²⁰ Tasol i no gat wanpela man o meri i tingting long ol dispela samting. Husat i save wari long ol pasin bilong Bikpela? ²¹ Ol manmeri i no inap lukim strongpela win, na olsem tasol planti wok bilong Bikpela i hait i stap. ²² Husat bai i tokaut long stretpela kot bilong Bikpela? Na husat bai i wet long en? Long wanem, kot bilong Bikpela i stap longwe yet.” ²³ Em tasol kain tingting bilong ol manmeri i no gat save. Tru tumas, ol manmeri i longlong na i kranki nabaut, ol i save tingting olsem.

Olgeta samting i kamap long save bilong God

²⁴ Pikinini, harim gut na kisim save, na putim gut yau long ol toktok bilong mi. ²⁵ Bai mi givim gutpela skul long yu, na bai mi autim save i stret-pela tru.

²⁶ Ol samting Bikpela i mekim bipo tru i bi-hainim tingting bilong em. Taim em i wokim ol samting, em i makim pastaim ol hap ol i mas i stap long en. ²⁷ Em i stretim gut olgeta samting bai ol i stap oltaim, na em i tilim wok long ol inap long olgeta taim bihain. Hangre na les i no save painim ol, na ol i no ken pinis long wok bilong ol. ²⁸ Olgeta samting i stap long ples bilong ol yet.* Na i no gat wanpela samting i save sakim tok bilong Bikpela. ²⁹ Bihain Bikpela i lukluk long olgeta hap, na em i

* **16:28:** I luk olsem dispela i tok long san na mun na ol sta.

pulapim graun long ol gutpela samting bilong em.
³⁰ Em i karamapim olgeta hap bilong graun long ol dispela samting, na bihain bai ol dispela samting i mas i dai na i go bek long graun.

17

¹ God i kamapim man na meri long graun, na em i larim ol i go bek gen long en. ² Em i givim liklik taim na sampela de tasol long ol. Na em i makim ol bilong bosim ol samting i stap long graun. ³ Em i strongim ol long pawa bilong em, na em i mekim ol manmeri i kamap olsem piksa bilong em yet. ⁴⁻⁵ Bai ol i bosim ol animal na ol pisin tu. Olsem na olgeta samting i gat laip i save pret long ol manmeri.* ⁶ Ol manmeri i kisim tang na ai na yau na tingting na save bilong skelim ol samting. ⁷ Olsem na ol kain kain gutpela save na tingting i pulap long ol. Na ol inap luksave long wanem samting i gutpela na wanem samting i nogut. ⁸⁻⁹ Na Bikpela i putim lait bilong em insait long ol manmeri. Olsem na ol yet inap luksave olsem wok bilong Bikpela em i nambawan tru.†
¹⁰ Ol manmeri bai i singaut olsem, “Nem bilong

17:1: Stt 1.26-28, 2.7 * **17:4-5:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Olgeta samting i gat laip i kisim 5-pela samting bilong mekim wok. Tasol Bikpela i givim tupela samting moa long ol manmeri. Namba 6 samting, em i givim tingting long ol, na namba 7 samting, em i givim toktok long ol bai ol manmeri yet i ken tokaut long ol wok bilong Bikpela.” **17:7:** Stt 2.17 † **17:8-9:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Na ol i ken amamas long dispela samting oltaim oltaim.”

Bikpela em i holi.” Olsem na ol arapela manmeri i ken save long ol bikpela wok bilong em. ¹¹ Bikpela i givim gutpela save long ol manmeri na em i givim lo bilong em long ol, bai ol i ken kisim laip long en. ¹² Bikpela i mekim kontrak bilong i stap oltaim wantaim ol, na em i soim tingting bilong em long ol manmeri.‡ ¹³ Ai bilong ol i lukim lait bilong Bikpela, na yau bilong ol i harim strongpela singaut bilong em. ¹⁴ Na Bikpela i skulim ol, bai ol i ken i stap longwe long ol manmeri nogut. Na em i lainim olgeta manmeri long helpim ol brata.

¹⁵⁻¹⁸ Bikpela i save oltaim long pasin bilong yumi, na i no gat samting i save hait long ai bilong em.§ Bikpela i makim ol lida bilong ol wan wan lain pipel. Tasol ol Israel ol i lain manmeri bilong em yet.* ¹⁹ Olgeta wok bilong yumi i stap ples klia, olsem san. Na oltaim ai bilong Bikpela i save lukim ol wok bilong yumi. ²⁰⁻²¹ Olgeta rong na sin bilong yumi i no hait long em. Nogat. Em i

‡ **17:12:** Dispela kontrak, em kontrak God i bin mekim wantaim ol Israel long maunten Sainai. Lukim Kisim Bek 19.16–24.18.

§ **17:15-18:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela hap. Dispela tok i olsem, “Taim yumi stap pikinini yet, yumi bin bihainim pasin nogut. Na yumi no inap long senisim dispela pasin nogut bai i kamap gutpela. Long olgeta arapela kantri bilong graun,” * **17:15-18:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela hap. Dispela tok i olsem, “Em i namba wan pikinini bilong Bikpela, olsem na Bikpela i save kisim stik na stretim pasin bilong em. Laik tru bilong Bikpela i go long em, na Bikpela i no save lusim em.”

save pinis long ol.† 22 Sapos ol manmeri i mekim wok marimari, orait Bikipela bai i laikim tumas dispela pasin olsem nambawan bilas tru. Na bai em i tingim oltaim dispela gutpela wok bilong ol. 23 Tasol Bikipela bai i kirap na mekim save long ol manmeri bilong mekim sin. Na pe nogut bilong sin bai i sutim ol stret. 24 Na sapos ol manmeri i tanim bel, Bikipela bai i orait long ol i ken kam klostu long em gen. Na em i save holim han bilong ol manmeri i no gat strong moa.

God i singautim ol manmeri long tanim bel

25 Yu mas lusim pasin bilong sin na go bek long Bikipela. Mekim prea long ai bilong em, na rausim ol rong bilong yu. 26 Kam bek long Bikipela na givim baksait long ol pasin nogut, na abrusim tru ol rabis pasin. 27 Ol manmeri i stap laip, ol inap long litimapim nem bilong Bikipela Antap Tru. Tasol long ples bilong ol man i dai pinis, husat bai inap long mekim dispela singsing amamas? 28 Ol manmeri i dai pinis, ol i no i stap moa, olsem na ol i no inap givim biknem long Bikipela. Ol manmeri i gat laip na i strong, ol tasol inap givim tenkyu long em. 29 Tru tumas, Bikipela i save marimari moa yet long ol manmeri, na em i save lusim rong bilong ol manmeri i tanim bel. 30 Tasol ol manmeri ol i narakain. Ol i no inap i stap oltaim na givim biknem long Bikipela. 31 Lait bilong san i winim

† 17:20-21: Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Tasol Bikipela i no belhat, na em i save long ol wok em i bin mekim. Na em i no lusim yumi na larim yumi i stap nating. Nogat. Em i save marimari long yumi.” 17:25: Jer 3.12 17:27: Sng 6.5, Ais 38.18, Bar 2.17-18

olgeta lait, tasol sampela taim san i save kamap tudak. Ol manmeri bilong graun i narakain na ol i tingting oltaim long pasin tudak. ³² Strong bilong Bikpela i karamapim ol strongpela samting i stap long skai. Tasol olgeta manmeri i olsem pipia nating bilong graun.

18

God em i Bikpela tru

¹ Bikpela i stap laip nau na oltaim, na em i kamapim olgeta samting. ²⁻³ Na em wanpela tasol i save bihainim stretpela pasin. Na i no gat wanpela i resis wantaim em.* ⁴ Husat inap long tokaut long olgeta wok bilong em? Na husat inap long painimaut as bilong olgeta samting em i bin wokim? ⁵ Husat inap long metaim traipela strong bilong Bikpela? Na husat i ken kaunim ol wok marimari bilong em? ⁶ I no gat rot tru bilong daunim o winim wok bilong Bikpela. Na ol manmeri i no inap luksave long ol wok Bikpela i bin mekim. ⁷ Sapos ol manmeri i ting ol i kaunim ol wok pinis, sori, ol i stat tasol. Na taim ol i laik pinis, ai bilong ol bai i raun olgeta.

⁸ Ol manmeri ol i wanem samting tru? Na wanem wok tru bilong ol? Wanem samting inap helpim ol manmeri, na wanem samting i mekim

* **18:2-3:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Em i stiaim ol samting long han bilong em, na olgeta samting i save harim tok bilong em. Em i king, na em i bosim olgeta samting. Na Bikpela em inap long makim wanem samting i bilong em yet na wanem samting i bilong ol manmeri.”

nogut long ol? ⁹ Sapos ol manmeri i stap 100 yia, ating em i longpela taim tru. ¹⁰ Tasol ol yia bilong ol i olsem liklik hap tasol bilong solwara, na ol i olsem liklik hap wesana bilong nambis. Sapos yu metaim laip bilong oltaim, ol yia bilong ol i samting nating. ¹¹ Olsem na Bikpela i save isi isi long ol, na em i kapsaitim marimari bilong em long ol. ¹² Em i lukluk long ol, na em i save olsem bikpela bagarap tru bai i painim ol. Olsem na Bikpela i karamapim ol sin na i rausim ol. ¹³ Ol manmeri i save marimari long ol wantok bilong ol. Tasol Bikpela i save marimari long olgeta manmeri. Em i save krosim ol na stretim ol na skulim ol gut. Na em i save bringim ol i kam bek, olsem wasman bilong sipsip i bringim ol sipsip bilong en i kam. ¹⁴ Em i save marimari long ol taim ol i bihainim gutpela skul bilong em na ol i wari tru long bihainim ol lo bilong em.

Gutpela pasin bilong givim presen

¹⁵ Pikinini, yu no ken paulim ol gutpela wok bilong yu long ol tok kros. Na yu no ken semim man long tok bilong yu taim yu givim presen. ¹⁶ Gutpela toktok i winim presen, olsem tudak bilong nait i gutpela moa na i winim tuhat bilong san. ¹⁷ Tru tumas, gutpela toktok olsem, em i winim gutpela presen. Tasol ol manmeri i mekim pasin sori ol i save givim tupela wantaim. ¹⁸ Ol longlong manmeri i save tok pait, tasol ol i no save sori. Ol manmeri i no amamas long givim presen, ol i no inap mekim narapela man i amamas.

Skelim gut pasin bilong yu

¹⁹ Kisim gutpela save pastaim, nogut yu toktok nating. Lukautim gut bodi bilong yu, nogut yu kisim sik. ²⁰ Skelim pasin bilong yu pastaim, nogut Bikipela i kotim yu. Mekim nau tasol, olsem na long taim kot bilong God i kamap, em bai i marimari long yu. ²¹ Daunim yu yet, nogut sik i painim yu. Na taim yu mekim sin, hariap na tanim bel. ²² Lukaut gut, nogut wanpela samting i pasim yu long bihainim stret promis yu bin mekim long Bikipela. Na yu no ken wet inap long dai i pinisim promis bilong yu. ²³ Tingting gut pastaim, na bihain yu ken mekim promis bilong yu. Nogut yu no inapim dispela promis, na yu kirapim kros bilong Bikipela. ²⁴ Tingting gut pastaim. Yu laik bai Bikipela i kros long yu long taim yu dai? Na yu laik bai em i belhat long yu, na i givim baksait long yu? ²⁵ Long taim yu gat planti kaikai, tingim taim yu bin i stap hangre. Na long taim yu gat planti mani tingting long taim yu bin i stap rabis. ²⁶ Long wanpela de tasol, olgeta samting bilong yu i ken senis. Na sapos Bikipela i laik, dispela senis i ken kamap wantu tasol. ²⁷ Sapos yu gat gutpela tingting, orait yu was gut long olgeta samting yu mekim. Na taim ol arapela manmeri i mekim sin, yu lukaut. Nogut yu bihainim pasin bilong ol. ²⁸ Ol manmeri i gat gutpela save ol i save lukim kwik wanem ol manmeri i gat gutpela tingting. Na bai em i tok amamas long ol. ²⁹ Na sapos yu harim gut skul bilong ol, bai yu tu yu kisim gutpela tingting. Na bai yu yet inap long skulim gut ol arapela manmeri.

Bosim ol laik bilong yu

³⁰ Yu no ken bihainim ol laik nogut bilong yu. Mobeta yu bosim ol. ³¹ Sapos yu larim ol i bosim yu, bai ol birua i lap nogut long yu. ³² Yu no ken pinisim laik bilong yu na baim ol kain kain gutpela samting. Nogut ol mani bilong yu i go lus olgeta. ³³ Sapos yu no gat mani, orait yu no ken kisim dinau long narapela man bilong wokim bikpela kaikai. Nogut yu kamap rabisman olgeta.

19

¹ Ol manmeri i save spak, ol i no inap long kisim planti samting. Na ol manmeri i no save wari long ol liklik samting, wok bilong ol bai i no inap kamap gut. Nogat. Em bai i go bagarap olgeta. ² Ol meri na strongpela dring i ken paulim ol man i gat save. Na man i prenim ol pamukmeri, em bai i mekim ol kain kain longlong pasin. ³ Dispela kain pasin bai i bagarapim em olgeta. Na taim em i dai, ol liklik snek na binatang bai i lukautim em.

⁴ Ol manmeri i bilipim tumas tok bilong ol arapela, tingting bilong ol i kranki liklik. Sapos yu mekim sin, orait bai yu bagarapim yu yet. ⁵ Sapos yu amamas long pasin nogut, orait bai Bikpela i kotim yu.

Yu no ken tok stil

⁶ Sapos yu no mekim tok stil, orait bai yu no ken kisim bikpela bagarap. ⁷ Yu harim wanpela tok, orait yu no ken autim long narapela man. Na bai yu no gat wari olgeta. ⁸ Tru tumas, yu no ken autim long wanpela man, maski em i pren o em i birua. Tasol sapos dispela tok i pulim yu long mekim sin, orait mobeta yu autim. ⁹ Sapos yu

autim tok stil, orait lukaut. Nogut wanpela man i harim na i lukim yu. Bai em i wetim taim bilong bagarapim yu. ¹⁰ Sapos yu harim wanpela tok stil, orait em i mas i dai insait long yu yet. Sanap strong. Sapos yu no autim dispela tok, em i no inap long bagarapim yu. ¹¹ Wanpela meri i laik karim pikinini, bai i pilim bikpela pen. Krankiman em i wankain, long wanem, em i wari tumas long tok em i bin harim. ¹² Dispela tok i pas tru insait long em olsem spia i pas long lek bilong man.

¹³ Sapos ol manmeri i tok stil long pren bilong yu i bin mekim rong, orait mobeta yu yet yu askim em pastaim. Ating dispela tok i no tru. Tasol sapos pren bilong yu i bin mekim wanpela rong, bai em i save nau, em i no ken mekim gen. ¹⁴ Askim wantok bilong yu. Ating em i bin autim wanpela toktok stil, o nogat? Sapos em i bin autim, bai em i save nau, em i no ken mekim gen. ¹⁵ Askim pren bilong yu long ol toktok stil ol manmeri i bin sutim long em. Long wanem, planti taim ol i giaman tasol. Olsem na yu no ken bilipim olgeta tok yu harim. ¹⁶ Sampela taim, ol manmeri i no tingting gut pastaim na ol i stori nabaut. Husat i no save mekim olsem? ¹⁷⁻¹⁹ Sapos yu laik kros long wantok bilong yu, orait mobeta yu toktok wantaim em pastaim. Na larim kot bilong Bikpela

Antap Tru i stretim em.*

Husat tru i gat gupela tingting?

²⁰⁻²¹ Ol manmeri i harim tok bilong Bikpela na i bihainim ol lo bilong em, ol tasol i gat gupela tingting.† ²² Sapos ol manmeri i gat save long mekim ol kain kain pasin nogut, dispela save i no helpim ol long kisim gupela tingting. Bihainim tingting bilong ol manmeri bilong mekim sin, em i no gupela samting. ²³ Sapos ol manmeri i gat sampela gupela tingting, tasol ol i mekim pasin i no stret, ol i manmeri nogut tru. Na ol manmeri i bihainim krankipasin, ol i no gat stretpela tingting. ²⁴ Ol manmeri i no gat bikpela save, tasol ol i harim tok bilong Bikpela, ol i winim saveman i brukim lo bilong Bikpela. ²⁵ Sampela manmeri i gat gupela tingting, tasol pasin bilong ol i no stret. Na sampela manmeri i wok long mekim olkain tok gris bilong winim kot bilong ol.

²⁶ Sampela manmeri nogut ol i no save sori tru. Ol i giaman tasol. Ol i tingting long trikim yu tasol. ²⁷ Ol i tanim het, na yu bai ting ol i no bin harim

* **19:17-19:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Yu harim tok bilong Bikpela na bai em i lukautim yu. Na bai em i laikim yu, sapos yu gat gupela tingting. Kisim gupela save long ol lo bilong Bikpela. Sapos yu skul gut long ol, bai yu kisim laip tru. Ol manmeri i save bihainim laik bilong Bikpela ol i amamas long kisim gupela kaikai. Em i kaikai bilong diwai i save givim laip bilong i stap oltaim.” † **19:20-21:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Sapos wokman i no laik harim tok bilong bos bilong em, bai bos i kros long em. Na sapos wokman i senisim tingting bilong em, maski, kros bilong bos bai i stap yet.”

yu. Na sapos yu no was gut, bai ol i paulim yu bilong winim yu. ²⁸ Sapos nau ol i no inap long mekim sin, orait tumora bai ol i painim rot bilong mekim pasin nogut. ²⁹ Yu skelim gut ol manmeri, na bai yu save, ol i wanem kain manmeri. Taim yu bungim wanpela man o meri, orait lukluk gut long em, bai yu ken save em i gat gutpela tingting, o nogat. ³⁰ Yu laik save em i wanem kain man o meri, orait yu lukluk gut long em i save bilas na lap na wokabaut olsem wanem.

20

¹ Sapos yu laik krosim wanpela man o meri, yu mas tingting gut pastaim. Sapos i no stret long yu krosim em, orait mobeta yu pasim maus. ² Ating i gutpela sapos yu autim kros bilong yu nau tasol, nogut kros bilong yu i stap oltaim. ³ Sapos yu autim rong bilong yu, orait nem bilong yu bai i no inap kisim bagarap. ⁴ Yu no ken mekim save long ol manmeri bilong winim kot bilong yu. Bai yu kamap olsem wanpela man i laik mekim pasin marit long wanpela meri, maski meri i laik o nogat. ⁵ Sampela manmeri i save pasim maus, olsem na ol i manmeri bilong gutpela tingting. Ol arapela i save toktok planti tumas, na ol manmeri i no save laikim ol. ⁶ Sampela manmeri i save pasim maus i stap, long wanem, ol i no gat toktok. Ol arapela i save sarap, long wanem, ol i save long wanem taim i gutpela long ol i ken toktok. ⁷ Ol manmeri i gat gutpela tingting, ol bai i pasim maus na i wet i stap inap long taim ol i ken autim tok. Tasol krankiman i mauswara nabaut, em i no save long wanem taim em i mas autim tok. ⁸ Ol

manmeri i no laikim tumas man i save mauswara oltaim na i no save larim ol arapela i autim tok.

Ol samting bilong ol manmeri inap senis wantu tasol

⁹ Long taim nogut ol manmeri inap kisim ol gutpela samting, na long gutpela taim ol inap kisim ol samting nogut. ¹⁰ Ating yu inap helpim wanpela man, na em i no bekim long yu. Tasol yu helpim narapela man na bai em i bekim gut long yu, inap long tupela taim. ¹¹ Man i gat biknem, em inap kamap man nating. Na man nating em inap kamap man i gat biknem. ¹² Yu tromoi liklik mani bilong baim samting yu ting em i gutpela long yu. Tasol bihain bai yu lusim planti mani long dispela samting. ¹³ Ol manmeri i save laikim ol manmeri i givim gutpela toktok. Tasol ol i no amamas long kranki man o meri i mekim toktok gris tasol. ¹⁴ Sapos dispela man o meri i givim wanpela presen long yu, dispela samting i no inap helpim yu. Em i ting em i givim samting i gutpela tru, tasol em i samting nating. ¹⁵ Em i givim liklik samting tasol. Em i mekim planti toktok nogut na i singaut nabaut, bai ol manmeri i ken harim. Nau em i givim dinau, na tumora em i laik kisim bek. Ating yu no save laikim tru kain man o meri olsem. ¹⁶ Bai em i tok, “Mi no gat sampela pren. Ol manmeri i no bekim ol gutpela wok bilong mi. ¹⁷ Ol i kisim kaikai long mi, tasol bihain ol i tok baksait long mi.” Tru tumas, olgeta manmeri bai i lap oltaim long em.

Pasin bilong tok stil na giaman

¹⁸ Sapos yu pundaun long rot bai yu kisim bagarap. Tasol sapos yu mekim stori giaman, bai yu kisim bagarap moa yet. Olsem tasol, ol manmeri nogut i kisim bagarap nogut wantu tasol.

¹⁹ Ating ol manmeri i les long harim stori bilong ol krankiman, long wanem, ol i save autim stori long taim ol manmeri i no amamas long harim. Olsem tasol, yu bai les long ol manmeri i no save wari long wanem kain toktok ol i mekim.

²⁰ Sapos wanpela krankiman i mekim gutpela toktok, ol manmeri i no ken harim. Long wanem, em i autim dispela toktok long taim ol manmeri i no redi long harim.

²¹ Sampela manmeri i stap rabis, olsem na ol i no gat rot bilong mekim sin. Ol i ken slip gut na ol i no ken wari.

²² Sampela manmeri i save bagarapim ol yet long ai bilong ol krankiman.

²³ Sampela manmeri i save mekim promis long ol pren bilong ol, long wanem, ol i sem long tok nogat. Sori tumas, ol i mekim promis nating, na ol pren bai i kamap birua bilong ol.

²⁴ Pasin giaman em i olsem pipia i stap long nem bilong ol manmeri. Tasol ol krankiman i save mekim dispela pasin giaman oltaim. ²⁵ Ol manmeri i no inap laikim ol manmeri i save stil na ol i no inap laikim tru ol manmeri i save giaman oltaim. Tupela lain wantaim bai i kisim bagarap.

²⁶ Ol manmeri i save giaman ol bai i kisim nem nogut, na oltaim ol bai i sem.

²⁷ Ol manmeri i gat gutpela tingting, bai ol i go het, long wanem, ol i save autim gutpela toktok tasol. Na ol manmeri i gat save bai ol i stap gut,

long wanem, ol bikman i laikim kain manmeri olsem. ²⁸ Ol manmeri i wokim gut gaden bilong ol, ol bai i kisim planti kaikai. Na ol manmeri i mekim gutpela wok, ol bikman i save laikim ol. Ol bai i no wari tumas long ol liklik rong ol dispela manmeri i bin mekim.

²⁹ Maski ol manmeri i gat gutpela tingting, ol tu i ken paul na kamap olsem ol aipas, sapos ol manmeri i givim ol kain kain presen long ol bilong grisim ol. Ol bai i bihainim laik bilong ol dispela manmeri na ol bai i givim baksait long ol manmeri i laik stretim pasin bilong ol.

³⁰ Gutpela tingting ol manmeri i no autim, em i olsem wanpela bokis mani i stap hait. Em i stap nating na i no inap helpim ol manmeri. ³¹ I gutpela sapos ol manmeri i haitim longlong tingting bilong ol. Tasol em i no gutpela tumas, sapos ol i haitim gutpela tingting bilong ol.

21

Ol manmeri i mas ranawe long sin

¹ Pikinini, ating yu bin mekim sin? Yu no ken mekim sin gen. Tasol yu mas prea bai Bikpela i lusim ol rong yu mekim pinis bipo. ² Yu mas ranawe long sin, olsem yu save ranawe long snek. Long wanem, sin bai i kaikaim yu, sapos yu go klostu long em. Ol tit bilong sin i olsem tit bilong laion. Na ol i save bagarapim laip bilong ol man. ³ Olgeta pasin bilong brukim lo bilong Bikpela bai i kamapim sua, na dispela kain sua i no inap drai.

⁴ Sapos ol manmeri i mekim ol arapela i pret na i mekim nogut long ol, orait bai ol i bagarapim

olgeta gutpela samting. Olsem na sapos ol manmeri i bihainim pasin hambak, bai ol i bagarapim olgeta samting bilong ol.

⁵ Sapos rabisman i prea, tok bilong en i save go stret long yau bilong Bikpela. Na wantu, Bikpela bai i stretim wari bilong em.

⁶ Sapos ol manmeri i belhat long ol arapela manmeri i laik stretim ol, ol i bihainim rot bilong sin. Tasol ol manmeri i save pret long Bikpela, ol bai i tanim bel.

⁷ Planti manmeri i save putim yau long man bilong toktok. Tasol ol manmeri i gat save, ol bai i painimaut kwik sapos tok i tru, o nogat.

⁸ Ol manmeri i wokim haus long mani ol i bin stilim long ol arapela, ol i olsem ol manmeri i laik kukim gaden long taim bilong ren.

⁹ Kibung bilong ol manmeri bilong mekim sin em i olsem gras i drai. Na sapos paia i kirap, wantu bai em i kukim ol. ¹⁰ Maski ol manmeri bilong mekim sin i bihainim naispela rot i no gat hul, bihain tru bai ol i kamap stret long hul bilong ol man i dai pinis.

Ol longlong manmeri i narakain long ol save-man

¹¹ Ol manmeri i bihainim lo bilong Bikpela ol i save bosim laik bilong ol yet. Na sapos ol i stap aninit long Bikpela bai ol i kisim save tru. ¹² Ol manmeri i gat gutpela save, ol inap long kisim save moa. Tasol sampela manmeri i gat gutpela save, na ol i save kirapim planti pasin bilong kros. ¹³ Save bilong ol manmeri i gat gutpela tingting bai i kamap bikpela olsem wara i tait. Na toktok

bilang ol i olsem hul wara i save stap oltaim na i save givim laip.

¹⁴ Het bilang ol longlong manmeri i olsem sospen i gat hul. Em i no inap long holimpas liklik save.

¹⁵ Sapos ol manmeri bilang save ol i harim gutpela toktok, orait ol i save amamas long en na skruim hap tok moa. Tasol sapos ol longlong manmeri i harim gutpela tok, bai ol i no ken laikim na bai ol i givim baksait long en. ¹⁶ Mauswara nating i olsem hevi ol manmeri i karim. Tasol gutpela toktok i save mekim ol i amamas. ¹⁷ Taim ol manmeri i bung, ol i laik harim stori bilang man i gat save. Na ol bai i tingim gut ol toktok bilang em.

¹⁸ Ol longlong manmeri i save tok, “Save tru i olsem rabis haus.” Tasol save bilang ol dispela manmeri i kamapim rabis tok tru. ¹⁹ Long tingting bilang ol manmeri i no gat save, gutpela skul i olsem rop i pasim lek na han bilang ol. ²⁰ Dispela kain longlong manmeri i save lap strong tumas. Tasol saveman i save lap isi isi. ²¹ Na long ai bilang ol saveman, gutpela skul em i olsem bilas gol. Na em i olsem naispela paspas i stap long han sut bilang ol. ²² Ol longlong manmeri i save kam insait long haus kwiktaim. Tasol ol manmeri i save gut long kastam bai i wet pastaim. ²³ Ol manmeri i no gat tingting i save sanap long dua na i putim het i go ausait.

²⁴ I no gutpela pasin sapos ol manmeri i hait na i harim tok stil bilang ol arapela manmeri. Ol gutpela manmeri i save sem na bel hevi long dispela kain pasin.

²⁵ Ol manmeri bilong mauswara i save mekim wankain toktok. Tasol ol toktok bilong ol gutpela manmeri em i swit tumas. ²⁶ Ol longlong manmeri i save hariap long autim tingting bilong ol. Tasol ol manmeri i gat gutpela save, ol i skelim pastaim long bel bilong ol.

²⁷ Taim ol manmeri bilong mekim sin i tok nogut long birua bilong ol, dispela tok nogut i sutim ol yet.

²⁸ Na sapos ol i tok win nabaut, dispela tok bai i sutim ol yet. Na ol wantok bilong ol bai i no laikim ol.

22

Pasin bilong ol lesman

¹⁻² Lesman i olsem wanpela ston i gat pekpek long en, na i smel nogut. Na olgeta manmeri i holim em, bai ol i lusim em kwiktaim long han bilong ol, na ol i kros nogut tru.

Bikhet pasin bilong ol pikinini

³ Papa i save sem nogut sapos em i gat pikinini i kamap bikhet. Tasol em bai i sem moa yet, sapos dispela pikinini em i wanpela meri. ⁴ Gutpela pikinini meri bai i marit gut, tasol meri i save bikhet bai i givim hevi long papa bilong em. ⁵ Pikinini meri i save hambak, em bai i semim papa wantaim man bilong em, na tupela wantaim bai i rabisim dispela meri.

⁶ I no stret sapos papa i krosim nating pikinini bilong em, long taim pikinini i no bin mekim rong. Dispela pasin em i wankain olsem pasin bilong singsing amamas long taim bilong sori. Tasol

sapos papa i stikim na skulim pikinini, dispela pasin i stret tru.

Ol longlong manmeri i no inap long kisim skul

⁷ Sapos yu laik skulim ol longlong manmeri, orait yu olsem man i laik pasim gen sospen i bruk olgeta, na yu olsem man i laik kirapim narapela man i slip i dai i stap. ⁸⁻¹⁰ Tru tumas, em i wankain olsem yu laik skulim wanpela man ai bilong en i hevi long slip. Yu mekim olgeta tok bilong yu pinis, na bihain em i askim, “Yu bin tok wanem?”*

¹¹ Yu mas krai long ol manmeri i dai, long wanem, ol i no inap long lukim san moa. Na olsem tu, yu mas krai long ol longlong manmeri, long wanem, ol i no inap long kisim save moa. Yu no ken krai tumas long ol manmeri i dai pinis, long wanem, ol i kisim malolo bilong ol. Tasol yu mas krai planti long ol longlong manmeri, long wanem, laip bilong ol i rabis olgeta. ¹² Ol manmeri i save sori long ol manmeri i dai pinis inap long 7-pela de, tasol olgeta taim yu mas sori long ol longlong man na long ol manmeri i hambak.

¹³ Yu no ken toktok planti wantaim ol longlong manmeri, na yu no ken i go lukim ol manmeri i no gat save. Yu mas was gut long ol, nogut yu painim trabel. Olsem na yu no ken kisim bagarap long taim ol i mekim toktok nogut. Yu mas abrusim

* **22:8-10:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Sapos ol pikinini i kisim pinis gutpela skul, orait yu no inap long save, papamama bilong ol i manmeri nating. Tasol ol pikinini i no kisim gutpela skul na i bikhet na i hambak, bai ol i bagarapim gutpela nem bilong ol lain bilong ol.” **22:12:** Stt 50.10, Jdt 16.24

ol, na bai yu inap i stap gut, na bai yu no inap les long kranki pasin bilong ol. ¹⁴ Hevi bilong wanem samting i winim hevi bilong hap ain? Em ol longlong manmeri tasol. ¹⁵ Wesan na bek sol na hap ain, ol i hevi long karim. Tasol ol longlong manmeri i save givim bikpela hevi moa.

¹⁶ Hap plang ol i pasim strong long haus, em bai i no inap lus long taim bilong guria. Olsem tasol, ol manmeri i holimpas gut stretpela skul, ol bai i no inap seksek long taim bilong traim. ¹⁷ Ol manmeri i holim strong gutpela tingting ol i olsem naispela piksa ol i sapim long pos. ¹⁸ Ol banis ol i putim long ples klia antap long ol maunten, ol i no inap sanap strong long taim bilong bikpela win. Ol longlong manmeri i olsem tasol. Ol i no inap long sanap strong long winim pret.

Pasin bilong ol pren

¹⁹ Sapos yu sutim ai bilong ol manmeri, orait bai wara i kamap. Yu sutim bel bilong ol manmeri, orait ol tingting tru bilong ol bai i kamap ples klia. ²⁰ Sapos yu tromoi ston long ol pisin, bai ol i pret na ranawe. Na yu sutim tok nogut long pren, bai em i lusim yu olgeta. ²¹ Sapos yu bin pulim naip bilong pait long pren, yu no ken wari tumas. Long wanem, i gat rot long stretim bek yutupela. ²² Sapos maus bilong yu i bin pairap long pren bilong yu, yu no ken wari tumas. Long wanem, yutupela i ken sekan gen. Tasol sapos yu tok nogut long em na yu rabisim em, na sapos yu autim ol tok hait bilong em na yu trikim em yet, ol dispela pasin inap mekim dispela pren i lusim yu na ranawe.

²³ Yu no ken lusim wantok bilong yu long taim em i sot long planti samting, na bai yu inap amamas wantaim em long taim em i gat planti samting. Sambai long em long taim nogut, na bai yu inap kisim hap samting bilong em long gutpela taim.

²⁴ Smel na smok i save kamap pastaim na bihain paia i kirap. Olsem tasol, man i save tok kros pastaim, na bihain em inap kilim man i dai.

²⁵ Mi no ken sem long lukautim wanpela pren, na tu mi no inap long hait long en. ²⁶ Tasol sapos mi kisim bagarap long asua bilong pren bilong mi, na ol arapela manmeri i harim tok long dispela samting, orait ol bai i pret long em.

Prea bilong abrusim ol kranki toktok

²⁷ Nau mi prea bai wanpela wasman i ken lukautim maus bilong mi, nogut mi mekim kranki toktok na mi pundaun, na tang bilong mi i bagarapim mi.

23

¹ Bikpela, yu Papa na Bikman bilong mi, yu no ken lusim mi. Nogut ol toktok bilong mi yet i paulim mi, na ol i mekim mi i pundaun. ² Mi prea bai wanpela man i holim kanda em i ken was long ol laik bilong mi, na skul bilong gutpela tingting i ken lukautim mi. Tupela i no ken marimari long mi long taim mi mekim rong. Na tupela i no ken abrusim ol sin bilong mi. ³ Olsem na bai ol asua na ol sin bilong mi i no ken kamap planti, na bai mi no inap pundaun long ai bilong ol birua. Nogut ol i amamas long bagarap bilong mi.

⁴ Bikpela, yu Papa na God bilong mi, was long mi, nogut mi hambak. ⁵ Na rausim ol laik nogut long mi. ⁶ Nogut mi strong long kisim planti tumas kaikai na long bihainim ol mangal nogut. Pinisim ol pasin nogut i laik winim mi.

Pasin bilong tok tru antap

⁷ Ol pikinini bilong mi, yupela harim gut. Mi laik skulim yupela long pasin bilong mekim stretpela toktok. Sapos yupela i bihainim skul bilong mi, orait yupela i no ken paul. ⁸ Ol manmeri bilong mekim sin i save kisim bagarap long maus bilong ol yet, na ol manmeri i save mekim tok bilas na tok sem bai ol i pundaun.

⁹ Yu no ken kisim pasin bilong tok tru antap, na yu no ken kolim nating nem bilong Bikpela long olgeta taim. ¹⁰ Sapos ol i paitim wokboi long kanda oltaim, ol sua bai i pulap long skin bilong em. Olsem tasol, sapos ol manmeri i mekim tok tru antap olgeta taim, na ol i kolim nating nem bilong Bikpela, bai sin bilong ol i no inap lus. ¹¹ Ol manmeri i save mekim planti tok tru antap, ol i brukim lo, na lain bilong ol bai i painim bagarap. Sapos ol i mekim tok tru antap bilong strongim giaman tok bilong ol, orait sin bilong ol bai i stap. Na sapos ol i no wari long ol i bin mekim tok tru antap, orait sin bilong ol bai i kamap bikpela moa. Sapos ol i tok tru antap nating, bai ol i kisim bekim nogut, na famili bilong ol bai i painim ol kain kain hevi.

Toktok nogut

¹² I gat narapela kain toktok i tambu tru long ol lain bilong Jekop. Ol manmeri i mekim dispela tok ol i mas i dai. Ol stretpela manmeri bai i stap longwe long dispela kain toktok, na pasin doti bilong sin bai i no inap karamapim ol. ¹³ Yu no ken kisim pasin bilong mekim tok i gat sem, long wanem, dispela kain tok em i sin. ¹⁴ Tingim papamama bilong yu long taim yu sindaun namel long ol bikman. Nogut yu mekim kranki toktok long ai bilong ol, na ol i ting yu longlong. Na bihain yu sem na yu tok, “Bilong wanem mama i bin karim mi?” ¹⁵ Ol manmeri i save toktok nogut olgeta taim, bai ol i no inap senis. Nogat tru.

Sin bilong pasin i gat sem

¹⁶ Mangal nogut em i strong olsem paia. Em bai i no inap i dai inap em i kukim ol manmeri olgeta. Na i gat tupela kain mangal nogut i kamapim planti sin, tasol namba 3 mangal i mekim Bikpela i belhat nogut tru. Namba wan mangal em i pasin bilong ol manmeri i save pilai long skin bilong ol yet, na em bai i no inap slek inap long taim paia bilong mangal i pinis. ¹⁷ Namba 2 mangal em pasin pamuk. Dispela kain pasin i swit moa long ol manmeri i laikim kain mangal olsem, na em i no inap slek inap long taim ol i dai. ¹⁸ Namba 3 mangal em i pasin bilong brukim marit. Ol manmeri i laikim kain mangal olsem ol bai i tok, “Husat inap long lukim mi?” Tudak i karamapim mi na banis bilong haus i haitim mi, na i no gat wanpela i lukim mi. Bai mi pret long wanem samting? Bikpela Antap Tru bai i no inap tingim ol sin bilong mi.”

¹⁹ Ol dispela manmeri ol i pret long ai bilong ol arapela manmeri tasol. Na ol i no save olsem ai bilong Bikpela i klia olgeta na i winim lait bilong planti san. Bikpela i save lukim olgeta kain pasin ol manmeri i mekim na em i glasim olgeta hap, em ol ples hait tu. ²⁰ Bikpela i save long olgeta wok. Em i save long ol wok i no kamap yet, na long ol wok i kamap pinis. ²¹ Tru tumas, ol manmeri i brukim marit bai ol i kisim pe nogut long ai bilong olgeta man. Ol man bai i holimpasim ol long taim ol i ting ol i no inap long painim ol.

²² I wankain tasol long meri i lusim man bilong em na i kamapim pikinini wantaim narapela man. ²³ Em i mekim tripela rong. Namba wan, em i sakim lo bilong Bikpela Antap Tru. Namba 2, em i rongim man bilong em. Na namba 3 em i brukim marit long pasin pamuk, na em i kamapim pikinini wantaim narapela man. ²⁴ Bai ol i kotim em long ai bilong ol manmeri i bung, na bai ol i mekim save long ol pikinini bilong em. ²⁵ Ol pikinini bilong em bai i no inap painim gutpela sindaun. Ol i olsem diwai i no gat rop na i no inap karim kaikai. ²⁶ Na olgeta taim bai ol manmeri i tok nogut long nem bilong dispela meri. Na bai em i no inap long stretim bek gutpela nem bilong em. ²⁷ Na ol manmeri i kamap bihain, ol i mas save olsem, pasin bilong pret long Bikpela em i namba wan. I no gat wanpela samting i winim dispela. Na pasin bilong bihainim ol lo bilong Bikpela i swit moa yet.

Ol skul tok long gutpela pasin

bilong sindaun gut wantaim ol arapela

(Sapta 24.1–32.13)

24

Tok amamas long gutpela tingting

¹ Gutpela tingting bai i litimapim nem bilong em yet, na bai em i kisim biknem namel long ol manmeri bilong em. ² Na taim ol Israel na olgeta strongpela ensel i bung long ai bilong Bikpela Antap Tru, gutpela tingting bai i opim maus bilong em na bai em i tok amamas olsem, ³ “Mi bin kamap long maus bilong Bikpela Antap Tru, na mi karamapim graun olsem sno bilong moningtaim. ⁴ Mi bin sindaun long ol ples antap, na sia king bilong mi i stap namel long ol klaut. ⁵ Mi wanpela tasol i bin raun long olgeta hap bilong heven, na mi bin wokabaut long ol rot i stap aninit long solwara. ⁶ Mi bosim ol solwara nabaut na olgeta hap bilong graun na olgeta lain pipel na kantri.

⁷ “Mi save lukluk raun long ol dispela hap, bilong painim ples bilong malolo. Na mi wok long painim ples bai mi ken sindaun long en. ⁸ Orait Bikpela i bin wokim olgeta samting na i kamapim mi, em i makim wanpela ples bilong mi ken sindaun long en. Na em i tok olsem, ‘Wokim haus bilong yu long hap bilong Jekop, na kisim hap graun bilong yu long ples bilong ol Israel.’ ⁹ Bipo bipo yet em i kamapim mi, na bai mi stap oltaim oltaim. ¹⁰ Mi mekim wok bilong em long haus

holi bilong em, na maunten Saion em i kamap ples bilong mi stret. ¹¹ Na Bikpela i givim mi ples bilong malolo long dispela taun em i laikim tumas, na nau mi bosim taun Jerusalem. ¹² Olsem na mi sindaun pinis namel long ol manmeri i gat biknem. Yes, mi sindaun long hap graun Bikpela i bin makim bilong em yet.

¹³ “Mi kamap longpela olsem ol diwai sida long Lebanon, na olsem ol diwai saipres long ol maunten Hermon. ¹⁴ Mi kamap longpela olsem ol diwai limbum bilong Engedi, na mi kamap naispela olsem ol purpur bilong Jeriko, na strongpela olsem ol diwai oliv long gaden, na bikpela olsem ol diwai i stap klostu long wara na i kamap longpela tru. ¹⁵ Mi kamap gutpela smel i nais na i swit olsem ol plaua bilong bus. Em i olsem smel bilong paura ol i wokim long skin bilong diwai kasia na olsem smel bilong paura sinamon, na olsem smel bilong sanda mea, na olsem strongpela blut bilong plaua galbanum na paura ol i wokim long dispela samting olsem lalai na paura ol i save wokim long blut bilong diwai balsam, em ol samting bilong wokim paura bilong kamapim smok i gat gutpela smel insait long haus bilong God. ¹⁶ Mi olsem diwai galip, ol han bilong en i go longpela tru, na ol i strong na smatpela moa. ¹⁷⁻¹⁸ Mi olsem diwai wain i kamapim naispela kru, na ol plaua bilong

mi i nambawan tru na i kamapim planti prut.*
 19 Yupela ol manmeri i laikim mi, yupela kam long mi. Na bai yupela i kaikai na bai yupela i pulap long ol prut bilong mi. 20 Tingting long mi. Swit bilong mi i winim swit bilong hani, na ol presen bilong mi i gutpela tru na i winim hani bilong binatang. 21 Ol manmeri i kaikai mi, ol i laik kaikai moa. Na ol man i dringim mi, ol i laik dring moa. 22 Ol manmeri i harim tok bilong mi, ol bai i no inap sem. Na ol man i wok wantaim strong bilong mi, ol bai i no inap mekim sin.”

Gutpela tingting i wankain olsem lo bilong Bikpela

23-24 Ol dispela samting i stap insait long buk bilong kontrak bilong Bikpela Antap Tru. Na Moses i bin givim dispela long yumi ol lain bilong Jekop olsem lo, bai yumi bihainim.† 25 Gutpela tingting i pulap tru long buk bilong lo olsem wara i pulap tru long wara Pison, na olsem wara i pulap tru long wara Taigris long taim namba wan kaikai i redi long gaden. 26 Lo i pulapim ol manmeri long gutpela save olsem wara i pulap long wara

* **24:17-18:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Mi mama bilong laikim tru ol gutpela samting na pasin bilong harim tok. Mi kamapim save na pasin bilong wetim ol gutpela samting. Mi save stap oltaim oltaim, olsem na mi givim ol dispela samting long ol pikinini Bikpela yet i laikim.” † **24:23-24:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Yupela i mas sambai long Bikpela oltaim na pas tru wantaim em, na bai em i ken strongim yupela. Bikpela Antap Tru, em wanpela tasol i God, na i no gat narapela inap kisim bek yupela.”

Yufretis, na olsem wara i save pulap long wara Jordan long taim bilong bungim wit. ²⁷ Lo i givim skul long ol manmeri, na dispela skul em i klia tru olsem lait. Em i klia olsem wara Gihon long taim bilong kisim ol pikinini wain.‡

²⁸ Ol manmeri bipo i no bin save gut long gutpela tingting na ol lain i kam bihain, ol tu bai i no inap long save gut long en. ²⁹ Long wanem, skul bilong gutpela tingting em i bikpela tru na i winim olgeta solwara na ol wara i daunbilo tru.

³⁰ Mi yet mi olsem baret i kam long wanpela wara, na i bringim wara i go long gaden. ³¹ Na mi tok olsem, “Bai mi givim sampela wara long gaden bilong mi, na bai mi kapsaitim wara long ol diwai prut. Na wantu, dispela baret i kamap olsem wara, na dispela wara i kamap olsem solwara.”

³² Na bai mi mekim skul bilong mi i lait olsem san long moningtaim, na bai mi salim lait bilong mi i go long ol longwe ples. ³³ Na bai mi skulim olgeta manmeri olsem profet. Na ol lain i kam bihain, ol tu i ken kisim skul bilong mi. ³⁴ Tru tumas, mi no bin hatwok long helpim mi yet tasol. Nogat. Mi wok long helpim olgeta manmeri i laik kisim gutpela skul.

25

Pasin bilong ol gutpela manmeri na bilong ol manmeri nogut

‡ **24:27:** 4-pela wara Pison na Gihon na Taigris na Yufretis, em ol wara i kamap long gaden bilong Iden. Lukim Stat 2.10-14. Wara Jordan, em bikpela wara bilong kantri Israel.

¹ Bel bilong mi i amamas long tripela samting. Na dispela tripela samting i gutpela tu long ai bilong Bikpela na long ai bilong ol manmeri.

Pasin bilong ol brata i stap wanbel,
na pasin bilong ol pren i poroman tru,
na pasin bilong ol marit i sindaun gut wantaim.

² Bel bilong mi i no laik tru tripela kain manmeri. Pasin bilong ol i save mekim mi i sem nogut tru.

Em rabisman i ting em i gat biknem,
na maniman i save giaman,
na lapun man i no gat gutpela tingting na i save brukim marit nabaut.

³ Sapos yu no bungim gutpela tingting long taim yu yangpela, bai yu painim olsem wanem long taim yu kamap lapun? ⁴ I gutpela tumas sapos man i gat waitpela gras em i gat pasin bilong skelim gut ol tingting. Na sapos ol lapun i save givim gutpela skul, em i stret olgeta. ⁵ Em i samting tru, sapos ol lapun i gat gutpela tingting, na ol bikman i skulim gut ol manmeri long ples. ⁶ Ol kain kain gutpela save em i bilas tru bilong ol lapun. Na ol i kisim biknem sapos ol i pret long Bikpela na i stap aninit long em.

⁷ 10-pela samting i save mekim bel bilong mi i amamas, tasol wanpela bilong ol i mekim mi i amamas moa yet, na bai mi tokaut strong long en. Ol 10-pela i olsem.

Ol manmeri i amamas long ol pikinini bilong ol,
ol manmeri i laikim ol birua bilong ol i kisim bagarap,

8 ol manmeri i amamas long meri bilong ol i gat save,*

ol manmeri i no autim wanpela tok kranki, ol manmeri i no bin i stap wokboi bilong ol man nogut,

9 ol manmeri i amamas long ol yet i winim pinis tingting i stret,

ol manmeri i autim toktok long ol manmeri i laik harim skul bilong ol,

10 ol manmeri i winim pinis gutpela tingting na ol i amamas tru.

Tasol ol manmeri i pret long Bikpela na i aninit em, ol i winim tru ol arapela manmeri.

11-12 Tru tumas, pasin bilong pret long Bikpela em i win tru long olgeta samting. Na ol manmeri i bihainim dispela pasin, ol i nambawan tru.†

Pasin bilong ol meri nogut

13 Mi no inap wari sapos mi gat ol kain kain hevi, tasol mi bai sori tumas sapos gutpela pren i givim baksait long mi. Maski long ol man i mekim planti pasin nogut, tasol mi bai sori tumas sapos meri bilong mi i mekim nogut long mi. 14 Mi no inap wari sapos ol kain kain man i paitim mi, tasol mi bai sori tumas sapos ol birua tru i bagarapim mi.

* 25:8: Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela hap. Dispela tok i olsem, “ol manmeri i no pasim bulmakau wantaim donki long taim bilong brukim graun,”

† 25:11-12: Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Dispela tok i olsem, “Ol manmeri i pret long Bikpela ol i save pinis long rot bilong laikim em, na ol manmeri i bilip tru long Bikpela, ol bai i no inap long lusim em.”

Maski ol bekim nogut i kamap long mi, tasol mi bai sori tumas sapos dispela i kam long han bilong ol birua. ¹⁵ I no gat wanpela kain marasin i winim strong bilong marasin nogut bilong snek. Na i no gat kros i winim kros bilong ol birua.

¹⁶ Mi inap stap wantaim laion o traipela snek, tasol mi no inap i stap wantaim meri nogut.

¹⁷ Sapos meri i belhat, em i save kamap narakain, na pes bilong en i save tudak olsem weldok i kros.

¹⁸ Man bilong em bai i painim kaikai long haus bilong ol wantok, na em i no inap long haitim bel nogut bilong em.

¹⁹ Ol kain kain hevi ol i samting nating, tasol sori tumas sapos meri yet i kamapim wanpela hevi. Em i mas kisim stret pe bilong ol manmeri bilong mekim sin.

²⁰ I hat tumas long lapun man i wokabaut i go antap long maunten wesana. Olsem tasol, i hat tumas long man bilong bel isi i sindaun gut wantaim meri i save bikmaus.

²¹ Lukaut, nogut naispela pes bilong meri i paulim yu. Na yu no ken ting long meri i gat planti mani samting na yu mangalim em. ²² Sapos meri tasol i wok na man i stap nating, bai meri i kros na bikhet, na man bilong em bai i gat sem. ²³ Meri nogut i save mekim man bilong en i tingting narakain na em i givim wari na bel hevi long man bilong em. Dispela meri em i no mekim man bilong en i amamas. Olsem na man bilong em bai i no gat strong, na han bilong em bai i slek, na ol skru bilong em bai i guria. ²⁴ Pastaim tru

wanpela meri i bin kamapim pasin bilong sin, na long dispela as yumi olgeta i mas i dai. ²⁵ Yu no ken larim wara bilong tang i ran nating. Olsem tasol yu no ken larim meri nogut i mauswara nabaut. ²⁶ Sapos em i no harim tok bilong yu, rausim em.

26

Pasin bilong ol gutpela meri

¹ Man i gat gutpela meri em i ken amamas na em bai i winim planti krismas. ² Kain meri olsem bai i mekim man bilong en i amamas tru, na man bai i stap bel isi inap long taim em i dai. ³ Gutpela meri em i wanpela bikpela presen, Bikpela i save givim long man i aninit long em. ⁴ Dispela kain man bai i amamas oltaim. Maski em i gat planti mani samting o em i stap rabisman, bel bilong em bai i amamas tasol.

Lukaut long ol meri nogut

⁵ 4-pela samting i save mekim bel bilong mi i pret, tasol wanpela bilong ol i mekim mi i seksek nogut tru. Yumi save, dai em i samting nogut, tasol dispela tripela samting i nogut olgeta.

Tok baksait bilong ol manmeri bilong ples,
na bung bilong ol manmeri i gat bikpela kros,
na tok giaman long taim bilong kot.

⁶ Tasol namba 4 samting i save mekim bikpela wari na traipela hevi tru i kamap.

Em wanpela meri i jeles long narapela meri.

⁷ Meri nogut i skrapim bel bilong man bilong em, em i olsem plang i save skrapim nek bilong bulmakau taim em i wok. Yu laik stretim dispela

meri, sori, yu bai pilim olsem binatang i kaikaim yu. ⁸ Ol manmeri i save kros long meri i spak, long wanem, em i no save sem liklik. ⁹ Ai bilong pamukmeri i soim mangal nogut. Sapos yu lukim pes bilong em, bai yu save long tingting bilong em.

¹⁰ Was gut long pikinini meri i save bikhet. Nogut yu isi long em, na em i hambak. ¹¹ Lukaut gut, nogut em i aigris nabaut na em i givim sem long yu. ¹² Dispela kain meri em i olsem meri i dai long wara na i save dring long olgeta liklik wara nabaut. Em i save raun long painim ol man bilong mekim pasin pamuk.

Tok amamas long gutpela maritmeri

¹³ Gutpela pasin bilong maritmeri i mekim man bilong en i amamas, na switpela kaikai em i wokim, i save mekim man i strong. ¹⁴ Maritmeri i save pasim maus, em i gutpela presen i kam long Bikpela. Na i no gat narapela samting i winim meri i no save toktok planti. ¹⁵ Maritmeri i save bosim gut ol laik bilong em, em i nambawan tru. I no gat wanpela samting inap long baim kain pasin olsem. ¹⁶ Ol man i save laikim tru meri i lukautim gut famili bilong em. Ol i amamas long em, olsem ol i save amamas long san i kamap antap long ol bikpela maunten. ¹⁷ Naispela pes bilong meri i olsem lam bilong haus bilong God i givim bikpela lait. ¹⁸ Ol lek bilong en i naispela na i strong, olsem ol pos ol i karamapim long gol na sanapim long ol bokis silva.

19* Pikinini bilong mi, lukautim gut skin bilong yu taim yu yangpela. Nogut yu mekim ol kain kain pasin nabaut na yu lusim strong bilong yu. 20 Lukluk gut long ol graun nabaut na makim wanpela hap i gutpela. Orait planim ol pikinini kaikai bilong yu, na ol lain bilong yu bai i kamap strong. 21 Olsem na bai ol tumbuna pikinini bilong yu i no ken bagarap. Long wanem, ol i save lain bilong yu i gat bikpela strong.

22 Pamukmeri i olsem spet i stap long graun, na maritmeri i paulim ol arapela man em i save kamapim dai bilong ol. 23 Meri nogut em i pe bilong man bilong mekim sin, tasol gutpela meri em i presen i go long man i aninit long Bikpela. 24 Meri i no gat sem, em i no save wari liklik long gutpela nem bilong em. Tasol gutpela meri em i save sem yet long taim em i stap wantaim man bilong em. 25 Bikhetmeri i olsem wanpela rabis dok, tasol meri i save sem bai i pret long Bikpela na i aninit long em. 26 Ol manmeri i save tok, “Meri i lukautim gut man bilong em, em i gat gutpela tingting.” Tasol meri i hambak na i no lukautim man bilong em, ol i kolim em rabismeri. Man i gat gutpela meri em i ken amamas, na em bai i winim planti krismas. 27 Meri i save tok kros nating na i bikmaus planti, em i olsem biugel i krai long taim bilong pait na i mekim ol man i pret na i ranawe. Na sindaun bilong man i gat kain meri olsem, bai i bagarap tasol long pait.*

* **26:19:** Planti saveman i ting dispela tok i stap namel long tupela sta, em i no bin i stap long dispela buk pastaim, tasol narapela man i bin raitim bihain.

Sampela wari

²⁸ Mi wari long tripela samting, na wanpela bilong ol i save mekim mi i kros nogut tru.

Sapos wanpela soldia i sot long ol samting na nau em i stap rabis, sapos ol manmeri i gat planti save, na ol arapela i givim baksait long ol, sapos ol manmeri i lusim stretpela pasin na i bihainim pasin bilong sin. Ol dispela kain manmeri nogut bai i dai long han bilong Bikpela.

Wok bisnis inap paulim ol manmeri

²⁹ I hat tumas long ol bisnisan i mekim pasin i stret. Na ol manmeri i lukautim stua i no inap long abrusim sin.

27

¹ Planti manmeri i save mekim sin, long wanem, ol i tingting long winmani tasol. Na ol manmeri i laik kamap maniman, ol i no wari long wok bilong ol i stret, o nogat. Ol i wok bisnis tasol. ² Hap ain ol i hamaim i go insait long ston, em bai i pas olgeta. Olsem tasol, sin i save pas tru wantaim wok bisnis. ³ Sapos ol manmeri i no strong tru long bihainim ol tok bilong Bikpela, orait ol lain bilong ol bai i bagarap kwiktaim.

Ol toktok bilong ol manmeri i kamapim ol tingting bilong ol

⁴ Sapos ol i klinim wara long strena, orait pipia bai i stap. Olsem tasol, taim yu tok pait wantaim wanpela man, tingting nogut bilong em bai i kamap ples klia. ⁵ Paia i save traim strong bilong

nupela sospen graun. Na olsem tasol, ol i save painimaut ol tingting tru bilong man long taim bilong kibung. ⁶ Ol kain kain diwai bai i karim kain prut bilong ol yet. Olsem tasol, ol toktok bilong ol manmeri bai i kamapim ol tingting bilong ol. ⁷ Yu laik tok amamas long wanpela man o meri, orait yu mas harim toktok bilong em pastaim. Dispela em i pasin bilong skelim ol manmeri.

Strepela pasin

⁸ Sapos yu wok long painim strepela pasin, tru tumas, bai yu inap long kisim. Na em bai i bilasim yu olsem naispela klos. ⁹ Ol wankain pisin i save bung wantaim. Olsem tasol, strepela pasin i save stap wantaim strepela manmeri. ¹⁰ Laion i save wet long kilim abus. Olsem tasol, sin i wet long holim man i bihainim pasin i no stret.

Toktok bilong ol longlong manmeri

¹¹ Ol manmeri i harim tok bilong Bikpela, ol bai i autim gutpela tingting. Tasol ol longlong manmeri i save senis olsem mun. ¹² Sapos yu stap wantaim ol kranki manmeri, yu mas painim rot bilong lusim ol. Tasol sapos yu stap wantaim ol manmeri i gat gutpela tingting, orait sindaun i stap.

¹³ Ol longlong manmeri i save mekim ol toktok nogut tasol, na ol i save lap long ol pasin nogut bilong ol yet. ¹⁴ Ol tok nogut bilong ol dispela kain manmeri i mekim skin bilong ol manmeri i kirap, na taim ol man nogut i tok kros, ol arapela manmeri i save pasim yau bilong ol. ¹⁵ Ol bikhet manmeri i save tok pait inap blut i kapsait. Tok

kros bilong ol i nogut tru, na ol arapela manmeri i no laik harim.

Yu no ken autim tok hait

¹⁶Sapos wanpela man o meri i autim ol tok hait, ol arapela manmeri bai i no inap bilip moa long em. Na bai em i no inap long painim wanpela poroman gen. ¹⁷Yu mas laikim tru pren bilong yu na sambai long em. Tasol sapos yu bin autim ol tok hait bilong em, sori, maski long bihainim em moa. ¹⁸Tru tumas, yu bagarapim pinis gutpela sindaun wantaim pren bilong yu, olsem man i kilim i dai birua bilong em. ¹⁹Na yu lusim pinis pren bilong yu, olsem pisin yu bin holim long han i flai i go, na yu no inap long kisim em bek. ²⁰Yu no ken i go bihainim em, long wanem, em i go longwe pinis, na em i ranawe olsem sikau i abrusim umben. ²¹I gat rot long pasim sua, na i gat rot bilong sekan long pinisim kros. Tasol sapos ol manmeri i autim ol tok hait, sori, i no gat rot long stretim.

²²Sapos wanpela man o meri i tanim ai bilong singautim yu, em i gat tingting long wokim samting nogut. Na i no gat wanpela inap long senisim tingting bilong em. ²³Long taim em i stap wantaim yu, em i gris gut wantaim yu, na em i tok amamas long olgeta toktok bilong yu. Tasol bihain em bai i gat narakain stori, na em bai i tanim tok bilong yu bilong bagarapim yu. ²⁴I gat planti samting mi les tru long en, tasol dispela kain ol manmeri mi no laikim tru. Na Bikipela tu i no laikim ol olgeta.

Ol manmeri i tanim tok ol i kisim pe nogut

²⁵ Sapos yu tromoi wanpela ston i go antap, em inap pundaun antap long het bilong yu stret. Na bai yu gat bikpela sua. ²⁶ Ol manmeri i wokim wanpela hul long graun, ol yet bai i pundaun long en. Na ol manmeri i putim umben, ol yet bai i pas long en. ²⁷ Ol manmeri i laik bagarapim ol arapela manmeri, bai ol yet i kisim bagarap. Na ol bai i no inap save, dispela samting i kamap olsem wanem.

²⁸ Ol hambak manmeri i save mekim planti tok bilas na ol toktok nogut. Tasol ol i no inap abrusim pe nogut, olsem abus i no inap long ranawe long laion i hait i stap. ²⁹ Ol manmeri i amamas long lukim ol stretpela manmeri i pundaun, bai ol tu i painim bagarap. Na bai ol i kisim bikpela pen tru long taim ol i no dai yet.

Pasin bilong lusim rong

³⁰ Tupela pasin i nogut tru olgeta i save stap long ol manmeri bilong mekim sin. Dispela em pasin bilong kros na pasin bilong belhat.

28

¹ Ol manmeri i givim pe nogut long ol arapela manmeri bai ol yet i kisim pe nogut long han bilong Bikpela. Na Bikpela bai i no inap lusim tingting long ol rong bilong ol. ² Sapos yu lusim rong ol arapela manmeri i bin mekim long yu, orait taim yu singaut long Bikpela, em bai i lusim sin bilong yu tu. ³ Tasol sapos yu holim tingting kros long ol arapela manmeri, yu ting Bikpela inap long mekim yu i kamap orait? ⁴ Yu ting Bikpela inap long lusim sin bilong yu, sapos yu yet

yu no marimari long wantok bilong yu? ⁵ Yu man nating tasol, na sapos yu no laik pinisim belhat bilong yu, orait husat bai i rausim ol sin bilong yu? ⁶ Tingting gut. Laip bilong yu bai i pinis, na bai yu dai na kisim bagarap. Mobeta yu lusim pasin birua na bihainim ol lo bilong Bikpela. ⁷ Tingting gut long kontrak Bikpela i bin mekim na long ol lo em i bin givim. Na yu no ken kirapim kros wantaim ol arapela manmeri na tu yu no ken wari long ol longlong pasin bilong ol.

Pasin bilong tok pait

⁸ Maski, yu no ken resis na tok pait. Nogut sin bilong yu i go bikpela. Long wanem, ol manmeri bilong kros i save kirapim ol pait. ⁹ Na ol manmeri bilong mekim sin bai i bagarapim gutpela sindaun bilong ol pren, na bai ol i kamapim pasin birua namel long ol manmeri i stap gut. ¹⁰ Paia i save kamap traipela moa sapos yu hipim planti paiauwut. Na pait i save kamap bikpela moa sapos ol manmeri i bikhet. Tru tumas, sapos ol manmeri i gat bikpela strong, bai kros bilong ol i moa moa yet. Tasol sapos ol i gat planti mani samting, bai belhat bilong ol i pairap nogut tru. ¹¹ Ol manmeri bilong kros hariap i save kirapim bikpela trabel, na kwiktaim bai wanpela man i kisim bagarap. ¹² Sapos yu winim paia, bai em i lait bikpela. Sapos yu spet long liklik paia, bai em i dai. Na maus bilong yu i save kamapim dispela tupela samting wantaim.

¹³ Yupela ol manmeri i mekim tok baksait na tok giaman, yupela bai i kisim pe nogut. Long

wanem, yupela i bin bagarapim gutpela sindaun bilong ol manmeri. ¹⁴ Tok baksait i mekim planti manmeri i pret, na ol i ranawe i go long olgeta hap nabaut. Em i bagarapim ol biktaun, na i pinisim ol gavman. ¹⁵ Tok baksait i save rausim ol gutpela maritmeri long haus bilong ol, na ol i no inap long kisim pe long hatwok bilong ol. ¹⁶ Ol manmeri i bilipim ol tok baksait, ol bai i no inap painim malolo na bel isi long laip bilong ol. ¹⁷ Sapos ol i paitim ol manmeri long kanda, orait skin bilong ol bai i solap. Olsem tasol ol manmeri bilong toktok nogut i save pinisim olgeta strong bilong ol manmeri. ¹⁸ Bainat i bin kilim i dai planti manmeri, tasol toktok nogut i kilim planti moa yet. ¹⁹ Ol manmeri i abrusim dispela kain toktok, ol i ken amamas, long wanem, ol i no pilim strong bilong tok nogut. Ol i no bin karim hevi bilong tok kros. Na ol i no bin pas long sen bilong tok giaman. ²⁰ Hevi bilong tok baksait i olsem hevi bilong ain, na strong bilong en i olsem strong bilong bikpela sen. ²¹ Yes, tok baksait i save kilim tru ol manmeri. Mobeta yumi dai nau tasol.

²² Dispela tok nogut i no inap long winim ol stretpela manmeri, na em i no inap long kukim ol. ²³ Tasol em bai i holimpas ol manmeri i lusim Bikpela, na em bai i pinisim ol long paia i no save dai. Tru tumas, tok baksait i olsem laion i ranim ol, na i olsem weldok i kaikaim ol.

²⁴ Was gut. Banisim ples bilong yu long rop i gat nil, na haitim gut ol silva na gol bilong yu. ²⁵ Skelim gut ol toktok bilong yu, na pasim maus bilong yu olsem dua i gat lok. ²⁶ Lukaut. Nogut yu

mekim tok kranki, na yu pundaun long han bilong birua.

29

Pasin bilong givim na bekim dinau

¹ Ol manmeri bilong marimari i save givim dinau long ol wanples bilong ol na i helpim ol, na long dispela pasin ol i bihainim lo bilong Bikpela.

² Givim samting long narapela manmeri taim ol i sot long samting. Na taim yu gat dinau, bekim hariap. ³ Bihainim tok promis yu mekim long pren, na maski senisim. Na olgeta taim yu sot long samting em bai i helpim yu. ⁴ Planti manmeri i save ting dinau em i olsem presen ol i kisim nating, olsem na ol i save givim hevi long ol lain i bin helpim ol. ⁵ Sampela manmeri i save gris gut tru na mekim ol switpela tok long kisim dinau long ol arapela manmeri. Tasol long taim bilong bekim dinau, bai ol i tok “Yu wet liklik pastaim.”

Na bai ol i mekim toktok nabaut olsem, “Taim i sot” na “Mi no inap bekim nau.” ⁶ Na sapos ol papa bilong mani i strong long ol dispela manmeri i mas bekim dinau, ol bai i laki sapos ol i kisim hap mani tasol. Tasol sapos ol manmeri i no gat samting tru, sori tumas, dinau mani bai i lus olgeta, na pasin nogut bai i kamap nau. Ol bai i no inap bekim tok nogut tasol.

⁷ Olsem na planti gutpela manmeri i no laik givim dinau moa. Long wanem, ol i pret, nogut ol manmeri i trikim ol gen.

Wok marimari

⁸ Tasol taim yu lukim wanpela man o meri i stap rabis, orait yu mas sori long em. Nogut em i wet nating. Helpim em kwiktaim. ⁹ Bihainim lo bilong Bikpela na helpim rabisman long samting em i sot long en. Yu no ken rausim em i go nating. ¹⁰ Tromoim mani bilong yu bilong mekim gut long ol brata na pren. Nogut mani i ros nating aninit long ston na i lus. ¹¹ Yu lusim mani bilong yu olsem Bikpela i tok, na pe yu kisim em bai i winim gol. ¹² Sapos yu marimari oltaim long ol rabisman, orait ol manmeri bai i sambai long yu long taim nogut. ¹³ Wok marimari i strong moa na i winim strong bilong bikpela spia na hap plang long taim bilong pait.

Helpim ol manmeri i gat dinau

¹⁴ Ol gutpela manmeri i save bekim dinau bilong wantok sapos em yet i no inap. Tasol ol manmeri i no wari long wantok, ol bai i larim dinau bilong en i stap. ¹⁵ Sapos wanpela wantok i bin bekim dinau bilong yu, orait yu no ken lusim tingting long em. Long wanem, em i bin lusim ol gutpela samting bilong em bilong helpim yu. ¹⁶ Tasol ol manmeri bilong mekim sin bai i tromoi nabaut ol mani bilong dispela wantok i bin helpim ol. Ol i no tingim gutpela wok bilong wantok, olsem na ol i save lusim em. ¹⁷ Planti ol gutpela manmeri i bin kisim bagarap na painim bikpela trabel, olsem sip long biksi. Long wanem, ol i bin bekim dinau bilong ol wantok bilong ol. ¹⁸ Dispela trabel tu i bin rausim ol manmeri i gat biknem long as ples bilong ol, olsem na ol i ranawe i go long ol ples i longwe. ¹⁹ Sapos ol manmeri bilong mekim sin

i promis long bekim dinau bilong wantok, na ol i tingting long kisim winmani tasol, sori, ol bai i bagarap long kot. ²⁰ Helpim wantok bilong yu, sapos yu inap. Tasol was gut, nogut yu yet yu painim bagarap.

Ol manmeri i gat haus bilong ol yet, ol i ken amamas

²¹ Ol manmeri i mas i gat dispela 4-pela samting, wara na bret na klos na wanpela haus ol i ken slip long en. ²² Rabisman i slip long haus bilong em yet, em i ken amamas. Em i winim ol manmeri i kisim gutpela gutpela kaikai long haus bilong ol arapela manmeri, tasol ol i no gat haus bilong ol yet. ²³ Oltaim yu mas amamas, maski yu gat planti samting o liklik samting. Na yu no ken wari sapos ol wanples i sutim tok long yu. ²⁴ Sapos yu mas slip oltaim long haus bilong ol arapela manmeri, yu bai i no inap amamas. Na tu, yu no inap long autim ol tingting bilong yu. ²⁵ Yu stap olsem mankimasta tasol. Yu lukautim ol manmeri long kaikai na dring, na yu no kisim tok tenkyu. Na tu, bai ol i bosim yu nabaut na tok, ²⁶ “Boi, yu kam hia na redim tebol. Na sapos kaikai i redi, bringim i kam.” ²⁷ Na tu, bai ol i tok olsem, “Yu klia long haus bilong mipela. Wanpela bikman i kamap pinis. Nau tasol, wanpela brata bilong mi i kam na em i laikim rum yu stap long en.”

²⁸ Tru tumas, bel bilong ol manmeri i gat save em inap bagarap long tupela samting.

Tok baksait bilong ol manmeri i les long yu slip long haus bilong ol.

Na kros bilong ol manmeri i singaut long yu mas bekim dinau.

30

Pasin bilong lukautim ol pikinini

¹ Papa i laikim tru pikinini bilong em, em bai i paitim pikinini. Na bihain bai pikinini i mekim papa bilong en i amamas. ² Papa i skulim tru pikinini bilong em, bai i painim amamas. Na bai em i stori planti long pikinini namel long ol poroman. ³ Papa i lainim gut pikinini bilong em, bai em i mekim ol birua i jeles. Na bai papa i kisim biknem tru long ai bilong ol pren. ⁴⁻⁵ Taim papa i stap yet, em bai i amamas long lukim pikinini bilong em. Na taim em i laik i dai, em i no ken wari tumas. Long wanem, taim em i dai pinis pikinini bai i skruim laip bilong em. ⁶ Tru tumas, senis bilong en i stap, na bai em i bekim ol pasin nogut bilong ol birua, na tu bai em i bekim ol gutpela helpim bilong ol pren.

⁷ Papa i save isi tumas long pikinini bilong em, bai i mas pasim olgeta liklik sua bilong em, na olgeta taim mangi i krai liklik, papa bai i les tru. ⁸ Hos ol i no skulim gut bai i kamap bikhet. Na pikinini i no kisim skul bai i bihainim laik bilong em yet. ⁹ Sapos oltaim yu tok yes long ol laik bilong pikinini bilong yu, wanpela de bai em i mekim yu i kirap nogut. Na sapos oltaim yu pilai nabaut wantaim em, bai em i givim bel hevi long yu. ¹⁰ Yu no ken lap wantaim pikinini bilong yu, nogut em i givim wari long yu, na bihain bai yu sori na kros nogut tru. ¹¹⁻¹² Yu no ken larim em i bihainim laik bilong em yet taim em i yangpela. Paitim as bilong em taim em i stap pikinini yet. Nogut em i bikhet

na i no harim tok bilong yu.* ¹³ Was gut long pikinini bilong yu, na yu no ken les long skulim em. Nogut bihain em i semim yu.

Lukautim gut bodi bilong yu

¹⁴ Rabisman i gat strongpela bodi, em i winim maniman i save kisim sik olgeta taim. ¹⁵ Bodi i gutpela, em i win tru long olgeta gol. Na strongpela bodi i winim planti mani samting. ¹⁶ Tru tumas, sapos bodi i orait na i no gat sik, em i nambawan samting tru. Na ol manmeri i save amamas long en. ¹⁷ Sapos skin bilong yu i bagarap oltaim long bikpela sik, mobeta yu dai na kisim malolo bilong oltaim. ¹⁸ Sapos yu bringim kaikai i go long sikman, na em i no inap long daunim, orait dispela kaikai em i olsem ofa bilong ol man i dai pinis yu bringim i go long matmat na em i lus nating. ¹⁹ Watpo yu ofaim ol prut long ol piksa bilong tambaran? Ol i no inap long kaikai o smelim wanpela samting. Na ol manmeri i kisim traipela sik long han bilong Bikpela, ol tu i no inap long kaikai o smelim wanpela samting. ²⁰ Ai bilong ol i lukim gutpela kaikai na ol i bel hevi, long wanem, ol i no inap kaikai. Ol i olsem man i lukim yangpela meri, tasol em i no inap long mekim pasin bilong marit na em i bel hevi.

* **30:11-12:** Sampela olupela buk bilong bipo tru i gat ol narapela hap tok tu i stap long dispela lain. Ol i save raitim tok bilong dispela lain olsem, “Yu no ken larim em i bihainim laik bilong em yet taim em i yangpela, na yu no ken pasim ai long ol rong em i mekim. Bosim em gut taim em i yangpela, na paitim as bilong em taim em i stap pikinini yet. Nogut em i bikhet na i no harim tok bilong yu, na bai yu gat bikpela wari long em.”

Ol manmeri i amamas ol bai i stap gut

²¹ Yu no ken larim ol wari i daunim yu, na yu no ken bagarapim yu yet long laik bilong yu. ²² Ol manmeri i save amamas, ol bai i stap gut, na laip bilong ol bai i winim planti krismas. ²³ Mekim bel bilong yu i amamas na yu stap isi tasol. Rausim ol wari bilong yu. Long wanem, wari i bin bagarapim planti manmeri na i no helpim ol liklik. ²⁴ Pasin bilong mangal na kros i save mekim ol manmeri i dai kwik. Na ol wari i save mekim ol manmeri i kamap lapun hariap. ²⁵ Tru tumas, ol manmeri i save amamas, ol bai i laikim olgeta kain kaikai.

31

Mani i save kamapim planti wari

¹ Ol manmeri i wari tumas long ol mani bilong ol, ol bai i no inap slip, na bai ol i kamap bun nating. ² Tru tumas, ol manmeri i wari tasol long ol bisnis bilong ol, ol bai i no inap long slip. Em i wankain tu long ol manmeri i gat traipela sik na i no inap slip.

³ Maniman i save hatwok na bungim planti mani samting. Na taim em i malolo, em i save pinisim laik bilong em long ol gutpela samting.

⁴ Rabisman i save hatwok tu na bungim liklik mani samting tasol. Tasol taim em i malolo em i sot long ol samting.

⁵ Ol manmeri i mangalim gol tasol, ol i no inap i stap stretpela manmeri. Na ol manmeri i wok long hipim mani tasol, ol bai i paul long en. ⁶ Planti

manmeri i painim bikpela trabel na bagarap, long wanem, ol i laikim tumas ol gol na mani. ⁷ Dispela mangal long mani i save mekim ol manmeri i pundaun, na i save trikim ol longlong manmeri.

⁸ Maniman i ken amamas sapos em i bin bihainim stretpela pasin na em i no bin mangalim mani tasol. ⁹ Sapos i gat kain man o meri olsem i stap, bai yumi ken tok amamas long em, long wanem, em i soim nambawan pasin tru long ol manmeri bilong em. ¹⁰ Husat i bin pilim traim bilong mani na i no pundaun? Sapos em i winim traim pinis, em i ken amamas tru. Husat inap long mekim pasin nogut, na em i no bin mekim? ¹¹ Gutpela sindaun bilong em bai i no inap pinis. Na taim ol manmeri i bung, ol bai i stori long ol gutpela pasin bilong em.

Pasin bilong sindaun gut long kaikai

¹² Yu sindaun long tebol long haus bilong bikman, yu no ken aigris long kaikai na tok, “Olaman! Kaikai i no pilai.” ¹³ Tingim gut. Mangal bilong ai em i samting nogut tru. I no gat wanpela samting i winim dispela kain pasin. Olsem na ai i save krai planti taim. ¹⁴ Yu no ken kisim olgeta samting yu lukim i stap long tebol. Na yu no ken subim nabaut ol manmeri bai yu ken kisim kaikai pastaim. ¹⁵ Yu mas tingim ol arapela manmeri olsem yu tingim yu yet. Na wanem samting yu laik mekim, orait skelim gut pastaim. ¹⁶ Long taim bilong kaikai, yu mas kaikai olsem man. Nogut yu kaikai olsem ol pik na dok, na ol manmeri i tok bilas long yu. ¹⁷ I gutpela pasin sapos yu kaikai liklik na pinis pastaim long ol arapela manmeri. Sapos yu hipim

planti kaikai, orait bai ol manmeri i tingting nogut long yu. ¹⁸ Sapos planti manmeri i stap, yu no ken resis long kisim kaikai pastaim long ol. ¹⁹ Ol manmeri i skul long gutpela pasin, ol i save kaikai liklik tasol. Na bihain ol i save pulim gut win long taim ol i slip. ²⁰ Ol manmeri i no pulap tumas long kaikai ol inap long slip gut. Na taim ol i kirap long moning, ol i pilim orait tasol. Ol manmeri i save pulapim tumas bel long kaikai, ol bai i no inap slip. Bel bilong ol bai i pen na ol bai i gat laik long trauf. ²¹ Na sapos yu bin daunim planti kaikai tumas, kirap na malolo liklik, na bai yu pilim orait gen. ²² Pikinini, harim gut tok bilong mi. Yu no ken bikhet. Na bihain bai yu painimaut olsem, tok bilong mi i tru. Long olgeta samting yu mekim, yu no ken resis wantaim ol arapela na mekim. Nogut sik i painim yu.

²³ Ol manmeri i save tok amamas long ol manmeri i wokim bikpela kaikai, na i gutpela ol i stori olsem. ²⁴ Tasol ol manmeri long ples i save tok kros long ol manmeri i givim liklik kaikai. Na dispela tok bilong ol i stret.

Pasin nogut bilong ol manmeri i save spak

²⁵ Yu no ken traim long soim olsem yu strongpela man o meri bilong dring. Long wanem, wain i bagarapim pinis planti manmeri. ²⁶ Wara i kamapim strong bilong ain ol i bin hatim long paia. Olsem tasol wain i kamapim tingting tru bilong ol hambak manmeri taim ol i pait. ²⁷ Wain em i gutpela samting bilong mekim ol manmeri i amamas, sapos ol i dring inap long skel bilong ol. Na olsem wanem sapos ol manmeri i no gat wain?

Bipo yet i kam inap nau wain em i samting bilong mekim ol manmeri i amamas. ²⁸ Ol manmeri bai i amamas tru sapos ol i dringim wain long skel bilong ol yet na long taim i stret. ²⁹ Tasol sapos ol i dringim planti wain tumas, bai ol i kros, na bai ol i kirapim pait na pundaun nabaut. ³⁰ Taim ol longlong manmeri i spak, ol bai i belhat na ol bai i bagarap long pait. Strong bilong ol bai i lus na ol bai i kisim planti sua.

Pasin bilong sindaun gut long kaikai

³¹ Long taim bilong pati yu no ken krosim wantok bilong yu, na yu no ken tok bilas long em, na tok strong long em i mas bekim dinau bilong yu.

32

¹ Sapos ol i makim yu bilong lukautim kaikai, orait yu no ken litimapim nem bilong yu yet. Mobeta yu stap namel long ol manmeri i kam long kaikai na lukautim ol gut, na bihain yu ken sindaun wantaim ol. ² Yu pinisim ol wok bilong yu, orait yu ken malolo na amamas wantaim ol. Olsem na bai ol i stori planti long gutpela wok bilong yu.

³ Lapun, yu save long olgeta samting, olsem na i gutpela tru sapos yu stori liklik. Tasol mekim isi isi, nogut yu bagarapim ol singsing. ⁴ Taim ol manmeri i wokim ol kain kain pilai, yu no ken toktok strong tumas. Dispela em i no gutpela taim bilong hambak na soim save bilong yu. ⁵⁻⁶ Singsing wantaim switpela wain na samsam wantaim gutpela dring, em i naispela tru. Em i

smat olsem sen ol i wokim long gol na ol i bilasim long ston i dia tumas.

⁷ Yangpela man, sapos ol i strong long yu mas toktok, orait yu ken toktok. Tasol pastaim ol i mas singautim yu tupela taim. ⁸ Yu no ken pulim toktok. Autim ol as tingting tasol. Maski yu gat bikpela save, mobeta yu mas pasim maus. ⁹ Sapos yu stap namel long ol bikman, yu no ken ting yu wanpela bilong ol. Na yu mas sarap taim narapela man o meri i toktok. ¹⁰ Taim klaut i no pairap yet, yu save lukim lait bilong en. Olsem tasol, taim ol stretpela manmeri i no kamap yet long ples. Yu save harim ol stori bilong gutpela nem bilong ol.

¹¹ Taim pati i laik pinis, orait yu mas i go hariap long haus bilong yu. Nogut ol arapela manmeri i go pinis, na yu wanpela tasol i stap yet. ¹² Long haus bilong yu yet, yu ken pinisim laik bilong yu. Tasol yu no ken mekim sin na mekim ol hambak toktok. ¹³ Na wanpela samting moa. Yu mas tenkyu long Bikpela, em i bin mekim yu i kamap. Long wanem, em i bin givim planti gutpela samting long yu.

Gutpela tingting bilong God na gutpela pasin bilong ol manmeri i lotu na mekim wok bilong ol

(Sapta 32.14–42.14)

Lo bilong Bikpela i save skelim ol manmeri

¹⁴ Ol manmeri i pret long Bikpela na i aninit long em, ol bai i bihainim skul bilong em. Na Bikpela bai i mekim gut long ol manmeri i laikim

em tumas. ¹⁵ Ol manmeri i skul gut long lo bilong Bikpela, save bilong lo bai i pulap tru long ol. Tasol ol manmeri i giaman long bihainim lo bilong em, ol bai i pundaun na lus. ¹⁶ Ol manmeri i aninit long Bikpela ol bai i save gut long wanem samting i stret. Na ol gutpela wok bilong ol bai i givim lait long tudak. ¹⁷ Ol manmeri bilong mekim sin bai i sakim tok bilong ol lain i laik stretim pasin bilong ol. Na bai ol i senisim lo long laik bilong ol yet.

¹⁸ Ol manmeri i gat gutpela save bai i skelim olgeta tingting bilong ol arapela manmeri. Tasol hambakman i save bikhet, em i no pret long wanpela samting. ¹⁹ Sapos yu laik mekim wanpela samting, orait harim gut ol tingting bilong ol arapela manmeri pastaim. Olsem na taim wok i pinis, yu no ken wari moa. ²⁰ Yu no ken wokabout long rot i gat planti hul na ston. Nogut yu pundaun. ²¹ Na sapos rot i orait, yu no ken ting bai trabel i no ken kamap. ²² Yes, lukaut. Ol pikinini bilong yu yet ol tu inap long kamapim trabel. ²³ Was gut long yu yet, na long ol samting yu wokim. Ol manmeri i mekim olsem, ol i bihainim lo bilong Bikpela.

²⁴ Ol manmeri i bihainim lo bilong Bikpela, ol bai i stap gut. Na ol manmeri i bilip long Bikpela, ol bai i no inap painim bagarap.

33

¹ Samting nogut bai i no inap kamap long ol manmeri i save pret long Bikpela na i harim tok bilong em. Bikpela bai i helpim ol long winim olgeta traime. ² Ol manmeri i gat gutpela tingting, ol i no save sakim lo. Tasol ol manmeri i giaman tasol long bihainim lo, ol i olsem sip strongpela

win i tromoim nabaut long biksi. ³ Ol manmeri i gat stretpela tingting bai i bilip long lo. Long wanem, ol i bilip olsem tok i stap long buk bilong lo na tok i kamap long tupela ston tambu bilong kisim save long laik bilong God, dispela i no save giaman.

⁴ Redim gut ol toktok, na ol manmeri i harim tok bilong yu. Stretim gut tingting, na bihain yu bai inap long bekim ol askim. ⁵ Ol longlong manmeri i no save holimpas wanpela gutpela skul. Tingting bilong ol i raun nating olsem wil bilong karis. ⁶ Ol manmeri i no wari long pren bilong ol na i save tok bilas long olgeta tok bilong em, ol i olsem wanpela hos i no wari tumas long husat i sindaun long en.

Olgeta samting i no wankain

⁷ San i save givim lait long olgeta de, olsem na bilong wanem sampela de i winim ol arapela de? ⁸ Em i laik bilong Bikpela tasol, na em i makim ol de bilong i stap olsem. Em i makim ol taim bilong yia wantaim ol bikpela de. ⁹ God i makim sampela de bilong em yet, olsem na ol i bikpela moa na ol i winim ol arapela de. Na em i makim sampela olsem de nating tasol.

¹⁰ Em i wankain tasol long ol manmeri. Adam i kamap long graun, na olsem tasol olgeta manmeri i save kamap long graun. ¹¹ Tasol long bikpela save bilong em yet, God i bin mekim kamap ol kain kain pipel. Na em i givim ol kain kain ples na kastam long ol. ¹² Bikpela i tok amamas long sampela manmeri na i litimapim nem bilong ol. Na em i makim sampela bilong em yet, na i

bringim ol i kam klostu long em. Tasol Bikpela i givim baksait long sampela na i daunim ol, na i rausim ol long ples bilong ol. ¹³ Ol manmeri i save holim liklik hap graun long han bilong ol, na long dispela graun ol i wokim ol kain kain sospen long laik bilong ol. Olsem tasol Bikpela i save mekim ol manmeri i kamap, na em i givim wok long ol long laik bilong em yet.

¹⁴ Gutpela pasin em i birua bilong pasin nogut, na laip em i birua bilong i dai. Olsem tasol, ol manmeri bilong mekim stretpela pasin ol i narakain olgeta long ol manmeri bilong mekim sin. ¹⁵ Lukim gut. Olgeta samting Bikpela Antap Tru i wokim, ol i stap tupela tupela, na wan wan i gat poroman bilong en.

¹⁶ Mi Sirak, mi las bilong ol lain wasman. Na mi olsem man i kam bihain tru long kisim ol las prut bilong ol diwai wain. ¹⁷ Tasol Bikpela i lukautim mi na mi mekim gutpela wok, olsem man i bungim tru ol planti prut. ¹⁸ Tru tumas, mi no bin hatwok long helpim mi yet. Nogat. Mi wok long helpim olgeta manmeri i laik kisim gutpela skol. ¹⁹ Yupela ol bikman, yupela harim gut tok bilong mi. Na yupela ol hetman i go pas long kibung, yupela putim gut yau long ol tok bilong mi.

Papa i mas bosim ol pikinini i go inap em i dai

²⁰ Yu no ken larim wanpela man i bosim laip bilong yu. Nogat tru. Maski pikinini o meri bilong yu, na maski brata o pren bilong yu. Na yu no ken givim ol samting bilong yu long ol arapela manmeri. Nogut bihain yu senisim tingting, na yu mas askim ol long givim bek. ²¹ Yu no ken larim

wanpela man i kisim ples bilong yu, i go inap yu dai. ²² I no stret long yu mas askim ol pikinini long helpim yu. Mobeta ol pikinini i askim yu long helpim ol. ²³ Yu yet yu mas bosim olgeta wok yu mekim. Olsem na gutpela nem bilong yu i no ken bagarap. ²⁴ Long taim yu laik i dai, long dispela de tasol, yu ken tilim ol samting i go long ol lain bilong yu.

Pasin bilong lukautim gut ol wokboi nating

²⁵ Samting yu mas givim long donki bilong yu, em kaikai na kanda na kago. Olsem tasol, bret na stik na wok em i skel bilong ol wokboi nating. ²⁶ Sapos yu givim planti wok long wokboi bilong yu, bai yu gat bel isi. Tasol sapos yu larim em i sindaun nating, em bai i ting long lusim yu olgeta. ²⁷ Hatwok wantaim wip i save mekim bulmakau i harim tok. Olsem tasol, yu mas kalabusim na paitim wokboi i save bikhet. ²⁸ Givim planti wok long em, nogut em i sindaun nating. Long wanem, ol manmeri i sindaun nating oli save tingting tasol long mekim ol samting nogut.

²⁹ Yes, em i stret. Givim wok long em. Na sapos em i sakim tok, mekim save tru long em. ³⁰ Tasol yu no ken belhat tumas long em. Na yu no ken mekim samting i no stret. ³¹ Sapos yu gat wanpela wokboi nating, orait yu mas lukautim em olsem yu save lukautim yu yet. Long wanem, yu bin baim em long hatwok bilong yu. ³² Yu mas lukautim em olsem brata bilong yu. Long wanem, em i olsem laip bilong yu yet. ³³ Na sapos yu mekim nogut long em, na em i lusim yu na i ranawe, bai yu painim em olsem wanem?

34

Yu no ken bilipim ol driman

¹ Bilip bilong ol longlong manmeri i kranki tru. Long wanem, ol driman ol i lukim i save mekim ol i seksek, na ol i save wetim ol samting i no inap kamap. ² Ol manmeri i bilip long ol driman, ol i olsem ol manmeri i traim long holimpasim tewel o i traim long bihainim win. ³ Samting yu lukim long driman, em i olsem piksa yu lukim long glas bilong lukluk. ⁴ Samting i no klin, em i no inap long kamapim samting i klin. Na samting i no tru i no inap long kamapim samting i tru. ⁵ Tok bilong glasman na krai bilong pisin na ol kain kain driman, ol i samting bilong giaman tasol. Ol i no tru. Ol i olsem kranki tingting bilong ol meri long taim ol i laik karim pikinini. ⁶ Sapos Bikpela Antap Tru i no givim dispela driman long yu, yu no ken tingting tumas long en. ⁷ Long wanem, ol driman i save paulim planti manmeri. Na ol manmeri i bin bihainim ol dispela driman, ol i bin kisim bagarap. ⁸ Ol kain kain samting bilong giaman olsem, ol i no inap long helpim ol manmeri long bihainim lo. Na tu, ol i no inap long helpim ol stretpela manmeri long autim ol gutpela tingting.

Skul i kam long ol longwe ples

⁹ Ol manmeri i bin lukim ol longwe ples, ol i save long planti samting. Na ol manmeri i bin mekim ol kain kain wok, ol inap long autim gutpela skul. ¹⁰ Ol manmeri i no bin pilim ol kain kain traim, ol i no gat bikpela save. Tasol ol manmeri i bin lukluk long olgeta hap nabaut, ol i kisim save long mekim

planti wok. ¹¹ Tru tumas, taim mi lukluk raun, mi skul long planti samting moa. Tasol i hat tumas long stori gut long olgeta samting mi bin lainim. ¹² Yes, planti taim mi kisim bagarap, na klostu mi dai. Tasol ol save bilong mi i bin helpim mi.

Helpim tru i save kam long God wanpela tasol

¹³ Ol manmeri i pret long Bikpela na i harim tok bilong em, ol bai i kisim laip. Long wanem, ol i bilip Bikpela tasol inap helpim ol. ¹⁴ Ol manmeri i save aninit long Bikpela, ol bai i no inap seksek na guria. Long wanem, Bikpela bai i givim ol gutpela samting long ol. ¹⁵ Ol manmeri i pret long Bikpela na i stap aninit long em, ol i ken amamas. Long wanem, ol i save olsem Bikpela bai i sambai long ol. ¹⁶ Ai bilong Bikpela i save was long ol manmeri i laikim em. Em i save lukautim ol gut na em i strongim ol. Em i haitim ol long taim bilong bikpela win na hatpela san. Em i was long ol bai ol i ken wokabaut gut na ol i no ken pundaun. ¹⁷ Em i save litimapim ol na i mekim ai bilong ol i lait. Bikpela i save oraitim ol na i givim laip long ol, na em yet i save sambai long ol.

Yu mas amamas oltaim long givim ofa

¹⁸ Sapos ol manmeri i stilim abus na i ofaim long Bikpela, orait dispela ofa i gat asua. Long wanem, Bikpela i no laikim ol presen bilong ol manmeri nogut. ¹⁹ Bikpela Antap Tru i no amamas long ol ofa bilong ol manmeri i sakim tok bilong em. Na em bai i no inap lusim sin bilong ol, maski ol i givim planti ofa. ²⁰ Ol manmeri i ofaim samting ol i bin stilim long ol rabisman, ol i mekim pasin nogut tru. Em i olsem man i kilim i dai wanpela

pikinini taim papa bilong pikinini i lukluk i stap.
²¹ Laip bilong ol rabisman i hangamap long liklik hap kaikai bilong ol. Na sapos ol manmeri i stilim dispela kaikai, ol i olsem ol manmeri i kilim ol rabisman i dai. ²² Ol manmeri i paulim ol kaikai samting bilong wantok, na i no givim pe long wokman, ol i wankain tru olsem ol manmeri i kilim narapela man i dai. ²³ Sapos man i wokim haus na narapela man i brukim gen, tupela i hatwok nating. ²⁴ Sapos wanpela man i laikim samting na narapela i no laikim tru dispela samting, Bikpela i no inap long bihainim laik bilong tupela wantaim. ²⁵ Sapos ol manmeri i wasim han taim ol i bin holim bodi bilong man i dai pinis, tasol bihain ol i holim gen dispela bodi, orait ol i bin klinim nating han bilong ol. ²⁶ Olsem tasol, sapos ol manmeri i tambu long kaikai bilong soim ol i sori long ol sin bilong ol, na bihain ol i mekim ol sin gen, orait Bikpela i no inap harim ol prea bilong ol. Tru tumas, sori bilong ol i lus nating.

35

¹ Ol manmeri i bihainim lo, ol i olsem ol manmeri i mekim ol kain kain ofa. Na ol manmeri i harim tok bilong Bikpela, ol i olsem ol manmeri i mekim ofa bilong kamap wanbel wantaim God. ² Na ol manmeri i bekim gutpela pasin bilong ol arapela manmeri, ol i olsem ol manmeri i mekim ofa bilong pikinini wit. Na ol manmeri i givim kaikai samting long ol rabisman ol i olsem ol manmeri i mekim ofa bilong tenkyu long God. ³ Bikpela i save amamas long ol manmeri i abrusim rot bilong sin. Na em i save rausim

sin bilong ol manmeri i lusim pasin i no stret. ⁴ I gat lo i tok olsem. Taim yu kam long haus bilong Bikpela, yu mas bringim wanpela ofa i kam. ⁵ Ol stretpela manmeri i save ofaim abus i gat planti gris. Na smel bilong dispela ofa i save amamasim Bikpela Antap Tru. ⁶ Bikpela i save laikim ol ofa bilong ol gutpela manmeri. Na em i no inap long lusim tingting long en. ⁷ Yu mas amamas long litimapim nem bilong Bikpela, na long bringim ol namba wan kaikai bilong gaden i go long em. ⁸ Yu no ken pes tudak taim yu bringim takis bilong lotu i kam na yu mekim ofa bilong yu. ⁹ Bikpela Antap Tru i bin givim planti samting long yu, olsem na yu mas bekim. Na sapos yu inap, yu mas givim planti samting long em. ¹⁰ Long wanem, Bikpela i save bekim gut ol presen bilong yu. Tru tumas, em bai i bekim planti taim moa.

God em i stretpela jas

¹¹ Yu no ken grisim Bikpela. Em i no save laikim kain pasin olsem. Na yu no ken ting bai ol ofa nogut inap helpim yu. ¹² Bikpela em i jas, na em i save skelim pasin bilong ol manmeri, maski ol i gat biknem o nogat. ¹³ Bai em i belgut long ol rabisman, na bai em i harim singaut bilong ol manmeri i bagarap long han bilong ol arapela manmeri. ¹⁴ Em bai i no inap givim baksait long krai bilong pikinini i no gat papa. Na bai em i harim ol wari bilong meri, man bilong en i dai pinis. ¹⁵ Dispela meri bai i krai bikpela tru, na bai i kotim ol manmeri i bin rongim em.

¹⁶ Ol manmeri i mekim gut wok bilong Bikpela, Bikpela bai i amamas long ol, na Bikpela bai i harim singaut bilong ol. ¹⁷ Ol prea bilong ol manmeri i no gat save, ol i save go stret long Bikpela, na ol dispela manmeri i no save amamas inap long Bikpela i harim singaut bilong ol.

¹⁸ Ol manmeri i gat nem ol i no ken malolo liklik long prea, inap Bikpela i kam sambai long ol. Na ol i prea inap Bikpela i helpim ol stret-pela manmeri long mekim save long ol manmeri nogut. ¹⁹ Na Bikpela i no inap wet. Em bai i kam hariap long ol, ²⁰ inap em i brukim strong bilong ol manmeri i no save mekim pasin marimari, na em i givim pe nogut long ol manmeri i no bilip long em. ²¹ Bikpela bai i pinisim tru ol lain manmeri i bikhet, na bai em i brukim pawa bilong ol manmeri nogut. ²² Na bai em i skelim ol tingting bilong ol, na bekim ol wok ol i bin mekim. ²³ Na bai em i helpim ol manmeri bilong em long kot, na bai em i mekim ol i amamas long marimari bilong em. ²⁴ Tru tumas, ol manmeri i amamas long lukim marimari bilong Bikpela i kamap long de nogut, ol i olsem ol manmeri i lukim ol klaut bilong ren long taim bilong biksan.

36

Prea bilong ol Israel

¹ God, yu Bikpela bilong heven na graun, lukluk long mipela na marimari long mipela, na mekim olgeta lain pipel i pret long yu. ² Kirap na mekim save long ol haiden manmeri, bai ol i pilim strong bilong yu. ³ Bipo yu bin wok namel long mipela na

ol manmeri i lukim biknem bilong yu. Orait nau tu yu mas wok namel long ol na bai mipela i ken lukim strong bilong yu. ⁴ Na bai ol i ken save olsem mipela i save, i no gat narapela God i stap. Yu Bikpela, yu wanpela God tasol. ⁵ Soim gen strong bilong yu na wokim ol mirakel, na mekim bikpela pawa bilong yu i kamap ples klia. ⁶ Kirapim kros bilong yu, na autim belhat bilong yu long ol birua bilong mipela. Pinisim ol na yu no ken larim wanpela bilong ol i stap. ⁷ Hariap na tingim bikpela promis yu bin mekim. Na bai ol manmeri i ken stori planti long ol wok bilong yu. ⁸ Mekim save long ol birua i stap laip yet na kukim ol long paia. Na bagarapim ol dispela lain i save mekim nogut long ol manmeri bilong yu. ⁹ Brukim het bilong ol bikman bilong ol birua. Long wanem, ol i save tok olsem, "I no gat narapela lain i stap. Mipela tasol." ¹⁰ Bungim ol lain bilong Jekop bai ol i kamap wanpela lain, na bai ol i ken sindaun gut long graun bipo yu bin givim long ol. ¹¹ Bikpela, mipela ol Israel i kisim nem bilong yu, na yu bin mekim mipela i stap namba wan pikinini bilong yu, olsem na yu mas marimari long mipela. ¹² Yu ken sori long Jerusalem, em i ples tru bilong yu. Na yu ken marimari long dispela ples yu save sindaun long en. ¹³ Pulimapim Saion long ol singsing bilong litimapim nem bilong yu, na mekim nem bilong yu i kamap bikpela long haus bilong yu. ¹⁴ Sambai long ol lain manmeri bilong yu, em ol lain yu bin kamapim bipo yet. Na inapim ol toktok bilong yu ol profet i bin autim. ¹⁵ Givim gutpela pe long ol manmeri i wet long yu, na mekim ol tok profet i

kamap tru oltaim. ¹⁶ Harim prea bilong mipela ol manmeri bilong yu, na inapim blesing Aron i bin givim long mipela. ¹⁷ Olsem na bai ol manmeri long olgeta hap bilong graun i ken save olsem yu tasol yu God bilong i stap oltaim.

Pasin bilong skelim ol samting

¹⁸ Ol manmeri i save kisim ol kain kain kaikai, tasol sampela kaikai i gutpela tru na i winim ol arapela. ¹⁹ Maus i save pilim wanem abus i swit na wanem abus i no gutpela tumas. Olsem tasol ol manmeri i gat save ol i ken painimaut kwik wanem tok i tru na wanem tok i giaman. ²⁰ Ol manmeri i gat kranki tingting ol bai i kamapim planti hevi, tasol ol manmeri i gat save tru, ol bai inap long bekim ol kranki tok.

Skelim gut meri yu laik maritim

²¹ Man yet i mas painim meri bilong em. Tasol em i mas skelim gut wanem kain meri em i laikim. ²² Naispela pes bilong meri i save mekim man i amamas, na i save kirapim tru mangal bilong ol arapela man. ²³ Na sapos meri i no save bikmaus nabaut long ol arapela, orait man bilong en i ken amamas. ²⁴ Man i baim meri, em i kisim samting i nambawan tru. Long wanem, meri em i poroman na helpim bilong em.

²⁵ Sapos gaden i no gat banis, em bai i bagarap. Olsem tasol, man i no maritim em bai i kamap tripman nating. ²⁶ Ol manmeri i no save laikim ol hambakman i save raun nating long taun. ²⁷ Na tu, ol i no amamas long ol tripman i save slip nabaut na i no gat haus bilong ol.

37

Skelim gut ol pren bilong yu

¹ Planti manmeri bai i tok olsem ol i pren bilong yu, tasol sampela i giaman tasol. ² Sapos gutpela pren bilong yu i kamap birua bilong yu, bai yu bel hevi nogut tru. ³ O sori tumas. Watpo dispela kain pasin i kamap na i bagarapim olgeta ples? ⁴ Giaman pren i save stap wantaim yu long gutpela taim, tasol em bai i givim baksait long yu long taim bilong hevi. ⁵ Dispela giaman pren i save kaikai wantaim yu long taim bilong pati. Tasol long taim bilong pait, em i save hait i stap. ⁶ Sapos yu gat pren tru, orait yu mas tingim em oltaim. Na taim yu gat planti samting, yu no ken lusim tingting long em.

Glasim gut ol tingting ol manmeri i givim long yu

⁷ Planti manmeri i laik helpim yu long tingting bilong ol, tasol sampela i no tingim yu. Ol i tingim ol yet. ⁸ Lukaut gut long ol dispela kain manmeri. Painimaut pastaim, ol i gat wanem kain tingting. Ol i laik helpim yu, o nogat? Nogut ol i wok long daunim yu. ⁹ Nogut ol dispela manmeri i giamanim yu na i tok, "Wok bilong yu i orait." Na ol i lukluk nating long yu long taim yu bagarap.

¹⁰ Yu no ken askim helpim long ol manmeri i no laik wok wantaim yu. Na yu no ken autim tingting bilong yu long ol manmeri i mangalim ol samting bilong yu.

¹¹ Tru tumas, yu no ken askim wanpela meri long stori long narapela meri i resis wantaim em, na yu no ken go long man bilong pret na askim em long skulim yu long pasin bilong pait. Maski

long askim bisnisman long pe bilong samting yu laik salim long em, na maski long askim man i laik baim samting long hamas mani em i laik givim. Yu no ken tokim man i save tingting long em yet tasol long lainim yu long tok tenkyu, na yu no ken tokim ol manmeri i no save sori long soim yu long pasin bilong marimari. Yu no ken askim lesman long skulim yu long pasin bilong wok, na yu no ken askim ol manmeri i save wok isi tumas long pinisim wok hariap. Maski long go long wokman i save les na tokim em long mekim traipela wok. Tru tumas, yu no ken putim yau long ol tingting ol dispela kain man i givim long yu.

¹² Tasol oltaim yu mas wokabaut wantaim ol stretpela manmeri. Long wanem, yu save ol i manmeri bilong bihainim lo bilong God, na ol i wanbel wantaim yu, na ol i save wari long yu long taim yu laik pundaun. ¹³ Na tu, yu mas bihainim tingting bilong yu yet, long wanem, save bilong yu em i gutpela poroman bilong yu. ¹⁴ Sampela taim yu tasol inap skelim gut wanpela samting, na save bilong yu inap winim tru save bilong planti wasman. ¹⁵ Tasol nambawan samting tru, yu mas prea oltaim long Bikpela Antap, bai em i soim yu long rot i tru.

Glasing gut ol tingting bilong yu yet

¹⁶ Yu no ken kirapim wok nating. Yu mas tingting na toktok gut pastaim. ¹⁷ Tingting bilong ol manmeri i save kamapim 4-pela kain samting, em samting i gutpela na samting i nogut ¹⁸ na samting bilong dai na samting bilong laip. Na tang bilong man i save bosim ol dispela 4-pela samting.

¹⁹ Sampela manmeri i gat gutpela tingting na ol i save gut long skulim ol arapela, tasol ol i no inap long mekim gut wok bilong ol yet. ²⁰ Sampela manmeri i save gut long toktok, tasol ol i bagarap long hangre. Na ol manmeri i no laik harim tok bilong ol. ²¹ Long wanem, ol dispela kain manmeri i no kisim save long Bikpela. Olsem na ol i no gat wanpela gutpela tingting i stap. ²² Sampela manmeri i gat save na ol i helpim ol yet, na ol i mekim ol gutpela toktok tasol. ²³ Sampela manmeri i gat save na ol i helpim ol arapela. Na pasin bilong ol dispela kain manmeri tasol i save karim gutpela kaikai. ²⁴ Ol manmeri bai i litimapim nem bilong ol manmeri i gat save. Na ol manmeri i lukim ol bai i tok olsem, “Yu win tru.” ²⁵ Ol manmeri i no save stap oltaim. ²⁶ Tasol ol manmeri i bilipim tok bilong man i gat save, na nem bilong em bai i stap oltaim.

Yu no ken kaikai planti tumas

²⁷ Pikinini, yu mas was gut long ol pasin bilong yu. Na lukluk gut. Yu no ken kisim ol samting inap long bagarapim yu. ²⁸ Laik bilong ol wan wan manmeri i no wankain. Olsem na olgeta wan wan samting i no orait long ol wan wan man na meri. ²⁹ Yu no ken mangalim ol switpela kaikai tasol, na yu no ken kaikai planti tumas, ³⁰ long wanem, sapos yu kaikai planti yu bai pilim sik, na sapos yu pulapim tru bel bilong yu, bai yu traut. ³¹ Planti manmeri i bin i dai, long wanem, ol i kaikai planti tumas. Tasol ol manmeri i was gut na i no kaikai planti, ol bai i stap longpela taim.

38

Pasin bilong daunim sik

¹ I gutpela long givim biknem long ol dokta, long wanem, ol i wok long lukautim yu na God yet i bin kamapim ol. ² Bikpela Antap Tru i bin givim save long ol dokta bilong oraitim ol sikman, na gavman bai i givim pe long ol. ³ Dokta i kisim namba long save bilong em. Na ol hetman i save mekim gut tumas long em.

⁴ God yet i kamapim ol kain kain marasin bilong graun, na ol manmeri i gat save i no inap rabisim ol dispela samting. ⁵ Bipo tru, wanpela diwai i bin mekim wara nogut i kamap gutpela long dring, olsem na ol manmeri i save long strong bilong dispela diwai. ⁶ God i bin givim save long ol manmeri bai ol yet i ken givim biknem long em. ⁷ Em i save mekim orait ol sikman na i pinisim pen bilong ol. Na ol dokta i autim ol kain kain lip samting bilong wokim marasin. ⁸ Olsem na ol wok bilong God i go het, na em i givim gutpela taim long olgeta manmeri.

⁹ Pikinini, sapos yu kisim sik, yu no ken tok em i samting nating. Nogat. Yu mas prea long Bikpela na bai em i mekim yu i kamap orait. ¹⁰ Yu mas abrusim ol rong, na bihainim stretpela pasin na rausim olgeta sin i stap long bel bilong yu. ¹¹ Givim ofa i gat switpela smel, em ofa bilong pikinini wit, na kapsaitim planti wel antap long en. ¹² Na bihain yu ken singautim dokta i kam, long wanem, God i bin kamapim em. Na yu no ken larim ol dokta i lusim yu, long wanem, ol inap long helpim

yu. ¹³ Tru tumas, sampela taim rot bilong winim sik i stap long han bilong dokta tasol. ¹⁴ Long wanem, ol dokta tu bai i prea long Bikpela bai em i helpim ol long daunim pen na long painim rot bilong stretim bek ol sikman. ¹⁵ Ol manmeri i mekim sin long ai bilong God, ol bai i kisim sik na ol i mas lukim dokta.

Pasin bilong sori long man i dai pinis

¹⁶ Pikinini, taim wanpela man o meri i dai, yu mas krai long em na kirapim singsing sori bilong soim olsem yu wari tru long em. Redim bodi bilong man i dai pinis bilong givim biknem long em, na yu no ken ranawe long taim bilong planim em. ¹⁷ Yu mas krai na sori tru long man o meri i dai, na bihainim ol kastam bilong ples. Yu mas sori inap long sampela de, nogut ol manmeri i tok kros long yu. Na bihain yu ken i stap bel isi gen. ¹⁸ Tasol nogut yu bagarap olgeta long sori, long wanem, sori i save pinisim strong bilong ol manmeri. ¹⁹ Tru, taim ol i planim pinis man i dai pinis, sori i stap yet. Tasol nogut yu wari tumas, na sindaun bilong yu i kamap nogut olgeta.

²⁰ Yu no ken krai longpela taim tumas. Yu mas pinisim sori na tingim ol wok i wetim yu. ²¹ Tingting gut. I no gat rot bilong helpim man i dai pinis na bringim em i kam bek. Sori bilong yu bai i bagarapim yu yet tasol. ²² Harim. Yu tu bai yu dai. Asde dispela man i dai, na nau em i taim bilong yu. ²³ Taim yu planim man i dai pinis, yu mas planim ol wari wantaim. Taim tewel bilong en i go pinis, yu no ken wari moa long em.

Ol kain kain wok bilong manmeri

²⁴ Ol manmeri i laik kisim save tru, ol i mas i gat taim bilong stadi. Ol manmeri i pas tumas long bisnis bilong ol, ol i no inap long kisim save tru.

²⁵ Man i wok long brukim graun, em tu i no gat taim bilong kisim save. Em i save hariapim ol bulmakau bilong em, na em i wari long dispela wok tasol, na em i no toktok long ol arapela samting.

²⁶ Em i tingting tasol long wokim gut gaden, na em i wari long painim kaikai bilong ol yangpela bulmakau.

²⁷ I wankain tasol long ol man i save sapim ol kaving na i droim ol piksa. Ol i save wok long san na long nait tu. Ol i save putim ol kain kain mak na bilas long ol kaving bilong ol, na ol i save wari long mekim ol dispela samting i kamap naispela tru. Na ol i woki go i go inap long ol samting i pinis olgeta.

²⁸ I olsem tu long man i save wok long bras na ain bilong mekim ol nupela samting. Paia i hat tumas i save kukim skin bilong em na i save mekim em i tuhat nogut tru. Pairap bilong hama i save mekim yau bilong en i pas, na tingting bilong en i go tasol long paitim ol ain. Olsem na em i wari oltaim long putim gut ol mak na pinisim ol wok bilong em.

²⁹ I wankain tu long man i save wokim sospen graun. Em i save sindaun, na lek bilong en i tanim wil. Em i wari tasol long mekim gut wok bilong em, na long pinisim olgeta sospen ol i bin makim bilong em. ³⁰ Em i save krungutim graun long lek bilong em na i mekim graun i kamap malumalum. Na bihain em i wokim ol sospen long han bilong

em. Na em i wari tumas long penim gut ol sospen long kain kain kala, na em i no i go slip inap em i klinim pinis woksap bilong em.

³¹ Ol dispela man i mekim wok long han, ol i save gut tru long wok bilong ol. ³² Sapos i no gat ol dispela kain wokman, orait bai i no gat taun i ken kamap. Na tu, ol man bai i no inap kam na sindaun long en. ³³ Tasol ol dispela kain man i no save kamap memba bilong kaunsil na ol i no save kamap bikman bilong gavman. Ol i no save kisim wok bilong jas long harim kot, ³⁴ na ol i no save gut long ol lo. Ol i no bin kisim bikpela skul na ol no gat gutpela save. Na ol i no inap long autim ol smatpela toktok. Tasol ol dispela lain man i olsem bun bilong ples, na ol i prea bai wok bilong ol i ken kamap gutpela.

39

Saveman bilong lo em i nambawan

¹ Ol manmeri i wok strong long lainim gut ol lo bilong Bikpela Antap Tru, ol dispela manmeri i narakain olgeta. Ol bai i painimaut ol gutpela save bilong ol tumbuna, na ol bai i glasim gut ol tok profet. ² Ol bai i holimpas ol tingting ol bikman i autim, na ol i kisim klia olkain mining bilong ol tok piksa. ³ Ol bai i painimaut mining bilong ol tok hait, na ol i klia tru long as tingting bilong ol tok bokis. ⁴ Ol bai i mekim wok wantaim ol bikman na ol manmeri bai i lukim ol i stap wantaim ol king. Ol bai i raun long ol arapela kantri bilong skelim gut wanem samting i save helpim na wanem samting i save bagarapim ol

manmeri. ⁵ Ol bai i kirap long moningtaim tru bilong mekim prea long Bikpela, em i Papa bilong ol. Ol bai i singaut long Bikpela Antap Tru. Na ol bai i autim ol prea bilong ol na askim Bikpela long lusim ol sin bilong ol. ⁶ Sapos Bikpela i harim prea bilong ol, orait spirit bilong gutpela save bai i pulap long ol, na ol dispela manmeri bai i autim planti gutpela tingting. Na long prea bilong ol bai ol i givim tenkyu long Bikpela. ⁷ Na ol bai i stiaim gut ol manmeri long save na tingting bilong ol, na ol bai i glasim gut ol tok hait bilong Bikpela. ⁸ Ol bai i soim gutpela skul ol i bin kisim, na ol bai i amamas long lo na kontrak bilong Bikpela. ⁹ Ol arapela manmeri bai i stori long gutpela save bilong ol, na bai ol i no inap long lusim tingting long ol. Bai ol i tingim oltaim ol dispela manmeri i gat gutpela save long lo, na nem bilong ol bai i no inap lus. ¹⁰ Ol arapela manmeri bai i toktok long save bilong ol, na long taim bilong kibung ol manmeri bai i tok amamas long ol. ¹¹ Sapos ol dispela manmeri i stap longpela taim, nem bilong ol bai i kamap bikpela, na bai ol i winim planti arapela manmeri. Na sapos ol i dai, em inap tu. Ol i kisim biknem pinis.

Ol wok bilong Bikpela i gutpela tasol

¹² Mi gat planti tingting na mi laik autim nau. Tru tumas, ol kain kain gutpela tingting i pulap long mi, olsem lait i pulap long bikpela mun. ¹³ Harim, ol gutpela pikinini bilong mi. Yupela i mas gro strong olsem plaua i stap long arere bilong wara. ¹⁴ Yupela i mas kamapim gutpela

smel olsem sanda, na planim naispela plaua bilong gaden. Pulapim olgeta hap long smel i swit moa. Kirapim singsing amamas na litimapim nem bilong Bikpela long olgeta wok bilong em. ¹⁵ Yupela i mas givim biknem tru long em, na singaut amamas long em. Singsing na paitim gita, na tok tenkyu olsem, ¹⁶ “Bikpela i kamapim olgeta samting na olgeta i gutpela tasol. Na wanem samting em i laikim bai i kamap long taim em yet i makim. Ol manmeri i no ken tok olsem, ‘Dispela em i wanem samting? Bilong wanem dispela samting i stap?’ Olgeta samting bai i kamap ples klia long taim bihain. Na bai i gat bekim bilong ol dispela askim. ¹⁷ Bipo Bikpela i bin tok na wara i no ran moa. Em i tok na wara i sanap olsem banis long hap na long hap. ¹⁸ Sapos Bikpela i laikim wanpela samting, em bai i kamap. I no gat wanpela i ken pasim em long mekim ol manmeri i stap orait. ¹⁹ Bikpela i lukim olgeta samting ol manmeri i save mekim, na i no gat wanpela samting inap hait long ai bilong em. ²⁰ Tru tumas, oltaim oltaim Bikpela i save gut long olgeta samting, na i no gat wanpela wok i nupela long em. ²¹ Ol manmeri i no ken tok olsem, ‘Dispela em i wanem kain samting?’ Long wanem, olgeta samting Bikpela i wokim i gat wok bilong ol.

²² “Blesing bilong Bikpela i olsem wara i tait na i karamapim graun i drai. Na i olsem bikpela ren i pundaun na i wasim ol gaden. ²³ Tasol belhat bilong em bai i kapsait antap long ol haiden, olsem bipo em i kros na i mekim ol gutpela wara i

kamap wara i pait long maus. ²⁴ Long ol stretpela manmeri, rot bilong Bikpela i gutpela tasol. Tasol ol hul i pulap long rot bilong ol manmeri bilong mekim sin. ²⁵ Oltaim oltaim Bikpela i save givim ol gutpela samting long ol stretpela manmeri na ol samting nogut long ol man i save mekim sin. ²⁶ Ol manmeri i mas i gat ol dispela samting, wara na paia na ain na sol na susu na hani na wain na wel na kaikai na klos. ²⁷ Ol dispela samting i save helpim ol stretpela manmeri, tasol long ol manmeri bilong mekim sin dispela ol samting i save kamap olsem samting nogut. ²⁸ Bikpela i bin mekim kamap sampela win bilong bagarapim ples na bilong soim belhat bilong em long ol manmeri. Taim olgeta samting i dai pinis, ol win bai i kapsaitim strong bilong ol, na kros bilong Bikpela bai i pinis.

²⁹ “Em i mekim ol arapela samting tu bilong bagarapim ples, em paia na ren ais na taim bilong hangre na taim bilong i dai. ³⁰ Na tit bilong wel abus na snek na binatang nogut na bainat bilong kilim ol manmeri bilong mekim sin, ³¹ ol dispela samting bai i amamas long bihainim tok bilong Bikpela. Na ol i stap redi bilong mekim wok bilong ol. Na taim ol i go het bilong mekim wok, ol i no save sakim tok bilong Bikpela.”

³² Tru tumas, longtaim pinis mi bin save long ol dispela samting, na mi bin tingting planti long en, na mi bin raitim long buk.

³³ Olgeta wok bilong Bikpela i gutpela tasol, na olgeta samting em i givim, em i givim long taim em yet i makim. ³⁴ Na yu no ken tok wanpela samting

i nogut, long wanem, olgeta samting bai i kamap gutpela tasol long taim Bikpela i makim. ³⁵ Orait nau yupela i mekim bikpela singsing amamas, na litimapim nem bilong Bikpela.

40

Laip bilong ol manmeri i gat planti hevi

¹ Olgeta manmeri i mas wok hat, na bikpela hevi em i skel bilong olgeta lain bilong Adam. Dispela samting i kamap long de mama i karim ol, na i go inap long de ol i go bek long graun, em i mama tru bilong ol.* ² Tingting bilong ol manmeri i paul na ol i wari nogut, na ol i pret long de bilong i dai. ³ Maski man em i king na em i sindaun long naispela sia, o maski ol i manmeri nating na ol i sindaun long graun nating, ⁴ na maski ol manmeri i putim naispela klos na bilas bilong king, o maski ol i gat ol rabis laplap tasol, olgeta wantaim i save pilim hevi bilong kros na mangal na trabel na wari na belhat na resis, na ol i save pret long i dai. ⁵ Na taim ol manmeri i slip long bet, ol dispela wari i save paulim malolo bilong ol. ⁶ Ol i laik malolo liklik, tasol ol i no inap. Na taim ol i laik slip, ai bilong ol i op i stap. Ol driman i mekim ol i pret nogut tru, na ol i ting olsem ol arapela man i laik kilim ol i dai. ⁷ Tasol taim ol i ting ol i stap i orait, ol i kirap long slip, na ol i painimaut olsem ol i bin pret nating.

* **40:1:** Graun em i mama tru bilong ol manmeri, long wanem, God i bin kisim graun na wokim namba wan man long en. Lukim Stat 2.7 na 3.18-19.

8-9 Olgeta samting i gat laip bai i bungim bagarap na i dai. Ol bai i bungim pait na bainat na taim nogut na hangre na ol bikipela wari na sik nogut. Yes, ol manmeri na ol abus wantaim, ol bai i bungim ol dispela samting, tasol ol manmeri bilong mekim sin bai i pilim 7-pela taim moa. ¹⁰ Tru tumas, Bikipela i bin kamapim ol dispela samting nogut bilong mekim save long ol manmeri bilong mekim sin. Pasin nogut bilong ol em i as bilong bikipela tait i bin kamap bipo. ¹¹ Olgeta samting i bin kam long graun bai i go bek gen long graun. Na olgeta samting i bin kam long wara bai i go bek gen long wara.

Pasin bilong sin i no inap karim gutpela kaikai

¹² Pasin bilong grisim ol manmeri long mani na pasin bilong rongim ol manmeri bai i pinis. Tasol strongpela bilip bai i stap inap oltaim. ¹³ Ol mani i kamap long pasin bilong stil i save pinis hariap olsem wara i save drai long taim bilong biksan, na i save pinis wantu olsem klaut i pairap long taim bilong bikipela ren. ¹⁴ Ol manmeri i mekim wok marimari bai i painim bikipela amamas, tasol ol manmeri i brukim lo bai i lus olgeta. ¹⁵ Ol pikinini bilong ol manmeri bilong mekim sin, ol bai i no inap karim planti kaikai. Long wanem, ol i olsem ol diwai i sanap long ples ston. ¹⁶ Na ol i olsem ol wel pitpit i stap long arere bilong wara na ol i save drai pastaim long ol arapela gras. ¹⁷ Tasol pasin bilong mekim gut long ol manmeri, em i olsem gaden i kamapim planti gutpela samting, na pasin marimari bilong helpim ol tarangu bai i stap oltaim.

Pasin bilong pret long Bikpela em i win tru

¹⁸ Ol manmeri i gat wok na ol manmeri i lukau-tim bisnis bilong ol yet, ol i ken amamas. Tasol ol manmeri i painim bokis mani i bin hait i stap, ol i win tru.

¹⁹ Ol man i gat pikinini na ol man i kirapim nupela ples, ol manmeri i kamap bihain bai i tingim nem bilong ol. Tasol man i gat wanpela gutpela meri, em i winim dispela tupela kain man.

²⁰ Wain na musik i save mekim man i amamas. Tasol gutpela save i winim tupela.

²¹ Krai bilong mambu na pairap bilong gita i save mekim naispela musik. Tasol switpela singsing bilong ol manmeri i winim tupela.

²² Ai bilong ol manmeri i save laik long lukim samting i smat na samting i naispela tru. Tasol nupela plaua i winim dispela tupela kain samting.

²³ Pasin bilong pren o poroman wantaim em i gutpela. Tasol sindaun bilong man na meri i marit, em i winim ol.

²⁴ Sapos ol brata na ol wantok i sambai long yu long taim bilong trabel, em i gutpela. Tasol i gutpela moa sapos yu yet yu save marimari long ol arapela manmeri.

²⁵ Gol na silva i save helpim man long sindaun gut. Tasol gutpela tingting pren i save givim, em i winim tupela wantaim.

²⁶ Planti mani samting na strong bilong bodi i mekim ol manmeri i ting ol i nambawan. Tasol nogat. Ol manmeri i save pret long Bikpela na i givim biknem long em, ol i win tru. Tru tumas, man i harim tok bilong Bikpela i no inap sot long wanpela samting. ²⁷ Pasin bilong i stap aninit

long Bikpela i olsem gutpela gaden i karim planti kaikai, na man i bihainim dispela pasin bai i kisim biknem tru.

Pasin bilong askim em i no stret

²⁸ Pikinini, yu no ken bihainim pasin bilong ol manmeri i save askim askim long kisim ol samting. Sapos yu mekim olsem, mobeta yu stap long ples bilong ol man i dai pinis. ²⁹ Ol manmeri i save aigris oltaim long ol kaikai i stap long tebol bilong ol arapela manmeri, ol i olsem ol manmeri i no gat laip bilong ol yet. Sapos oltaim ol i kisim kaikai long ol arapela manmeri ol bai i pilim sem. Tasol ol manmeri i gat save na i bin skul gut, ol bai i no inap mekim dispela kain pasin. ³⁰ Pasin bilong askim askim i save swit long maus bilong ol manmeri i no gat sem. Tasol dispela pasin bai i pait long bel bilong ol.

41

Olgeta manmeri i mas i dai

¹ Dai, taim ol manmeri i amamas long planti mani samting bilong ol, yu save mekim ol i pret. Na taim olgeta bisnis bilong ol i go het gut, na ol i no wari long wanpela samting, na ol i laikim tumas ol gutpela kaikai, yu save paulim tingting bilong ol.

² Dai, taim ol manmeri i sot long ol samting na ol i no gat strong moa, yu save mekim ol i amamas. Na taim ol i lapun tru na ol i wari long olgeta samting, yu save givim bel isi long ol. Na taim ol i les na ol i kros nating oltaim, yu save givim malolo long ol.

³ Tru tumas, yu no ken pret long taim Dai i singautim yu. Tingting gut. Ol lain i go pas, ol i bin i dai, na ol lain i kam bihain ol tu bai i dai. ⁴ Bikpela yet i putim lo olsem olgeta samting i gat laip em i mas i dai, olsem na yu no inap sakim laik bilong Bikpela Antap. Maski yu stap laip inap 10-pela krismas o wan handet krismas o wan tausen krismas, long ples bilong ol man i dai pinis i no gat wanpela bai i askim yu long en.

Ol manmeri i mas lukautim gutpela nem bilong ol

⁵ Ol pikinini bilong ol manmeri bilong mekim sin ol i save hambak nogut tru, na ol i save go oltaim long ples ol manmeri nogut i stap long en. ⁶ Olgeta samting ol i kisim long ol papamama bai i lus, na nem nogut bai i stap oltaim long ol pikinini bilong ol. ⁷ Olsem na bai ol i sutim tok i go long papa nogut bilong ol, long wanem, em yet i bin bagarapim nem bilong ol.

⁸ Yupela ol manmeri nogut, yupela lukaut. Long wanem, yupela i bin givim baksait long lo bilong Bikpela Antap Tru. ⁹ Taim mama i karim yupela, nem nogut i stap pinis long yupela. Na taim yupela i dai, nem nogut bilong yupela bai i stap yet. ¹⁰ Olgeta samting i bin kamap long graun, bai i go bek gen long graun. Olsem na ol manmeri i kisim nem nogut bai i go bagarap olgeta.

¹¹ Taim wanpela man o meri i dai, ol manmeri i save krai sori long em. Tasol sapos em i man o meri nogut, bai ol i no tingim nem bilong em moa. ¹² Lukautim gutpela nem bilong yu. Long wanem, taim yu dai, mani bilong yu bai i pinis hariap, tasol

gutupela nem bilong yu bai i winim taim. ¹³ Maski yu gutpela man o meri, laip bilong yu bai i pinis, tasol gutpela nem bilong yu bai i stap.

Pasin yu mas sem long en

¹⁴ Ol pikinini, sapos yupela i bihainim gut skul bilong mi bai yupela i painim bel isi. Gutpela tingting ol manmeri i no autim, em i olsem wanpela bokis mani i stap hait. Long wanem, em i stap nating na em i no inap long helpim ol man. ¹⁵ Sapos ol manmeri i haitim longlong tingting bilong ol, em i gutpela. Tasol sapos ol i haitim gutpela pasin bilong ol, em i no gutpela tumas.

¹⁶ Olsem na mi tokim yupela, harim gut tok bilong mi. Sampela taim yupela i mas sem na sampela taim nogat. Ol arapela manmeri i no gat wankain tingting long dispela tok bilong mi.

¹⁷ Sapos yupela i mekim pasin doti, yupela i mas sem long ai bilong papamama, na sapos yupela i mekim tok giaman, yupela i mas sem long ai bilong king o hetman. ¹⁸ Sapos yupela i brukim lo, yupela i mas sem long ai bilong jas o kiap, na sapos yupela i mekim pasin nogut, yupela i mas sem long ai bilong ol manmeri i bung. ¹⁹ Sapos yupela i giamanim ol poroman o pren, yupela i mas sem long ai bilong ol, na sapos yupela i stilim ol samting bilong ol wanples, yupela i mas sem long ai bilong ol. ²⁰ Yupela i mas sem long brukim gutpela kontrak bilong God, na yupela i mas sem sapos yupela i pasim kaikai long ol rabisman. ²¹ Sapos yupela i pes tudak taim yupela i givim o kisim presen, na sapos yupela i no bekim gude bilong ol arapela manmeri, yupela

i mas sem. ²² Yupela i mas sem sapos yupela i lukluk strong long ol pamukmeri. Na yupela i mas sem sapos yupela i tok “nogat” long askim bilong wantok. ²³ Sapos yupela i paulim presen o stilim hap samting bilong ol arapela manmeri, yupela i mas sem. Na sapos yupela i aigris long maritmeri, yupela i mas sem. ²⁴ Yupela i mas sem sapos yupela i hambak nabaut wantaim wokmeri bilong ol arapela manmeri. Yupela i no ken i go long rum slip bilong ol. ²⁵ Yupela i mas sem sapos yupela i tok nogut long ol pren. Na sapos yupela i tok baksait long taim yupela i givim presen, yupela i mas sem. ²⁶ Sapos yupela i mekim planti toktok nabaut long ol samting yupela i bin harim, na sapos yupela i autim ol tok hait, yupela i mas sem. ²⁷ Tru tumas, sapos yupela i sem tru long mekim ol dispela pasin nogut, orait ol manmeri bai i givim gupela nem long yupela.

42

Pasin yu no ken sem long en

¹ Nau bai mi tokaut long ol samting yu no ken sem long en. Na yu no ken larim tingting bilong ol arapela manmeri i bosim yu. ² Yu no ken les long lo bilong Bikpela Antap Tru, na long kontrak bilong em, na tu long skelim pasin bilong ol wantok na ol man bilong ol arapela lain long wankain pasin tasol. ³ Yu no ken sem long stretim dinau wantaim wanwok o poroman bilong yu, na tu long tilim ol samting bilong papa i go long ol lain bilong yu. ⁴ Yu no ken sem long wok wantaim stretpela skel, na tu long baim na salim ol samting, maski

em i bikpela o liklik samting. ⁵ Yu no ken sem long kisim winmani long wok bisnis bilong yu, na tu long paitim ol pikinini bilong yu, na long mekim save tru long wokboi nating i bikhet. ⁶ Yu no ken sem long haitim gut ol mani samting bilong yu, sapos meri bilong yu em i meri bilong lukluk stil. Na tu long lokim olgeta samting sapos planti manmeri i save go i kam long haus bilong yu. ⁷ Yu no ken sem long kaunim hamas samting yu givim long ol arapela manmeri, na tu long raitim long buk hamas samting yu bin tilim o kisim. ⁸ Yu no ken sem long skulim ol manmeri i longlong na i no gat save, na tu long krosim ol lapun manmeri i bihainim pasin bilong mangi tasol. Tru tumas, sapos yu kisim gutpela skul, orait olgeta manmeri bai i givim gutpela nem long yu.

Papa i wari long pikinini meri bilong em

⁹ Pikinini meri i no save, em i mekim papa i wari moa yet. Em i no save, long nait papa i save tingting planti na em i no pasim ai. Taim pikinini i yangpela yet, papa i save wari, nogut pikinini bai i no inap marit. Na sapos em i marit, nogut man bilong en i no lukautim em gut. ¹⁰ Taim pikinini i stap singel yet, papa i save wari, nogut wanpela man i paulim em. Na taim em i stap yet long haus, papa i wari, nogut em i kisim bel. Na taim em i gat man pinis, papa i wari, nogut em i no karim pikinini.

¹¹ Sapos pikinini meri i bikhet, pasim em i stap long haus. Nogut em i hambak nabaut, na ol birua i lap long yu, na ol manmeri long taun na long

ples bung ol i tok pilai long yu. Olsem na bai yu sem moa yet long ai bilong planti manmeri. ¹² Yu no ken larim em i raun nabaut bai ol man i aigris long naispela pes bilong em. Na yu mas pasim em, nogut em i mauswara nating wantaim ol maritmeri. ¹³ Long wanem, ol meri inap long bagarapim ol arapela meri olsem ol binatang i save bagarapim ol klos.

¹⁴ Man i hambak em i nogut, tasol meri i aigris em i nogut olgeta. Long wanem, em i semim yu na i bagarapim gutpela nem bilong yu.

Ol samting God i bin wokim i save soim biknem bilong em

(Sapta 42.15–43.33)

God i mekim kamap ol naispela samting tru

¹⁵ Nau mi laik tingting bek long ol wok bilong Bikpela, na mi laik tokaut long ol samting mi bin lukim. Bikpela yet i save tok na ol samting i kamap. ¹⁶ San i givim lait long olgeta samting. Olsem tasol, Bikpela i pulapim ol samting long strong na long laip bilong em. ¹⁷ Maski Bikpela i givim pawa long ol lain ensel bilong em, ol i no inap long tokaut long olgeta bikpela wok bilong em. Nogat tru. Long wanem, Bikpela Antap Tru i bin wokim olgeta samting, bai olgeta samting bilong heven na graun i ken i stap gut na litimapim nem bilong em. ¹⁸ Em i save tru long ol samting i stap daunbilo tru long solwara na insait long bel bilong ol manmeri. I no gat wanpela tingting i hait long em. Long wanem, Bikpela Antap Tru em i save long olgeta samting, na em i klia tru long

samting i kamap long ol kain kain taim. ¹⁹ Bikpela i save tokaut long ol samting bilong bipo na long ol samting bilong bihain, na em i mekim ol samting i hait i kamap ples klia. ²⁰ Em i save long olgeta kain tingting, na i no gat wanpela toktok inap hait long em. ²¹ Ol wok bilong en i gutpela tumas, na i soim bikpela save bilong em. Na em wanpela tasol i save stap oltaim oltaim. Bikpela em i nambawan tru, na i no gat wanpela samting em i mas kisim o em i mas lusim. Na i no gat wanpela man o meri inap skulim em. ²² Olgeta wok bilong Bikpela i smatpela tru, na i naispela olsem lait bilong paia. ²³ Ol dispela samting i save stap na i wok oltaim, na olgeta wan wan samting i gat wok bilong ol na i bihainim stret tingting bilong Bikpela. ²⁴ Em i wokim olgeta samting i kamap tupela tupela, na wan wan i gat poroman bilong em. ²⁵ Na i no gat wanpela samting i stap nating. Olgeta wan wan samting i save helpim ol poroman bilong ol yet long kamap gutpela moa. Ating i no gat man i ken les long lukim ol naispela wok Bikpela i save wokim.

43

God i wokim san

¹ Olgeta hap bilong skai i lait moa yet na lait bilong skai i olsem bilas i nais tumas long lukim. ² Taim san i kamap long moning, lait bilong en i tokaut long ol naispela wok bilong Bikpela Antap Tru. ³ Taim san i stap antap em i mekim graun i drai tru, na paia bilong en i kukim skin bilong olgeta manmeri. ⁴ Man i winim paia long aven em i pilim paia i hat moa. Tasol paia bilong san i hat

moa yet na i save kukim ol maunten. San i sutim strongpela lait i go na dispela i save bagarapim tru ai bilong ol manmeri. ⁵ Tru tumas, Bikpela em i nambawan olgeta, long wanem, em i bin wokim san. Na san i save harim tok bilong Bikpela na i wokabaut hariap long rot bilong em.

God i wokim mun

⁶ Mun tu i save bihainim stret taim bilong em long makim ol wan wan mun na ol taim bilong yia, ⁷ na long makim ol bikpela de bilong lotu.* Lait bilong mun i save kamap bikpela na bihain em i wok long i dai gen. ⁸ Mun bilong skai i givim nem long ol mun bilong yia. Na pasin bilong em long kamap bikpela na go liklik gen em i narakain olgeta. Em i soim lait long ol ami bilong heven. Em i stap antap tru long skai na em i soim lait long ol manmeri i wokabaut long nait.

God i wokim ol sta na renbo

⁹ Lait bilong ol sta i mekim skai i luk nais tumas, na i bilasim tru ples bilong Bikpela long heven. ¹⁰ God i holi, em i tok, na ol sta i sanap i stap long ples em i bin makim. Na ol i no les long was i stap.

¹¹ Lukim renbo, na litimapim nem bilong Bikpela. Long wanem, Bikpela i bin pulapim ol kain kain kala long em, olsem na em i smatpela

* **43:7:** Tupela bikpela de bilong lotu bilong ol Israel i save kamap long namel tru bilong mun, em long taim mun i kamap bikpela tru long skai. Bikpela De Bilong Tingim De God I Larim Ol Israel I Stap Gut, em i kamap long de namba 14 bilong namba wan mun (lukim Wok Pris 23.5), na Ol Bikpela De Bilong I Stap Long Haus Win, ol i save stat long de namba 15 bilong namba 7 mun (lukim Wok Pris 23.34).

tru. ¹² Bikpela Antap Tru i bin sanapim em olsem naispela ring i gat lait bilong bilasim skai.

Ol arapela bikpela samting God i wokim

¹³ Bikpela i tok na kwiktaim ais i pundaun. Na wantu em i salim lait bilong klaut i kam bilong soim belhat bilong em. ¹⁴ Olsem tu em i opim ol bakstua bilong heven na ol klaut i raun nabaut i go olsem ol pisin. ¹⁵ Long bikpela strong bilong em, em i hipim ol klaut na ol i kamap ais, na bihain em i brukim ol na tromoi ol nabaut. ¹⁶ Taim ol i lukim Bikpela i kam, ol maunten i gurua. Na taim em i tok, strongpela win bilong hap saut i kirap. ¹⁷ Maus bilong en i pairap na graun i seksek, na bikpela win bilong hap not wantaim raunwin i kamap. ¹⁸ Em i salim ais i kam olsem ol pisin i flai i kam, na olsem ol grasopa i pundaun long graun. Ol manmeri i lukim ais i naispela na i waitpela tumas, na ol i amamas long lukim ais i pundaun isi isi. ¹⁹ Long moningtaim em i karamapim graun long narakain ais i luk olsem sol, na i save kamap sap moa olsem ol nil bilong kanda. ²⁰ Em i salim kolwin i kam long hap not, na em i senisim ol wara na ol i kamap ais. Olsem na ais i karamapim olgeta raunwara na i luk olsem wara i putim siot kapa bilong pait. ²¹ Strong bilong Bikpela i save kukim ol maunten na ol ples wesana, na ol liklik gras i drai na i paia. ²² Na bihain liklik ren i mekim olgeta samting i kamap orait gen, na wara bilong nait i mekim ol gras i kamap grinpela gen. ²³ Long save bilong em, Bikpela i brukim strong bilong solwara na planim ol ailan long en. ²⁴ Ol boskru bilong sip i stori long ol samting nogut bilong solwara,

na yumi save tingting planti long ol toktok bilong ol. ²⁵ Long wanem, long solwara i gat ol narakain samting i bikpela tru, em ol kain kain pis na ol traipela snek. ²⁶ Bikpela yet i givim strong long ol wok bilong em, olsem na ol samting i ran gut. Em i tok na olgeta samting i stap stret.

²⁷ Yumi ken stori moa yet, tasol yumi no inap long pinisim ol stori. Orait yumi sotim tok olsem, Bikpela em i as bilong olgeta samting. ²⁸ Em i winim olgeta samting em i bin mekim. Ating yumi gat strong inap long litimapim nem bilong em? ²⁹ Bikpela em i antap tru, na olgeta samting i save pret long em. Na strong bilong em, em i nambawan tru. ³⁰ Taim yupela i litimapim nem bilong Bikpela, yupela i no ken malolo long tok amamas long em, long wanem, em i antap moa moa yet. Pinisim olgeta strong bilong yupela long litimapim nem bilong em. Na yupela i no ken les, long wanem, tok amamas bilong yupela i no inap long em. ³¹ Husat i bin lukim Bikpela na em inap stori gut long ol pasin bilong em? Husat inap givim biknem long Bikpela inap long skel bilong em? ³² Tru, yumi bin lukim sampela wok bilong Bikpela. Tasol planti ol arapela samting i stap hait yet. ³³ Bikpela tasol i mekim kamap olgeta samting, na em i tilim gutpela save long ol stretpela manmeri.

Ol manmeri bilong bipo i bin mekim ol gutpela pasin tru

(Sapta 44.1–50.26)

44

Tok amamas long ol tumbuna

¹ Nau yumi mas tok amamas long ol bikman na long ol tumbuna bilong bipo. ² Bikipela i bin givim biknem long ol, na bipo yet em i soim strong bilong em long ol. ³ Sampela bilong ol i bin holim wok king, na ol i kisim namba, long wanem, ol i gat strong. Sampela i gat save na ol i givim gutpela skul, na ol i bin mekim tok profet. ⁴ Sampela i stiaim gut ol manmeri long taim bilong kibung, na ol i save autim gutpela toktok long ol manmeri. Long wanem, ol i save gut long ol lo na ol kastam. ⁵ Sampela i bin wokim ol nupela singsing, na sampela i raitim ol stori. ⁶ Sampela i stap bikman, long wanem, ol i gat planti mani samting, na ol i sindaun gut long ples bilong ol. ⁷ Ol dispela manmeri i bin kisim biknem namel long ol lain bilong ol, na ol manmeri i bin givim biknem long ol long taim ol i stap laip yet. ⁸ Biknem bilong sampela manmeri i stap yet, na ol manmeri i wok yet long litimapim nem bilong ol. ⁹ Tasol sampela i lus olgeta. Taim ol i dai pinis, i no gat manmeri i save tingim ol moa. I luk olsem, ol wantaim ol pikinini bilong ol, ol i no bin i stap.

¹⁰ Orait nau yumi tok amamas long ol stretpela manmeri i bin mekim ol gutpela pasin na ol manmeri i no bin lusim tingting long ol. ¹¹ Gutpela nem na gutpela pasin bilong ol i go long ol pikinini, na long ol tumbuna bilong ol i kam bihain. ¹² Ol pikinini bai i holimpas ol kontrak bilong Bikipela, na ol tumbuna pikinini bai i bihainim stret tok bilong ol papa bilong ol. ¹³ Lain bilong ol i no ken

pinis, na nem bilong ol bai i stap oltaim. ¹⁴ Taim ol i bin i dai ol i painim gutpela malolo, na nem bilong ol i stap oltaim oltaim. ¹⁵ Olgeta manmeri bai i tokaut long gutpela save bilong ol tumbuna bilong bipo, na ol manmeri i stap long kibung bai i tok amamas long ol.

Enok na Noa

¹⁶ Enok i bin wokabaut wantaim Bikpela, na Bikpela i kisim em i go antap. Em i bin skulim ol manmeri i kam bihain long pasin bilong tanim bel.

¹⁷ Bikpela i lukim Noa em i stretpela man tru, na long taim ol arapela manmeri i kisim bagarap, em wanpela tasol i stap gut. Olsem na taim bikpela tait i pinis, liklik lain manmeri tasol i stap yet long graun. ¹⁸ Na Bikpela i mekim kontrak bilong oltaim wantaim Noa, bai bikpela tait i no ken i kam gen bilong pinisim olgeta samting i stap laip.

Abraham

¹⁹ Abraham em i bikpela tumbuna bilong planti manmeri, na i no gat wanpela man i bin kisim biknem olsem em. ²⁰ Em i bihainim lo bilong Bikpela Antap Tru, na Bikpela i mekim kontrak wantaim em. Na Abraham i putim mak bilong dispela kontrak long bodi bilong em, na long taim bilong traim, em i bihainim tok bilong Bikpela. ²¹ Olsem na Bikpela i tok tru antap na i tok promis long em, bai olgeta lain pipel long graun i kisim blesing long lain bilong em. Na bai em i mekim ol lain pikinini bilong en i kamap planti olsem wesam

long graun. Na bai em i litimapim ol olsem ol sta bilong skai. Na bai em i givim bikpela hap graun long ol. Dispela graun i stap namel long tupela solwara, na mak bilong en i stat long wara Yufretis na i go inap long pinis bilong graun.

Aisak na Jekop

²² Long Aisak tu, Bikpela i mekim wankain promis, long wanem, em i pikinini bilong Abraham. ²³ Na bihain dispela kontrak wantaim blesing bilong olgeta manmeri i go long Jekop. Na Bikpela i promis bai em i blesim em, na bai em i givim hap graun long em na bai em i tilim dispela graun na i givim long ol 12-pela lain.

45

Moses

¹ Bikpela i kirapim wanpela stretpela man long lain bilong Jekop, na olgeta manmeri i laikim em tru. Em i pren bilong God na bilong ol manmeri wantaim, na nem bilong em Moses. Na yumi amamas long tingim em. ² Bikpela i givim biknem long em i wankain olsem nem bilong ol ensel, na i mekim em i strong moa na ol birua i pret long em. ³ Long maus bilong Moses, Bikpela i bin wokim planti mirakel, na long dispela pasin em i givim pawa long em long ai bilong ol king. Bikpela i makim em bilong i stap lida bilong ol manmeri, na em i strongim Moses bai em inap long lukim pes bilong em. ⁴ Moses i save harim tok na i save daunim em yet, olsem na em i kamap stretpela

44:22: Stt 17.19, 26.3-5, 27.28, 28.14

45:1: Kis 6.28–11.10,

20.1-21

man, na Bikipela i makim em bilong i stap namba wan namel long ol manmeri. ⁵ Bikipela i bin toktok wantaim em, na i bringim em i go insait long klaut i tudak. Na Bikipela i soim pes bilong em long Moses na i putim ol lo long han bilong em. Ol dispela lo i save givim laip na gutpela tingting. Long wanem, Bikipela i laik skulim ol lain bilong Jekop long kontrak bilong em. Em i laik skulim ol Israel long ol lo bilong em.

Aron

⁶ Long lain bilong Livai Bikipela i makim nara-pela wokman tu bilong em. Em i Aron, brata bilong Moses. ⁷ Bikipela i mekim wanpela kontrak wantaim em, olsem na em i mekim Aron i kamap pris bilong ol manmeri. Na Bikipela i bilasim em long naispela laplap, na i givim em longpela klos i dia tumas. ⁸ Bikipela i karamapim em long smatpela bilas, na em i givim ol mak bilong wok pris long em, em wanpela naispela trausis na wanpela longpela klos bilong putim aninit na wanpela siot. ⁹ Bilas bilong dispela longpela klos i luk olsem ol pikinini bilong diwai pomigranet, na tu i gat planti belo gol i hangamap i stap long en. Ol dispela belo i save krai long taim em i wokabaut, na nois bilong ol i save pairap long haus lotu bai Bikipela i ken tingim ol manmeri bilong em. ¹⁰ Ol man i gat save long wokim ol klos, ol i bilasim dispela klos bilong pris long gol na long blupela na retpela tret. Na ol arapela man i gat save, ol i wokim paus bilong putim tupela ston tambu bilong kisim save long laik bilong God. Na ol i samapim dispela paus long

tret i retpela tru. ¹¹ Ol man i gat save long wokim ol samting long gol, ol i bilasim paus long ol ston i dia tumas. Ol i bin katim ol dispela ston na putim ol mak long ol na ol i bilasim ol. Na ol i raitim nem bilong ol 12-pela lain bilong Israel antap long ol. ¹² Na narapela man i gat save, em i wokim bikpela ring gol bilong pasim laplap i stap long het bilong Aron. Na long dispela ring em i raitim tok olsem, "Tambu." Dispela bilas em i nambawan tru na i gat kain kain mak na i naispela tumas long lukim. ¹³ Taim Aron i no i stap yet i no gat kain bilas olsem i stap. Nogat. Na i tambu tru long ol arapela man i ken putim. Inap oltaim, ol pikinini man bilong Aron na ol lain tumbuna bilong em, ol tasol inap putim dispela bilas. ¹⁴ Olgeta de Aron i mas bringim ofa bilong paia i kukim olgeta, na em i mas mekim olsem tasol long moning na long apinun, i go inap oltaim.

¹⁵ Moses i welim Aron bilong mekim em i kamap pris. Em i mekim kontrak bilong oltaim wantaim Aron na ol lain tumbuna bilong em. Dispela kontrak i stap oltaim olsem heven i stap oltaim. Aron i mas i go pas bilong lotuim Bikpela na bilong mekim wok pris na bilong blesim ol manmeri long nem bilong Bikpela. ¹⁶ Moses i makim em namel long olgeta arapela man, bai em wanpela i ken bringim ol ofa wantaim smok i gat gutpela smel i go long Bikpela. Olsem na bai Bikpela i no ken tingim moa ol sin bilong ol manmeri bilong em. ¹⁷ Na Moses i tokim Aron bai em i gat pawa bilong harim na lukautim ol kot,

na long skulim ol lain bilong Jekop long tok bilong Bikipela, na long tok klia long ol Israel long ol lo.

¹⁸ Ol arapela man, em Datan na Abiram na ol lain bilong ol, na Kora tu wantaim ol lain bilong em, ol i bin kros na belhat long Aron. Long ples drai, ol i mangalim wok bilong em. Olsem na ol i wok wantaim bilong daunim Aron. ¹⁹ Bikipela i lukim ol, na em i no laikim pasin bilong ol. Nogat tru. Em i belhat nogut long ol na i pinisim ol. Em i wokim ol mirakel na bikipela paia i kilim ol i dai.

²⁰ Bikipela i mekim nem bilong Aron i go bikipela moa yet, na em i putim lo olsem, “Ol manmeri i mas givim namba wan kaikai bilong gaden long lain bilong Aron, na oltaim ol i mas bringim planti bret i kam long ol.” ²¹ Bikipela i bin mekim dispela lo bilong helpim Aron wantaim ol lain pikinini bilong em, bai ol i ken kisim kaikai long ol ofa ol manmeri i bin bringim i kam long Bikipela. ²² Tasol lain bilong Aron i no bin kisim wanpela hap graun olsem ol arapela lain, na ol i no papa bilong wanpela hap graun. Nogat. Bikipela yet em i papa bilong ol. Em i lukautim ol, long wanem, em yet i olsem as ples bilong ol.

Finias

²³ Finias, em pikinini bilong Eleasar, em i namba 3 man long kisim biknem. Em i save bihainim gutpela pasin tru, long wanem, em i wari tumas long harim tok bilong Bikipela. Na taim ol manmeri i givim baksait long Bikipela, Finias i sanap strong. Olsem na Bikipela i marimari

gen long ol Israel. ²⁴ Olsem na Bikpela i mekim kontrak wantaim Finias, pren tru bilong em, bai em i lukautim ol samting bilong lotu na go pas long ol manmeri. Na Bikpela i givim wok bilong hetpris long em na long ol lain pikinini bilong em inap oltaim. ²⁵ Bikpela i bin mekim kontrak wantaim Devit, em pikinini bilong Jesi bilong lain bilong Juda, bai wok king i go long ol lain pikinini bilong Devit tasol. Olsem tu, wok pris bilong Aron bai i go long ol lain tumbuna pikinini bilong Aron tasol.

²⁶ Mi prea bai Bikpela i ken givim gutpela tingting long yupela, bai yupela inap long stiaim stret ol manmeri bilong em. Olsem na bai gutpela sindaun bilong yupela i no ken pinis na biknem bilong yupela i ken i stap oltaim oltaim.

46

Josua na Kalep

¹ Josua, pikinini bilong Nun, em i strongpela man bilong pait, na em i kisim ples bilong Moses long mekim wok profet. Em i bihainim mining bilong nem Josua, em i olsem Bikpela i save helpim. Long wanem, em i lukautim tru ol lain bilong Bikpela. Em i mekim save long ol birua i bin kirapim pait long ol Israel. Em i daunim ol pinis, orait ol Israel i kisim graun bilong ol. ² Em i kisim biknem tru taim em i kisim bainat na i go pas long pait long ol birua long ol bikpela taun. ³ I no gat wanpela man bilong bipo i bin sanap strong olsem Josua. Long wanem, em i bin i go pas long ol pait bilong Bikpela. ⁴ Josua i pasim san, bai em i no ken

i go daun hariap, na wanpela de i kamap olsem tupela. ⁵ Taim ol birua i banisim em long olgeta hap, em i singaut long Bikpela Antap Tru bai em i strongim em. Na Bikpela Antap i harim em, na em i tromoim traipela ren ais antap long ol birua. ⁶ Josua i mekim save tru long dispela lain, na long taim ol i ran i go daun long sait bilong maunten, em i pinisim ol man i wok long pait yet. Olsem na olgeta lain pipel i save, Josua em i strongpela man bilong pait na em i bihainim stret laik bilong Bikpela I Gat Olgeta Strong.

⁷ Na long taim bilong Moses Josua wantaim Kalep, pikinini bilong Jefune, tupela i bin harim tru tok bilong Bikpela. Tupela i sanap strong long taim ol manmeri i bikhet na tupela i toktok strong long ol manmeri bai ol i no ken mekim sin, na tupela i sarapim ol long taim ol i tok kros. ⁸ Namel long ol 600 tausen man bilong pait i bin lusim Isip, dispela tupela man tasol i no i dai. Olsem na tupela i bringim ol Israel i go kamap long graun Bikpela i bin promis long givim ol. Dispela graun i gat planti kaikai, na susu na hani i pulap long en. ⁹ Na Bikpela i givim strong long Kalep, na dispela strong i stap wantaim em inap em i lapun pinis. Olsem na em i go sindaun long ol ples maunten, na ol tumbuna pikinini bilong en i kamap papa bilong dispela hap graun. ¹⁰ Dispela stori i skulim olgeta pikinini bilong ol Israel olsem, em i gutpela pasin tru long bihainim tok bilong Bikpela.

Ol hetman

¹¹ Olgeta wan wan hetman, ol i no bin givim

baksait long Bikipela na ol i no lotu long ol giaman god. Na ol manmeri i tingim ol, ol i ken amamas. ¹² Mi prea bai ol pasin bilong ol dispela bikman i dai pinis i ken kamap gen. Na mi prea bai ol lain pikinini bilong ol i ken bihainim wankain pasin.

Samuel

¹³ Bikipela i laikim tumas Samuel. Em i profet bilong Bikipela, na em i kamapim lain bilong ol king, taim em i welim ol hetman bilong bosim ol manmeri. ¹⁴ Em i bihainim lo bilong Bikipela na em i stiaim ol manmeri, olsem na Bikipela i was gut long ol lain bilong Jekop. ¹⁵ Samuel em i wanpela profet tru, na ol manmeri i save olsem ol driman bilong en i save kamap tru tasol. ¹⁶ Taim ol birua i banisim em long olgeta hap, Samuel i singaut long Bikipela I Gat Olgeta Strong bai i helpim em. Na em i ofaim wanpela pikinini sipsip long em. ¹⁷ Na Bikipela i singaut strong long heven, na olgeta manmeri i harim maus bilong en i pairap. ¹⁸ Samuel i pinisim tru ol lida bilong ol lain bilong Tair na ol hetman bilong ol Filistia. ¹⁹ Na taim em i laik i dai, Samuel i tok tru antap long ai bilong Bikipela na long ai bilong king olsem, “Mi no bin kisim wanpela liklik samting bilong narapela man. Nogat tru.” Na i no gat wanpela man i tok, em i giaman. ²⁰ Na taim em i dai pinis, em i tok profet yet, na spirit bilong en i toksave long king long ol birua bai i kilim em i dai. Taim em i stap long ples bilong ol man i dai pinis, em i salim dispela tok profet i kam bilong rausim sin bilong ol manmeri.

47

Natan na Devit

¹ Bihain long Samuel, Natan i kamap na em i mekim wok profet long taim bilong Devit.

² Ol manmeri i save makim gutpela gris bilong abus bilong mekim ofa long Bikpela. Olsem tasol God i bin makim wanpela gutpela man, nem bilong en Devit long kamap hetman bilong ol pikinini bilong Israel. ³ Ol laion na ol bea i no inap long Devit, long wanem, Devit i bin ranim ol olsem em i save ranim ol pikinini sipsip na ol yangpela meme. ⁴ Taim em i mangi yet, em i mekim nem bilong ol Israel i kamap gutpela gen, long wanem, em i kilim i dai wanpela traipela man. Em i sutim ston long katapel tasol na Goliat i pundaun na bikmaus bilong en i pinis. ⁵ Devit i bin singaut long Bikpela Antap Tru, na em i kisim strong long em bilong winim dispela traipela man bilong pait. Na long dispela pasin Devit i litimapim biknem bilong ol lain manmeri bilong em. ⁶ Na ol i amamasim em, long wanem, em i bin kilim i dai 10 tausen man. Na ol i litimapim nem bilong em taim em i kamap king, long wanem, Bikpela i bin mekim gut tru long em. ⁷ Devit i bin mekim save tru long olgeta lain birua bilong em, na em i pinisim olgeta pawa bilong ol Filistia, olsem na ol strong bilong ol i pinis i kam inap nau.

⁸ Long olgeta samting Devit i mekim, em i givim bikpela biknem na tenkyu long God i holi na i Antap Tru. Em i laikim tumas Bikpela, olsem na em i singsing amamas tru long em. ⁹ Em i makim

47:1: 2 Sml 7.2-3, 12.1 **47:2:** 1 Sml 17.34–18.7, 2 Sml 5.7, 8.1, 12.13

ol man bilong sanap klostu long alta bai ol i mekim naispela singsing wantaim gita. ¹⁰ Em i makim ol bikpela de bilong lotu na em i mekim ol i kamap gutpela tru. Olsem na ol manmeri i save litimapim nem holi bilong Bikpela, na long taim san i no kamap yet, haus lotu i pairap long singsing bilong ol. ¹¹ Bikpela i lusim ol sin bilong Devit, na i givim biknem long em inap oltaim. Bikpela i mekim wanpela kontrak wantaim em, na Devit i kamap king, olsem na Devit i kisim bikpela namba namel long ol Israel.

Solomon

¹² Bihain long Devit, pikinini bilong em, Solomon, i kisim ples bilong em. Gutpela tingting na save i pulap tru long em, na long hatwok bilong papa em i sindaun gut tasol. ¹³ Taim Solomon i stap king, em i gat gutpela taim na Bikpela i givim bel isi tru long em. Olsem na em i bin wokim wanpela haus bilong Bikpela, bai dispela haus i ken stap haus bilong God inap oltaim. ¹⁴ Solomon, taim yu stap yangpela yet, save bilong yu i win tru. Gutpela tingting na save i pulap long yu olsem wara i pulap long bikpela wara. ¹⁵ Ol manmeri long olgeta hap i kisim save long gutpela tingting bilong yu, na yu bin skulim ol long ol stori na tok piksa. ¹⁶ Biknem bilong yu i kamap pinis long ol ailan i stap longwe tumas, na ol i amamas long gutpela pasin yu bin kirapim. ¹⁷ Ol manmeri bilong olgeta ples i save long ol song bilong lotu na ol skul na ol tok piksa bilong yu, na long ol bekim yu bin givim long ol askim bilong ol manmeri.

¹⁸ Long nem bilong God, Bikpela bilong ol Israel, yu bin hipim planti silva na gol.

¹⁹ Tasol ol meri i bin mekim yu i pundaun, na mangal bilong yu i bosim yu. ²⁰ Yu bagarapim nem bilong yu na bilong ol tumbuna pikinini bilong yu. Longlong pasin bilong yu i givim bel hevi long ol pikinini, olsem na taim nogut i kamap long ol. ²¹ Na kantri bilong yu i bruk tupela hap, na long hap bilong Efraim wanpela bikhet lain i kamap. ²² Tasol Bikpela i marimari yet long ol lain bilong yu, na em i no brukim ol promis em i bin mekim. Em i no laik pinisim ol lain bilong pren bilong em, Devit. Long wanem, Bikpela i bin makim Devit bilong mekim wok bilong em. Olsem na Bikpela i larim hap lain bilong Jekop i stap na em i orait long lain bilong Devit i no ken pinis.

Rehoboam na Jeroboam

²³ Taim Solomon i dai pinis na em i malolo wantaim ol tumbuna bilong em, orait wanpela pikinini i kisim ples bilong em. Em i Rehoboam. Em i longlong man tru na em i no gat tingting olgeta. Wok gavman bilong en i mekim ol manmeri i pundaun.

²⁴ Bihain Jeroboam, pikinini bilong Nebat, i kamap na em i pulim ol Israel long mekim sin, na em i stiaim ol Efraim i go long rot nogut. Dispela lain i hipim planti sin, olsem na Bikpela i rausim ol long kantri bilong ol. ²⁵ Tru tumas, ol i bihainim

47:18: 1 Kin 10.21, 10.27 **47:19:** 1 Kin 11.1 **47:21:** 1 Kin 12.15-20 **47:22:** 2 Sml 7.15 **47:23:** 1 Kin 11.43, 12.10-30, 2 Kin 17.6, 17.18

ol kain kain kranki pasin inap long taim bekim nogut i painim ol.

48

Elaija

¹ Orait long dispela taim profet Elaija i kamap. Em i hatpela man, na ol toktok bilong en i olsem paia. ² Em i kamapim taim bilong hangre, olsem na long wok bilong em, planti manmeri i dai. ³ Em i prea strong long Bikpela na ren i no pundaun. Na tripela taim em i singautim paia i pundaun.

⁴ Elaija, yu nambawan tru, long wanem, yu bin wokim ol bikpela mirakel. I no gat wanpela man i winim yu. ⁵ Yu singaut long Bikpela Antap Tru na yu kirapim bek wanpela man i dai pinis. ⁶ Yu mekim ol king na ol bikman i gat sik i bagarap olgeta na ol i dai. ⁷ Long Sainai yu harim Bikpela i tok kros long yu, na long Horep yu harim Bikpela i tokaut long em bai i mekim save long ol birua. ⁸ Yu makim ol king bai ol i mekim save long ol king nogut, na yu kisim wanpela man long senisim yu long mekim wok profet. ⁹ Taim yu go long heven, wanpela karis wantaim hos i lait olsem paia i kisim yu, na wanpela raunwin i pulim dispela karis i go antap.

¹⁰ Buk bilong God i tok, bai yu kam bek long taim Bikpela i makim. Bai yu mekim kol belhat bilong Bikpela, nogut kros bilong en i pairap olgeta. Na bai yu mekim papa i wanbel gen wantaim pikinini bilong em, na bai yu bringim bek ol lain bilong Jekop. ¹¹ Ol manmeri i lukim yu pinis, ol i ken

amamas, na ol manmeri yu bin helpim, ol i ken i stap bel isi, na bai mipela tu i ken painim gutpela taim.

Elisa

¹² Raunwin i kisim Elaija i go pinis, orait spirit bilong en i pulap long Elisa. Long olgeta laip bilong em, Elisa i no save pret long wanpela king, na i no gat man i bosim em. ¹³ I no gat wanpela wok i hat tumas long em, na taim em i dai pinis, em i mekim wok profet yet. ¹⁴ Long laip bilong em, em i wokim ol bikpela mirakel, na taim em i dai pinis, em i kamapim ol kain kain samting.

¹⁵ Ol manmeri i lukim ol dispela samting, tasol ol i no tanim bel, na ol i no lusim pasin bilong sin. Orait Bikpela i rausim ol long kantri bilong ol, na i tromoi ol nabaut long olgeta ples. ¹⁶ Ol i kamap liklik lain tru, tasol ol hetman bilong ol i kam yet long lain bilong Devit. Sampela bilong ol dispela hetman i mekim gutpela pasin long ai bilong Bikpela, tasol sampela bilong ol i kamapim planti pasin nogut.

Hesekia

¹⁷ Hesekia i laik mekim strong taun bilong em. Olsem na em i wokim ol baret bilong bringim wara i kam insait. Ol wokman bilong en i kisim ol hama samting ol i bin wokim long ain na ol i brukim ston na wokim baret aninit long graun. Na ol i wokim tu ol bikpela hul bilong pulimapim wara long en. ¹⁸ Long dispela taim, King Senakerip i kam pait long ol Israel, olsem

na em i salim Rapsake i kam. Dispela man em i laik bagarapim Saion, na em i bikmaus na i tok hambak long strong bilong em yet. ¹⁹ Ol i guria na han bilong ol i seksek, na ol i pret nogut tru olsem meri i pilim pen long taim bilong karim pikinini. ²⁰ Tasol ol i singaut long Bikpela bai em i marimari long ol. Ol i litimapim han bilong ol na ol i prea long em. Bikpela i holi tru, em i harim ol kwiktaim tru, na em i salim Aisaia i kam bilong helpim ol. ²¹ Bikpela i bagarapim ol ami bilong Asiria na ensel bilong en i pinisim ol.

Aisaia

²² Dispela samting i kamap, long wanem, Heskia i bihainim tok bilong profet Aisaia, em man bilong lukim tok tru long ol samting olsem dri-man. Heskia i bin harim tok bilong Bikpela, na em i bin wokabout long pasin bilong Devit, tumbuna bilong em. ²³ Long taim Aisaia i stap profet, em i bin pasim san bai em i no ken i go daun kwik, na long prea bilong em, king i winim planti krismas. ²⁴ Spirit bilong en i strongpela, olsem na em i lukim ol samting i laik kamap bihain, na em i stretim bel bilong ol manmeri i krai sori long Saion. ²⁵ Em i tokaut ples klia long ol samting i laik kamap inap long taim dispela graun i pinis, na long ol samting i hait, na i no kamap yet.

49

Josaia

¹ Nem bilong Josaia em i swit long kolim. Em i swit olsem smok i gat gutpela smel man i redim. Em i swit olsem hani ol manmeri i save kaikai, na em i naispela tru olsem musik ol i wokim long bikpela pati. ² Em i bihainim stretpela pasin bilong tanim bel bilong ol manmeri, na em i rausim ol piksa bilong ol giaman god. ³ Em i tingting tasol long mekim wok bilong Bikpela. Na taim ol manmeri i strong long bihainim pasin nogut, em yet i strong long kirapim pasin bilong God.

Jeremaia

⁴ Dedit na Hesekia na Josaia i no givim baksait long Bikpela, tasol ol arapela king i hipim planti sin. Long wanem, ol i lusim lo bilong Bikpela Antap Tru. Olsem na lain king bilong Juda i pinis olgeta. ⁵ Pawa bilong ol i go long ol arapela lain, na biknem bilong ol i go long ol lain bilong narapela kantri. ⁶ Olsem na dispela narapela lain i kam kukim taun wantaim haus lotu bilong Bikpela, na i no gat manmeri i stap moa bilong wokabaut long ol rot bilong taun. Jeremaia yet i bin tok profet long ol dispela samting bai i kamap. ⁷ Ol manmeri i bin mekim nogut long Jeremaia, maski Bikpela i bin makim em taim em i stap yet long bel bilong mama. Bikpela i bin makim em bilong mekim wok profet, na bilong kamautim na brukim na bagarapim ol samting, na bihain bilong kirapim na planim gen.

Esekiel

⁸ Esekiel i lukim wanpela samting olsem dri-man. Em i lukim God i sindaun antap long sia king bilong en na ol ensel i stap wantaim em. ⁹ Em i salim bikpela win i kam daun long ol birua, tasol em i mekim gut long ol manmeri i bihainim stretpela pasin.*

Ol 12-pela profet

¹⁰ Mi prea bai ol bun bilong ol 12-pela profet i slip nau long matmat, ol i ken kisim nupela laip. Long wanem, ol i bin strongim ol lain bilong Jekop, na ol i bin helpim ol long wetim gutpela taim i kamap.

Serubabel na Josua

¹¹ Bai mipela i litimapim nem bilong Serubabel olsem wanem? Em i olsem nambawan bilas long han bilong Bikpela. ¹² Na Josua, pikinini bilong Josadak, em i wankain tasol. Taim tupela i stap, tupela i wokim wanpela haus bilong Bikpela na putim olkain gutpela bilas long en bilong litimapim nem bilong Bikpela oltaim.

Nehemia

¹³ Ol manmeri i no ken lusim tingting long nem bilong Nehemia. Long wanem, em i wokim gen ol banis bilong biktaun i bin pundaun, na em i sanapim bek na strongim ol dua bilong taun na em i kirapim bek ol haus bilong mipela.

Ol tumbuna bilong bipo

49:8: Ese 1.3-15, 14.14-20 * **49:9:** Tok Grik i no klia tumas long dispela lain. **49:11:** Esr 3.2, Hag 2.23 **49:12:** Hag 1.1, 1.12
49:13: Neh 6.15

¹⁴ Tasol i no gat wanpela man bilong dispela graun inap long winim Enok. Long wanem, em i lusim graun na Bikpela i kisim em i go antap. ¹⁵ Na tu, i no gat wanpela man i wankain olsem Josep. Em i stiaim ol brata bilong em na em i mekim ol lain bilong en i kamap strong. Olsem na ol i lukautim gut ol bun bilong em. ¹⁶ Ol manmeri i save litimapim nem bilong Siem na Set. Tasol bikpela biknem moa yet i go long Adam, long wanem, em i namba wan namel long olgeta samting i gat laip.

50

Saimon

¹ Long taim em i stap hetpris, Saimon, pikinini bilong Onias, i bin stretim bek haus bilong Bikpela na em i mekim dispela haus i kamap gutpela gen. ² Em i strongim ol bikpela banis bilong haus bilong God, na antap long ol dispela banis em i sanapim ol liklik taua. ³ Taim Saimon i stap, ol i brukim graun bilong wokim wanpela hul wara, na bikpela bilong en i olsem wanpela raunwara. ⁴ Na tu, em i wari planti long ol manmeri bilong em, nogut ol i bagarap. Na em i strongim ol banis bilong taun, nogut ol birua i kam insait.

⁵ Taim Saimon i lusim Rum Tambu Tru, em i luk smat moa, na ol manmeri i kam bungim em. ⁶ Em i luk olsem sta bilong moning i lait antap long skai, na olsem mun i kamap bikpela olgeta. ⁷ Em i olsem san i lait antap long haus bilong Bikpela, na olsem renbo i kamap naispela tru namel long ol waitpela klaut. ⁸ Saimon i luk olsem naispela plaua i kamap nupela, na olsem purpur i stap

klostu long wara. Em i olsem nupela kru i kamap long ol diwai bilong maunten Lebanon. ⁹ Em i naispela olsem paia na smok i gat gutpela smel i stap antap long alta, na em i olsem wanpela kap ol i wokim long gol na ol i bilasim long ston i dia tumas. ¹⁰ Em i luk olsem diwai oliv i karim planti pikinini na olsem diwai saipres i sut i go antap long skai.

¹¹ Saimon i putim ol naispela klos wantaim ol kain kain bilas bilong em, na taim em i go long alta bilong Bikpela, em i kamap naispela moa. ¹² Em i kisim ol liklik ofa long han bilong ol pris, na em i sanap wantaim ol lain bilong em long ples bilong kukim ol abus. Em i luk olsem wanpela yangpela diwai sida bilong maunten Lebanon. ¹³ Em i sanap namel, na ol pris, em ol lain bilong Aron, ol i sanap raunim em olsem ol han bilong diwai pam. Ol i holim ol ofa bilong Bikpela long han bilong ol, na ol i sanap wantaim ol bilas bilong ol long ai bilong olgeta lain bilong Israel. ¹⁴ Taim Saimon i pinisim lotu long alta, em i redim ofa bilong Bikpela I Gat Olgeta Strong. ¹⁵ Em i kisim kap na i kapsaitim ofa bilong wain. Em i kapsaitim dispela ofa long as bilong alta, bai gutpela smel i kamap long Bikpela Antap, em King bilong olgeta samting. ¹⁶ Orait nau olgeta pikinini bilong Aron i singaut strong na ol i winim ol biugel bilong ol. Na ol i mekim traipela nois bai ol manmeri i ken tingim Bikpela Antap. ¹⁷ Na kwiktaim olgeta manmeri i pundaun pes i go daun long graun, na singsing bilong ol i krai naispela tru. ¹⁸ Na wanpela lain i kisim ol gita na i singsing amamas, na singsing bilong ol

i krai naispela tru. ¹⁹ Na ol manmeri i singaut long Bikpela Antap Tru na ol i prea long ai bilong God bilong marimari inap long taim ol i pinisim lotu bilong ol. ²⁰ Orait Saimon i kam daun na i litimapim han bilong em antap long olgeta lain bilong Israel. Em i amamas long kolim nem bilong God, na em i autim blesing bilong Bikpela. ²¹ Na ol manmeri i pundaun pes i go daun long graun namba 2 taim na ol i kisim blesing bilong Bikpela Antap.

Prea amamas long Bikpela

²² Orait nau yupela i tok amamas long God, em i Papa bilong olgeta manmeri. Oltaim em i save wokim ol bikpela samting. Em i save lukautim yumi long taim mama i karim yumi i kam inap nau, na em i save marimari na mekim gut long yumi. ²³ Mi prea, bai Bikpela i ken mekim yumi i amamas. Na em i ken givim gutpela taim nau long ol Israel olsem em i bin mekim bipo. ²⁴ Mi prea tu, bai em i ken marimari long yumi na em i ken rausim olgeta samting nogut long yumi.

Tripela lain pipel nogut

²⁵ Mi no laikim tru tripela lain pipel, na wanpela bilong ol i rabis olgeta. ²⁶ Narapela lain i stap long ples maunten bilong Seir, na narapela em ol lain Filistia. Na ol longlong lain tru i sindaun long hap bilong taun Sekem.

Las tok bilong Sirak

(Sapta 50.27–51.30)

²⁷ Mi, Jisas Sirak, tumbuna pikinini bilong Eleasar, mi man bilong Jerusalem. Mi laik autim olgeta gutpela tingting bilong mi, olsem na mi bin raitim dispela buk bilong givim skul na save na gutpela tingting long ol manmeri. ²⁸ Ol manmeri i tingim gut ol dispela tok, ol bai i kisim gutpela save. ²⁹ Na sapos ol i bihainim ol dispela tok, ol bai i gat strong bilong mekim olgeta wok bilong ol. Long wanem, ol bai i wokabout long lait bilong Bikpela.

51

¹ Mi laik tenkyu long yu, Bikpela na King bilong mi, na mi tok amamas long yu, God, yu Helpim bilong mi. ² Mi litimapim nem bilong yu, long wanem, yu bin was long mi na yu bin lukautim mi, na yu bin helpim mi, na mi no kisim bagarap. Pasin bilong tok giaman na tok stil i no bin mekim mi i pundaun. Taim ol manmeri i ranim mi, yu bin was long mi, na yu bin helpim mi ³ long bikpela marimari na long gutpela nem bilong yu. Yu bin helpim mi long taim ol manmeri i laik kaikaim mi. Na yu bin sambai long mi, olsem na ol manmeri i no kilim mi na ol traim i no bagarapim mi. ⁴ Yu bin banisim mi taim ol arapela manmeri i wokim paia na smok bilong kilim mi. ⁵ Yu bin lukautim mi, na mi no go daun long ples bilong ol man i dai pinis. Yu bin was long mi, na ol manmeri bilong tok nogut na tok giaman i no bagarapim mi, na ol i no kotim mi nating long ai bilong king. ⁶ Tru tumas, klostu mi bin i dai na go daun olgeta long ples bilong ol man i dai pinis. ⁷ Ol manmeri i ranim mi long olgeta hap na i no gat wanpela i

stap bilong helpim mi. Mi laik painim wanpela man bilong sambai long mi, tasol i no gat wanpela i stap. ⁸ Bikpela, nau mi tingting long marimari bilong yu, na long ol wok yu bin mekim bipo. Yu bin helpim ol manmeri i bin wetim yu, na yu bin kisim bek ol long han bilong ol birua.

⁹ Mi singaut long Bikpela Antap Tru na mi prea bai mi no ken i dai. ¹⁰ Mi krai long Bikpela, em i Papa bilong mi, bai em i no ken lusim mi long taim nogut, na bai em i helpim mi taim mi no gat strong bilong winim ol hambak manmeri. Mi no ken malolo long litimapim nem bilong yu, na long tok amamas na tok tenkyu long yu. ¹¹ Yu bin harim prea bilong mi, na yu bin helpim mi long taim mi laik kisim bagarap, na long taim ol samting nogut i kamap long mi. ¹² Olsem na bai mi tok tenkyu na tok amamas long yu, Bikpela, na bai mi litimapim nem bilong yu.

¹³ Taim mi yangpela yet, na mi no bin lukim yet ol longwe ples, mi bin askim Bikpela stret bai em i givim gutpela tingting long mi. ¹⁴ Olgeta taim mi go long haus bilong en, mi save prea long kisim dispela gutpela tingting, na bai mi mekim olsem tasol inap long taim mi dai. ¹⁵ Long taim mi yangpela yet na mi stap olsem nupela plaua, na i kam inap mi lapun na mi olsem prut i mau pinis, oltaim dispela gutpela tingting i amamasim bel bilong mi. Taim mi mangi yet mi bin bihainim em na wokabaut long rot bilong em. ¹⁶ Liklik taim tasol mi bin putim yau long em, na em i givim bikpela skul long mi. ¹⁷ Olsem na mi go het long bungim gutpela tingting. Na mi tok amamas long

Bikpela i bin givim gutpela tingting long mi. ¹⁸ Mi pasim tingting long bihainim tru skul bilong em, na mi no sem long wok hat long kamapim gutpela pasin bilong em. ¹⁹ Tru tumas, mi tingting oltaim long holimpas gutpela tingting, na mi strong long mekim stretpela pasin tasol. Mi litimapim han bilong mi i go antap na mi krai, long wanem, mi sori yet long gutpela tingting. ²⁰ Mi wok strong long kisim gutpela tingting, na mi bihainim stretpela pasin, olsem na mi kisim em. Namba wan taim mi bungim gutpela tingting, mi kisim gutpela skul, olsem na bai mi stap orait. ²¹ Bel bilong mi i wari long painim gutpela tingting, olsem na mi bin kisim gutpela samting tru. ²² Bikpela i givim wanpela gutpela presen long mi, em pasin bilong autim ol toktok, olsem na mi inap autim olgeta amamas bilong mi.

²³ Yupela ol manmeri i no bin skul, yupela kam klostu long mi bilong kisim gutpela tingting long mi. ²⁴ Bilong wanem yupela i sot long dispela samting? Na bilong wanem yupela i krai na singaut long en? ²⁵ Mi tokim yupela olsem. Maski baim. Yupela i ken kisim nating ol dispela samting. ²⁶ Yupela i no inap i go longwe bilong painim gutpela tingting. Karim hevi bilong em antap long sol bilong yupela na bai yupela i kisim gutpela skul. ²⁷ Lukim. Mi no bin hatwok tumas long winim bikpela bel isi. ²⁸ Sapos yupela i baim skul long planti mani, bai yupela i kisim bek planti samting moa moa yet. ²⁹ Mi prea, bai yupela i ken amamas long marimari bilong Bikpela, na yupela i no ken sem long litimapim nem bilong em. ³⁰ Nau

em i taim bilong wok. Yupela hariap na pinisim,
na long taim God i bin makim bai yupela i kisim
gutpela pe.

Buk Baibel long Tok Pisin
The Holy Bible with Deuterocanon in the Tok Pisin
(Melanesian Pidgin) Language of Papua New Guinea
Buk Baibel long Tok Pisin bilong Niugini

Copyright © 1969–2008 The Bible Society of Papua New Guinea

© Faith Comes by Hearing

Language: Tok Pisin (Melanesian Pidgin)

Translation by: The Bible Society of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2023 from source files dated 15 Jul 2022

5c0c4a4f-dad2-5d97-a0e2-3798fa9dafbd